

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตร์คณาจารย์บัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

ปริญญา

หลักสูตรและการสอน

การศึกษา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

Developing the Early Childhood Curriculum Based on Multiple Intelligences Theory

นามผู้วิจัย นางสาวสุจิตรา แบบประเสริฐ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ศษ.ด.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แมนมาศ ลีลสัตยกุล, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปราณี โพธิ์สุข, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดารัตน์ สารสว่าง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

Developing the Early Childhood Curriculum Based on Multiple Intelligences Theory

โดย

นางศุจิตรา แบบประเสริฐ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

พ.ศ. 2552

สุจิตรา แบบประเสริฐ 2552: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนว
ทฤษฎีพหุปัญญา ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา ปรชชานกรรมการที่ปริกษา:
อาจารย์ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ศษ.ค. 231 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎี
พหุปัญญา 2) ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเมืองเด็กดี (นามสมมติ) จำนวน 18 คน
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ได้กลุ่มตัวอย่างจากการเลือกแบบเจาะจง เป็นห้องที่ครูประจำชั้นยินดี
เป็นผู้ร่วมวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา
แผนการจัดประสบการณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสนทนา แบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็น
รายบุคคลและเป็นกลุ่ม แบบสัมภาษณ์นักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม แบบประเมินอารมณ์ แบบประเมิน
ชิ้นงาน สังคมมิติ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง และข้อมูล
เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการวิเคราะห์
ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาทำให้
ได้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายมวลประสบการณ์
หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับพหุปัญญา 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษา
ปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ได้ผล 2 ประเด็น คือ ผลการพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยพบว่านักเรียน
ทุกคนมีการพัฒนาพหุปัญญาตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเพิ่มขึ้นทุกด้านอย่าง
ต่อเนื่องยกเว้นด้านการเข้าใจชีวิต นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเข้าใจชีวิตอยู่ในระดับ
ควรปรับปรุงและไม่เพิ่มขึ้น ส่วนผลการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง พบว่า
ทุกฝ่ายมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น หลักสูตรมีความสอดคล้องกับ
ปรัชญาวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน ความร่วมมือระหว่างพ่อแม่
ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนมีผลให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ คุณลักษณะของ
นักเรียนปฐมวัยหลังการใช้หลักสูตรคือ มีทักษะในการสื่อสาร สนทนา แสดงความคิดเห็น ทถาม-ตอบ
แก้ปัญหา กล้าแสดงออก และช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น มีความคล่องแคล่ว
ในการเคลื่อนไหวร่างกาย แยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งประดิษฐ์ได้

Suchitra Babprasert 2009: Developing the Early Childhood Curriculum Based on Multiple Intelligences Theory. Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction), Major Field: Curriculum and Instruction, Department of Education. Thesis Advisor: Miss Piyanan Hirunchalothorn, Ph.D. 231 pages.

This is a participatory action research on developing an early childhood curriculum. The objectives of the research were 1) to develop an early childhood curriculum based on multiple intelligences; 2) to study the result of the curriculum implementation. The samples of the research were eighteen pre-school children of kindergarten class 1/1 who studied during the first semester of academic year 2006 at Muang Dekdee School (pseudonym). The samples were selected using purposive sampling. The class teacher of these students was willing to be a co-researcher. The instruments used in this research included the early childhood curriculum based on multiple intelligences, lesson plans, behavior observation forms, field notes, interview with individual students, focus group interview, interview students using pictures of activities, emotion evaluation forms, work performance evaluation forms, sociograms and interview with administrator, the class teacher and parents, and documentary datas, Content analysis was used for qualitative data analysis. Frequency, mean and percentage were used for quantitative data analysis.

The results of the research showed that: 1) The components of the curriculum developed were the children desirable characteristic standards, curriculum framework, theme descriptions, learning units, and lesson plans, all of which were based on multiple intelligences. 2) The implementation of the curriculum has shown significant improvement in two aspects: First, according to the children desirable characteristics, all student showed a continuous increase in all multiple intelligences except for the existential intelligence, the average score of most students did not increase. Second, the administrator, the class teacher and the parents were satisfied with the developed curriculum and all agreed that the curriculum was consistent with the philosophy of early childhood education, vision, mission, goal, the school and community context. The cooperation of the school, the parents and the community lead to the success of curriculum development. After the implementation of the curriculum the desired characteristics of the early childhood school children were evidently improved. The students were better skilled in communicating, conversation, expressing opinions, asking and answering questions, problem solving. They were willing to express themselves, and were able to help themselves better. They interacted well with others, showed agility in movement and were able to distinguish between nature and invention.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะความกรุณาของผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แมนมาศ ลีลสัตยกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.ปราณี โปธิสุข กรรมการ
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยดูแลเอาใจใส่ ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิตกุล ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่ให้ทุนสนับสนุนในการเรียนปริญญาเอก
แก่ผู้วิจัย และขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนเมืองเด็คดี (นามสมมติ) ที่อนุญาตการเข้าใช้สถานที่
ร่วมให้ข้อมูลและให้การสนับสนุนการดำเนินการวิจัย รวมทั้งคณะครู ผู้ปกครอง อาจารย์
ชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัยของจังหวัดสกลนคร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์มะยูรี พันธุ์เทศ
ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการวิจัยตลอดกระบวนการ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วาโร เฟิงส์สวัสดิ์ และ
อาจารย์บุญส่ง วงศ์คำ ที่กรุณาให้เวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งขอขอบพระคุณ
อาจารย์จุฑา ชลามาตย์ คุณชนากร ยางธิสาร และผู้ช่วยศาสตราจารย์วันเพ็ญ จันทร์เจริญ
ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ญาติพี่น้อง และคุณชนิต แบบประเสริฐ
ที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัย
ขอมอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุจิตรา แบบประเสริฐ

พฤษภาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	(3)
สารบัญตาราง	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	10
ทฤษฎีหุปัญญา	25
การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามแนวทฤษฎีหุปัญญา	47
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	49
วิธีดำเนินการวิจัย	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	84
ผลการวิจัย	84
ข้อวิจารณ์	154
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	167
สรุปผลการวิจัย	167
ข้อเสนอแนะ	183

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	185
ภาคผนวก	192
ภาคผนวก ก หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนว ทฤษฎีพหุปัญญา	193
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์	202
ภาคผนวก ค ตัวอย่างการเก็บข้อมูลภาคสนาม	214
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	220
ภาคผนวก จ รายนามผู้เชี่ยวชาญ	229
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	231

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-5 ปี	15
2	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านภาษา	61
3	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล	63
4	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านมิติสัมพันธ์	64
5	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเคลื่อนไหว	65
6	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านดนตรี	65
7	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง	66
8	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น	68
9	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ	69
10	เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต	70
11	สาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลปีที่ 1 (20 สัปดาห์)	74
12	จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนโรงเรียนเมืองเด็กดี	87
13	ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และจำนวนบุคลากรในโรงเรียนเมืองเด็กดี	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	จำนวนอาคารและสถานที่ของ โรงเรียนเมืองเด็กดี	88
15	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนเมืองเด็กดี	96
16	โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา	101
17	สาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (38 สัปดาห์)	104
18	สาระการเรียนรู้และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 (38 สัปดาห์)	105
19	ความเชื่อมโยงระหว่างมวลประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ มาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนและพหุปัญญา	111
20	เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลตามแนวพหุปัญญา	114
21	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านภาษา	118
22	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านการคิดเชิงเหตุผล	121
23	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านมิติสัมพันธ์	124
24	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านการเคลื่อนไหว	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านดนตรี	130
26	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง	133
27	ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยการพัฒนาสังคมมีติของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1	138
28	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านการเข้าใจผู้อื่น	139
29	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านการเข้าใจธรรมชาติ	142
30	การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา ด้านการเข้าใจชีวิต	145

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาใช้วางแผนการจัดประสบการณ์	21
2	กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎี พหุปัญญา	48
3	ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา	50
4	แผนที่บริเวณ โรงเรียนเมืองเด็กดี	90
5	ตัวอย่างการนำพหุปัญญามาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการ เรียนรู้สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร	107
6	ตัวอย่างการนำพหุปัญญามาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการ เรียนรู้สาระ ครอบครัวของฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันมีบ้าน	108
7	มิติของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 สาระ ตัวฉัน: หน่วย การเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร ที่เชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของโรงเรียน สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และพหุปัญญา	112
8	มิติของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 สาระ ครอบครัวของ ฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันมีบ้าน ที่เชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของโรงเรียน สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และพหุปัญญา	113
9	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านภาษาของ นักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	120

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	123
11	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	126
12	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	129
13	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านดนตรี ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	131
14	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	134
15	สังคมมิตินักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ครั้งที่ 1	136
16	สังคมมิตินักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ครั้งที่ 2	137
17	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	141
18	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจ ธรรมชาติของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	144

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
19	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2	147
20	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านภาษา การคิด เชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี และการเข้าใจธรรมชาติของ นักเรียนโดยรวม ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3	148
21	การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิต ของนักเรียนโดยรวม ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2	149

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ต่างๆ รอบด้านอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างรวดเร็วให้ทันกระแสโลกในยุคโลกาภิวัตน์ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสังคม การพัฒนาคุณภาพของคนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพของคนควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้จะส่งผลต่อการเป็นคนที่มีสมรรถนะในอนาคต (Hoerr, n.d.)

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก ดังปรากฏให้เห็นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 18 ที่ระบุให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545: 11) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้ง “สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย” ขึ้นในปี พ.ศ.2542 พร้อมทั้งประกาศว่า “การศึกษาปฐมวัย คือ การสร้างคน สร้างชาติ” (คณะกรรมการงานวิจัย และพัฒนาอนุบาลศึกษาฝ่ายการศึกษาในโรงเรียนของอัครสังฆมณฑล, 2543: 2)

การปฏิรูปการศึกษาให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปัจจุบันผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงให้ความสนใจแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยที่เป็นนวัตกรรม อาทิ การจัดประสบการณ์แบบมอนเตสซอรี (Montessori Approach) เป้าหมายสูงสุดของแนวคิดนี้เพื่อให้เด็กมีคุณค่าทางจิตใจสูง โดยการให้ความรัก และการยอมรับนับถือในความสามารถที่เป็นธรรมชาติของเด็กแต่ละคนเป็นพื้นฐานสำคัญ (บุหงา วัฒนะ, 2535) ส่วนการจัดประสบการณ์แบบโครงการ (Project Approach) มุ่งให้เด็กเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความสนใจของเด็กเองอย่างลุ่มลึก โดยผ่านกระบวนการแก้ปัญหา เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อค้นหาคำตอบและสร้าง

องค์ความรู้ด้วยตนเอง (วัฒนา มัคคสมัน, 2544) ในขณะที่การศึกษาวอลดอร์ฟ (Waldorf Education) เชื่อในความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เริ่มจากเด็กในช่วง 7 ปีแรกของชีวิต เพราะเด็กวัยนี้สามารถเรียนรู้ที่จะเป็นคนดีและทำสิ่งต่างๆ ได้เองจากการมีแบบอย่างที่ดี (จันทร์เพ็ญ พันธุ์โอสถ (แปล และเรียบเรียง), 2539) ทำนองเดียวกับการศึกษาแบบนีโอฮิวแมนนิส (Neo-Humanist Education) ที่เชื่อในศักยภาพของมนุษย์ มีเป้าหมายเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กิจกรรมที่让孩子ทำต้องสอดคล้องกับหลักที่สำคัญ 4 ข้อ คือ การมีคลื่นสมองต่ำ การประสานของเซลล์สมอง ภาพจน์ต่อตัวเอง และการให้ความรัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สำหรับหลักสูตรไฮ/สโคป (High / Scope Curriculum) จะเน้นความสำคัญของการเรียนรู้แบบลงมือกระทำผ่านมุมประสบการณ์ หรือศูนย์การเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก โดยฝึกให้เด็กแก้ปัญหาอย่างกระตือรือร้นในขณะที่ได้วางแผนการทำงาน ปฏิบัติตามแผน และทบทวนสิ่งที่เขาทำ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

จากตัวอย่างแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าแนวคิดแต่ละแนวต่างมุ่งพัฒนาศักยภาพของเด็กโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และยึดเด็กเป็นสำคัญ แต่ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าเด็กจะได้รับการพัฒนาปัญญาครบทุกด้าน Gardner (2002: 1) ผู้ซึ่งพัฒนาทฤษฎีพหุปัญญาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีปัญญาอยู่ด้วยกันถึง 9 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา (Verbal - Linguistic Intelligence) ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล (Mathematical - Logical Intelligence) ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual - Spatial Intelligence) ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต (Existential Intelligence) ปัญญาทั้ง 9 ด้านจะทำงานร่วมกัน เชื่อมโยงบูรณาการกัน สติปัญญาด้านหนึ่งเสริมหรือกระตุ้นสติปัญญาอีกด้านหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนเกิดปัญญาหลายๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง Gardner เชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีปัญญาเด่นด้อยแตกต่างกัน แต่ปัญญาทุกด้านสามารถพัฒนาให้มีเพิ่มขึ้นได้หากได้รับการส่งเสริมและการจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม ปัญญา ด้านที่เด่นอยู่แล้วก็จะเด่นมากยิ่งขึ้น ส่วนปัญญาด้านที่ไม่เด่นก็จะสามารถพัฒนาให้เด่นขึ้นได้ และควรเริ่มพัฒนาปัญญาแต่ละด้านตั้งแต่เด็กปฐมวัย

ทั้งนี้การพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียนระดับปฐมวัยในสถานศึกษา มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลายมาตรา ได้แก่ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มาตรา 9 วรรค 2 มีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 วรรค 1 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ...ต้องมีลักษณะหลากหลาย และมาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมีสิทธิและอำนาจในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง

โรงเรียนเมืองเด็กดี (นามสมมติ) มีขนาดใหญ่ จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นโรงเรียนในเครือข่ายบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งเป็นสถาบันที่ผู้วิจัยทำงาน ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย และเป็นอาจารย์นิเทศนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนทำให้ทราบว่าผู้บริหารของโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครอง ต่างก็พบปัญหาของหลักสูตรที่ใช้อยู่หลายประการ อาทิ ปัญหาการใช้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) ปัญหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนไม่ครอบคลุมหลักสูตรและบริบทของโรงเรียน ปัญหาการใช้หลักสูตรที่ไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าทุกฝ่ายต่างก็ให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner ที่ควรนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรใหม่ที่สนองต่อความสามารถของเด็ก (Armstrong, 2000: 1) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนระดับปฐมวัยร่วมกับทางโรงเรียนและเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กปฐมวัย และเป็นตัวอย่างการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. ศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาโดยพิจารณาจากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ที่มีต่อหลักสูตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ

1. สถานศึกษาได้แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน
2. ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย และได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ส่งเสริมความสามารถทางปัญญาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เป็นการสร้างหลักสูตรที่นำความรู้จากการศึกษาทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner มาใช้ โดยการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนให้สอดคล้องกับพหุปัญญา จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดประสบการณ์ และประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา

2. การศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ผู้วิจัยศึกษาทั้งผลที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยศึกษา 2 ประเด็น คือ

- 1) ทักษะพหุปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1
- 2) ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ปกครอง หลังการใช้หลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทักษะพหุปัญญา มี 9 ด้าน คือ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต

2.2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ปกครองในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี รวมจำนวน 38 คน

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยครูประจำชั้นห้อง 1/1 ยินดีเป็นผู้ร่วมวิจัย

5. ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตร คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 รวม 20 สัปดาห์

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ไว้ ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดประมวลความรู้และประสบการณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ของ Gardner โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียนระดับปฐมวัย

พหุปัญญา หมายถึง ปัญญาทั้ง 9 ด้าน ตามแนวทฤษฎีของ Gardner ได้แก่

- **ปัญญาด้านภาษา** คือ ความสามารถในการสื่อสารด้วยการสนทนาโต้ตอบ การฟัง การดู การถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดู และการแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมาย การเล่าผลงาน การเล่าเรื่อง จากภาพถ่ายกิจกรรม การสัมภาษณ์กลุ่ม การบังคับกล้ามเนื้อเพื่อลากเส้น ระบายสี ในโครงร่างของภาพ นึก / ตัดกระดาษ เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

- **ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล** คือ ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การใช้คำถาม การแก้ปัญหา การนับ การจัดหมวดหมู่ การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

- **ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์** คือ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ การใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหวร่างกาย การต่อบล็อก การต่อภาพตัดต่อ การบอกคุณสมบัติ ระยะทาง ตำแหน่ง ความแตกต่างและสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิมของสิ่งที่มองเห็น

- **ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว** คือ ความสามารถในการแสดงออกทางการเคลื่อนไหว ร่างกายที่สัมพันธ์กันเพื่อเลียนแบบ และสร้างสรรค์ผลงานอย่างคล่องแคล่ว สามารถใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการแสดงความคิด ความรู้สึก การเคลื่อนไหว และการแสดงท่าทางขณะทำกิจกรรมต่างๆ

- **ปัญญาด้านดนตรี** คือ ความสามารถในการแสดงออกทางดนตรีที่สัมพันธ์กับจังหวะ ความคล่องแคล่ว ความกระตือรือร้น และการตอบสนองต่อเสียงดนตรี และจังหวะ

- **ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง** คือ ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกที่มีต่อตนเอง สามารถเลือกเล่น ทำงานที่ตนเองชอบและสนใจด้วยตนเอง เลือกเพื่อนได้ตรงกับความรู้สึกของตนเอง เล่นและทำงานตามลำพังอย่างมีเป้าหมาย บอก แสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับอารมณ์หรือความรู้สึกของตนเอง ชื่นชมในความสามารถและผลงานของตนเอง ควบคุมและแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกได้สอดคล้องกับสถานการณ์

- **ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น** คือ ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น สามารถเล่น และทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ได้รับเลือกจากเพื่อน รู้จักรอคอย เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง ปฏิบัติตามข้อตกลง คำสั่ง กฎกติกา แบ่งปัน ให้และรับ แสดงความเคารพตามวัฒนธรรมไทย ชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้อื่น และไม่หยิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง

- **ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ** คือ ความสามารถในการเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ลำดับพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัว เข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม สามารถจำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ จำแนกพืชสัมผัส จัดหมวดหมู่ของสิ่งประดิษฐ์ และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ

- **ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต** คือ ความสามารถในการเข้าใจถึงความเป็นจริงของชีวิต ยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย รู้จักตั้งคำถามที่เป็นภาพกว้าง มีความสนใจใคร่รู้ และพยายามคิดหาคำตอบ

นักเรียนปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน ของ โรงเรียนเมืองเด็กดี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ห้องที่นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนเมืองเด็กดี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาตลอดกระบวนการ มีขั้นตอน คือ ร่วมกันศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดหลักสูตรที่ต้องการพัฒนา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย นำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้ และศึกษาผลของการใช้หลักสูตร

ผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย หมายถึง การพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในระหว่างและหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีรายละเอียดตามลำดับดังนี้

- การพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย หมายถึง คະแนนความสามารถทางปัญญาของนักเรียนปฐมวัยด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ และการเข้าใจชีวิต จากการประเมินผล โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสนาม แบบสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม แบบประเมินอารมณ์ แบบประเมินชิ้นงาน และสังเกตเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง หมายถึง ความรู้สึของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง ต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาหลังการใช้หลักสูตร จากการประเมินผลโดยใช้ แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนระดับปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

1. ความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา
3. สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
4. การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาใช้วางแผนการจัดประสบการณ์
5. การวางแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานความคิด

ทฤษฎีหุปัญญา

1. ความหมายของทฤษฎีหุปัญญา
2. การนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษา
3. ประโยชน์ของการนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษา

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. แนวคิดและปรัชญาของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
3. หลักการของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
4. ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุปัญญาในระดับปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

ความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การกำหนดความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของผู้นำไปใช้ ซึ่งมีขั้นตอนและวิธีการที่แตกต่างกัน สรุปเป็นแนวทางเพื่อกำหนดการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยได้ (สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์, 2547: 66-68) ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย กิจกรรมเน้นเด็กเป็นสำคัญ

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามความหมายนี้ คือ การจัดกิจกรรมเน้นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากเด็กเป็นผู้เลือกตัดสินใจทำ โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและคอยช่วยเหลือเด็กในการทำกิจกรรมนั้น แต่การจัดประสบการณ์เป็นตารางเวลาที่กำหนดลักษณะกิจกรรมเปลี่ยนตามช่วงเวลาหนึ่งๆ เช่น เด็กอยากเรียนเรื่องช้าง ดัดปะรูปช้าง กิจกรรมร้องเพลงช้าง เดินทำซ้าง การจัดกิจกรรมอื่นๆ เกี่ยวกับการเรียนเรื่องช้าง การจัดประสบการณ์แบบนี้ มุ่งเน้นให้เด็กได้รับทั้งเนื้อหาและคุณค่าที่สำคัญ ได้แก่ มนุษยสัมพันธ์ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การรู้จักค้นหา ค้นพบ และการแสดงออก สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาจากความสนใจของเด็ก ครูไม่ได้วางแผนเนื้อหาและกิจกรรมการสอนไว้ก่อน ดังนั้น การเรียนการสอนจึงต้องอาศัยการสังเกต บทบาทของการวางแผนจึงต้องรวบรวมข้อมูลโดยผ่านการสังเกตและการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก เด็กจึงมีความสำคัญ เนื้อหาของการจัดประสบการณ์มาจากความต้องการของเด็ก เด็กเป็นศูนย์กลางของการจัดเนื้อหาและกิจกรรม

2. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในความหมาย มวลประสบการณ์ของเด็กในโรงเรียน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามความหมายนี้ คือ การจัดประสบการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นประสบการณ์ของเด็กในโรงเรียน มุ่งตอบสนองความต้องการของเด็กในด้านความเป็นมนุษย์ แนวการจัดประสบการณ์เน้นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก กระบวนการกลุ่ม วิธีที่สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติต่อกัน การสื่อสารระหว่างกัน ผลกระทบของสังคมภายนอกมีอิทธิพลต่อประสบการณ์ในห้องเรียน ครูต้องไวต่อความรู้สึกของเด็กในการเรียนรู้สถานการณ์ต่างๆ ต้องควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

3. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในความหมาย แผนสำหรับการสอน

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามความหมายนี้ คือ การจัดประสบการณ์ที่เน้นการวางแผนการสอน เป็นวิธีที่ช่วยให้ครูเข้าใจความต้องการและความสนใจของเด็ก รวมถึงการจัดกิจกรรมการจัดวัสดุอุปกรณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน แผนสำหรับการสอนเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ให้ครูได้นำไปใช้ในห้องเรียน การวางแผนการสอนนี้ส่วนมากกำหนดระยะเวลา ซึ่งอาจเป็นการวางแผนการสอนระยะสั้นหรือระยะยาว มีระดับของรายละเอียดแตกต่างกัน แผนการสอนที่เน้นกระบวนการของการทำกิจกรรมเน้นการอธิบายของครูเกี่ยวกับขั้นตอนของกิจกรรม แผนการสอนที่เน้นกระบวนการตั้งจุดมุ่งหมายเน้นความสนใจของเด็ก ส่วนแผนการสอนที่เน้นเนื้อหามุ่งเน้นการสอนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง และการให้เด็กรู้จักใช้ความคิด

4. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ในความหมาย การจัดประสบการณ์เป็นหน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยตามความหมายนี้ คือ การจัดประสบการณ์ที่ไม่แบ่งเป็นรายวิชา แต่จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนเป็นเรื่อง หรือเรียกว่า หน่วย นำรายวิชาต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยประมวลทุกวิชาทั้งเนื้อหา กิจกรรมให้เด็กเรียนรู้ เช่น หน่วยตัวเรา หน่วยดอกไม้ หน่วยสัตว์ ลักษณะการจัดประสบการณ์เช่นนี้ออกมาในรูปของแนวการจัดประสบการณ์ระดับระดับประเทศ และปรับรูปแบบให้เหมาะกับระดับท้องถิ่น มีลักษณะเน้นแผนการสอนเป็นคู่มือครู ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรม และการประเมินผล ซึ่งมีเอกสารและข้อมูลต่างๆ ที่ให้ความกระจ่างชัดแก่ครูที่นำไปใช้กำหนดความคาดหวังของโปรแกรม เป็นการรวมภาพการจัด

ทั้งหมดเป็นหนึ่งเดียวเกี่ยวกับประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กควรได้รับในโรงเรียน ตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก

สรุปความหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คือ แนวการจัดประสบการณ์ซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ในโรงเรียนที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีลักษณะการจัดเน้นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น โดยมีลักษณะให้เด็กเป็นผู้เลือกทำกิจกรรมเน้นเด็กลงมือปฏิบัติเป็นสำคัญ เรียนรู้ด้วยตนเอง ครูเป็นผู้วางแผน คอยสนับสนุน และเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรม การวางแผนการจัดประสบการณ์เป็นไปในลักษณะแบบบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย หรือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาจะต้องสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ดังนั้นสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2546: 44) ดังนี้

1. ศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยและเอกสารหลักสูตรอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น
2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสม และความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง
3. ประเมินผลเป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ทรงคุณวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการค้าดำเนินการใช้หลักสูตร เป็นการประเมิน เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้ หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุเพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น อย่างไร

กล่าวโดยสรุป การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับสภาพ บริบทของสังคม รวมถึงธรรมชาติและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ควรดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวเด็ก ครอบครัว สภาพปัจจุบัน สภาพแวดล้อม เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยต้องกำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งการจัดทำ แผนการจัดประสบการณ์ และดำเนินการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อหาประสิทธิภาพของ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญในการวางแผนเพื่อจะจัดการศึกษา ในระดับปฐมวัยของสถานศึกษาเป็นไปตามแนวคิด ความเชื่อที่สถานศึกษาต้องการจะพัฒนาหรือ เตรียมความพร้อมทุกด้านให้เด็กปฐมวัย เพื่อมีความพร้อมที่จะเรียนและอยู่ร่วมในสังคมได้ ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจึงต้องศึกษาหาความรู้ในสาระที่ควรรู้ อย่างถ่องแท้ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สาระสำคัญที่ควรรู้มี ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546; กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา, 2546)

1. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน บนพื้นฐาน

การอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

2. หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทยมุ่งพัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข และประสานความร่วมมือระหว่าง ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาปฐมวัยในการพัฒนาเด็ก

3. คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที คุณลักษณะตามวัย แสดงในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3 – 5 ปี

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
<p>พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ - รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว - เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้ - เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ - ใช้กรรไกรมือเดียวได้ 	<p>พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ - รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ - เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ - กระดาษกระเจงไม่ชอบอยู่เฉย 	<p>พัฒนาการด้านร่างกาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้ - รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว - เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้ - ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด - ใช้ก้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองทำ ฯลฯ - ยึดตัวคล่องแคล่ว
<p>พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก - ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม - กลัวการพลัดพลากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดคนน้อยลง 	<p>พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ - เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น - ชอบทำทนายผู้ใหญ่ - ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ 	<p>พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม - ชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น - ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เด็กอายุ 3 ปี	เด็กอายุ 4 ปี	เด็กอายุ 5 ปี
พัฒนาการด้านสังคม - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง - ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเล่น) - เล่นสมมติได้ - รู้จักรอคอย	พัฒนาการด้านสังคม - แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง - เล่นร่วมกับคนอื่นได้ - รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง - แบ่งของให้คนอื่น - เก็บของเล่นเข้าที่ได้	พัฒนาการด้านสังคม - ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง - เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้ - พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ทำความเคารพ - รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่ - รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
พัฒนาการด้านสติปัญญา - ตำราวจสิ่งต่าง ๆ ที่เหมือนกันและต่างกันได้ - บอกชื่อของตนเองได้ - ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา	พัฒนาการด้านสติปัญญา - จำแนกสิ่งต่าง ๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ - บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้ - พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง	พัฒนาการด้านสติปัญญา - บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่สิ่งของได้ - บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้

4. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล และจากมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะนำไปสู่การวิเคราะห์เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ แยกตามระดับอายุ ตลอดจนการกำหนดสาระการเรียนรู้รายปี อันจะนำไปสู่การวางแผน กำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์ และการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ต่อไป

5. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่ที่แวดล้อมเด็ก ชุมชนชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิด หรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นั้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการ จำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษา คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมีคุณธรรม และจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัย เป็นต้น

ผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญา และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 2 ส่วน ดังนี้

5.1 ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมๆ กันด้วย ประสบการณ์สำคัญมี ดังนี้

5.1.1 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

ประสบการณ์สำคัญที่จัดให้กับเด็กปฐมวัยต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการทรงตัว การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก การรู้จักรักษาสุขภาพและความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรและกล้ามเนื้อเล็ก การรู้จักรักษาสุขภาพและความปลอดภัยให้กับตนเองและผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

5.1.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

ประสบการณ์สำคัญที่จัดให้กับเด็กปฐมวัยต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ร้องเพลง และเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ มีสุนทรียภาพ รู้จักการเล่นอิสระ การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่มทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ

5.1.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม

ประสบการณ์สำคัญที่จัดให้กับเด็กปฐมวัยต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เล่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น วางแผน ตัดสินใจเลือก และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ ความต้องการของตนเองและผู้อื่น เรียนรู้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น เรียนรู้การแก้ปัญหาในการเล่นและการปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.1.4 ประสพการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

ประสพการณ์สำคัญที่จัดให้กับเด็กปฐมวัยต้องส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดผ่านประสาทสัมผัส สามารถเลียนแบบ เชื่อมโยง รับรู้ และแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อ วัสดุ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสาร ตั้งเกศจำแนก และเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ เรียนรู้เกี่ยวกับจำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา

5.2 สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสพการณ์สำคัญที่ระบุไว้ข้างต้น ทั้งนี้อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสพการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กอายุ 3 – 5 ปี ควรเรียนรู้มี ดังนี้

5.2.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่น และทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

5.2.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือมีโอกาสใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

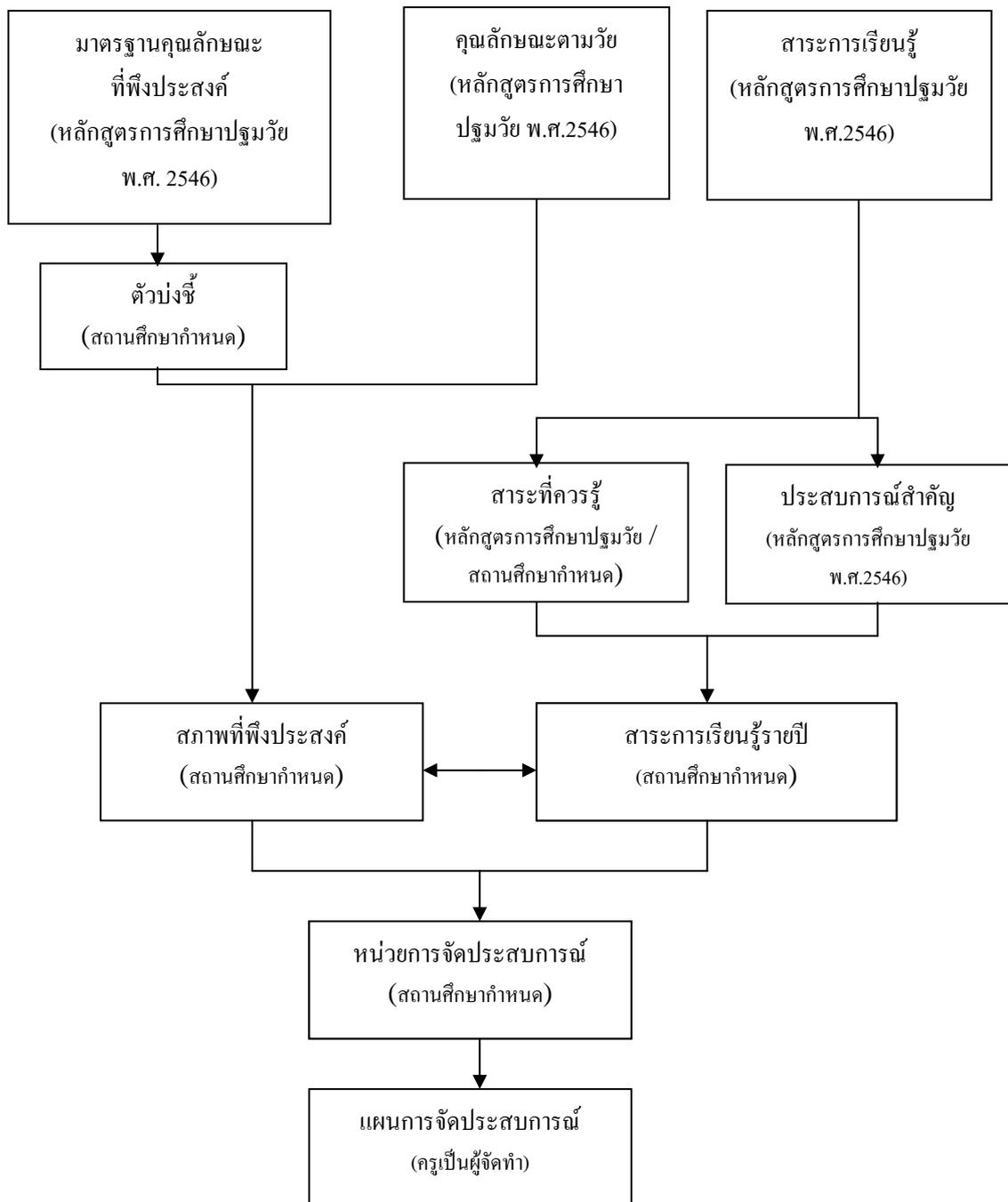
5.2.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน ฯลฯ

5.2.4 สิ่งต่างๆ เด็กควรได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กปฐมวัย ทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ชุมชนชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ที่ครูปฐมวัย ต้องนำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของเด็ก โดยให้เด็ก ได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญตามสภาพจริง

การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาใช้วางแผนการจัดประสบการณ์

เมื่อสถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องวางแผนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้นมาใช้วางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้ (กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา, 2546) แสดงในภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาใช้วางแผนการจัดประสบการณ์

การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่ห้องเรียนเพื่อจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดตัวบ่งชี้

การกำหนดตัวบ่งชี้ สถานศึกษาต้องกำหนดตัวบ่งชี้โดยยึดตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 12 มาตรฐาน ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นหลัก และให้มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษานั้นๆ ด้วย

2. กำหนดสภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นความคาดหวังที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดกับเด็กปฐมวัย โดยจะต้องพิจารณาความสอดคล้องจากตัวบ่งชี้ที่สถานศึกษากำหนด และคุณลักษณะตามวัยที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 แล้วกำหนดเป็นสภาพที่พึงประสงค์ แยกตามกลุ่มอายุแต่ละวัย

3. กำหนดสาระการเรียนรู้รายปี

สถานศึกษาจะต้องคาดการณ์ล่วงหน้าว่า เด็กแต่ละช่วงอายุควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง โดยพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คือ สาระที่ควรเรียนรู้ ซึ่งมี 4 เรื่อง คือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก

ส่วนที่ 2 คือ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

การกำหนดสาระการเรียนรู้รายปีจะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องของพัฒนาการมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุเป็นสำคัญ โดยกำหนดเป็นสาระการเรียนรู้รายปีของแต่ละระดับชั้น

4. กำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

การจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์ คือ การวางแผนเพื่อกำหนดการจัดประสบการณ์ในภาพรวมตลอดปีการศึกษา โดยมีหน่วยการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ความสนใจ ความถนัด ความต้องการของเด็กปฐมวัย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน

ในการจัดทำหน่วยการจัดประสบการณ์ จะต้องออกแบบการจัดกิจกรรมประจำวันให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับสภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้รายปี โดยจะกำหนดเป็นหน่วยบูรณาการหรือหน่วยปกติตามสาระการเรียนรู้ก็ได้

5. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์

การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2546: 58 – 59)

5.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยอย่างละเอียดจนเกิดความเข้าใจว่าจะพัฒนาเด็กอย่างไร เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ควรศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้น ได้แก่ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย

5.2 วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (จุดหมาย) ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3-5 ปี ผู้สอนต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาสาระการเรียนรู้

5.3 วิเคราะห์สาระการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาในส่วนที่เป็นสาระการเรียนรู้ซึ่งกำหนดไว้ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นประสบการณ์สำคัญและส่วนที่เป็นสาระที่ควรเรียนรู้ โดยผู้สอนจะต้องวิเคราะห์และเลือกนำมากำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์

5.4 กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์

ผู้สอนต้องกำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีหลากหลาย รวมทั้งศึกษาแนวคิดจากนวัตกรรมที่ผู้สอนต้องการใช้สอดแทรกลงในการจัดประสบการณ์ สำหรับรูปแบบที่นิยมใช้จัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยศึกษา คือ หน่วยการจัดประสบการณ์ ผู้สอนสามารถกำหนดหน่วยการจัดประสบการณ์เป็นรายสัปดาห์ บางสัปดาห์อาจใช้หน่วยตามความสนใจของเด็กโดยพิจารณาข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษา ตัวเด็ก สภาพแวดล้อม สังคม-วัฒนธรรมประกอบ ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นตามความเหมาะสม

การเขียนแผนการจัดประสบการณ์สามารถเขียนได้หลายลักษณะ เช่น แผนการจัดประสบการณ์รายหน่วย รายสัปดาห์ หรือรายวัน ขึ้นกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของครู ผู้สอน รูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์มี 2 ลักษณะ คือ แบบตารางและความเรียง (ศึกษารายละเอียดจากคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของ กรมวิชาการ) ส่วนองค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วย ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือน ปี และระยะเวลา จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินพัฒนาการ บันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ที่มีรายละเอียด 3 ส่วน คือ ผลการจัดประสบการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการแก้ไขปัญหา ข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการจัดประสบการณ์ส่วนท้าย คือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

ปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดรูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยหลายรูปแบบ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แบบตาราง และความเรียง ผู้สอนสามารถเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์ตามความเหมาะสมได้ ทั้งนี้แผน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมี ชื่อหน่วย ชื่อแผน วัน เดือน ปี ระยะเวลา ในการจัดประสบการณ์ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่ง การเรียนรู้ การวัดและประเมินพัฒนาการ บันทึกผลหลังการจัดประสบการณ์ ความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

การวางแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานความคิด

การวางแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วย การเรียนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ นาคยา ปลันธนนานท์ (2546) กล่าวว่า ผู้สอนสามารถทำได้ง่ายๆ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ของผู้สอนเป็นการพิจารณาว่าควรฝึกทักษะอะไรให้กับผู้เรียนพฤติกรรม ของผู้เรียนจะให้ทำอะไร และทำกิจกรรมนั้นๆ อย่างไร ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรบ้าง การออกแบบหน่วยด้วยวิธีนี้ทำให้ได้กิจกรรมที่ครอบคลุมหลากหลาย เมื่อกำหนดแล้วจึงนำมา พิจารณาว่าจะเรียงลำดับกิจกรรมเหล่านี้อย่างไร แล้วนำรายละเอียดไปเขียนเป็นแผนการจัด ประสบการณ์

การวางแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วย ประสบการณ์ ช่วยทำให้แผนการจัดประสบการณ์มีความรอบคอบ ครอบคลุม มองเห็นภาพ การเรียนที่เป็นจุดเน้นของหน่วยประสบการณ์ คือ การใช้กิจกรรม ช่วยทำให้กิจกรรมที่จัดให้กับ เด็กปฐมวัยมีความครอบคลุมหลากหลาย

ทฤษฎีพหุปัญญา

ความหมายของทฤษฎีพหุปัญญา

Gardner (1983 อ้างถึงใน Brualdi, 1996: 1 - 2) นักจิตวิทยา ศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัย ฮาร์วาร์ด (Harvard University) และผู้อำนวยการร่วมของโครงการ Harvard Project Zero ได้ศึกษา ปัญญาของคนหลายอาชีพ รวมถึงผู้ที่มีความอัจฉริยะ และมีความบกพร่องทางสมองอย่างต่อเนื่อง Gardner ยืนยันว่ามนุษย์ทุกคนมีพหุปัญญา คือ มีปัญญาหลายด้านหลายช่องทางการเรียนรู้ ในช่วงแรก Gardner ให้ความหมายของทฤษฎีพหุปัญญาไว้ในหนังสือ Frames of Mind เพียง 7 ด้าน เท่านั้น ต่อมา Gardner (2002: 2) ได้เพิ่มปัญญาของมนุษย์อีก 2 ด้าน ในหนังสือ Intelligence Reframed

คือ ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต Gardner เชื่อว่า ปัญญาแต่ละด้าน สามารถพัฒนาให้มีเพิ่มขึ้น หรืออ่อนแอลงหากถูกทำลายได้ ปัญญา 9 ด้าน หรือ 9 ช่องทาง ได้แก่

1. **ปัญญาด้านภาษา (Verbal – Linguistic Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร ทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีความไวต่อเสียง จังหวะ และความหมายของคำ สามารถเรียนรู้ได้หลายภาษา
2. **ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล (Mathematical – Logical Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ทั้งในด้านการวิเคราะห์ปัญหา เหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ เหตุผลเชิงตรรกะ และเหตุผลเชิงคิดคำนวณ สามารถเข้าใจรูปแบบของตัวเลขทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม
3. **ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (Visual – Spatial Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการมองเห็นความลึก ความกว้าง ความแคบของพื้นที่ สามารถรับรู้ เข้าใจ กำหนดตำแหน่งทิศทาง ขนาด ระยะทาง มิติของสิ่งต่างๆ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ดี
4. **ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว (Bodily – Kinesthetic Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ร่างกายที่สัมพันธ์กันเพื่อแก้ปัญหา และสร้างสรรค์ผลงานอย่างคล่องแคล่ว ชอบการลงมือปฏิบัติโดยใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย
5. **ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการเล่น แต่ง และซาบซึ้งดนตรี สามารถรับรู้ วิเคราะห์ วิจาร์ณ สนองตอบต่อเสียงดนตรี และจังหวะได้
6. **ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการรู้จักตนเอง ควบคุมตนเอง สามารถปรับตนเองให้เข้ากับความรู้สึกภายในยอมรับในคุณค่า ความเชื่อ และกระบวนการคิดของตนเอง

7. **ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น (Interpersonal Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการเข้ากับผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ ยอมรับในความแตกต่างและความคล้ายคลึงระหว่างบุคคล

8. **ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)** เป็นปัญญาที่แสดงถึงความสามารถในการจำแนกพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านี้

9. **ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต (Existential Intelligence)** เป็นปัญญาด้านการเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ เข้าใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโลก ความคงอยู่ ความสิ้นสลาย การเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดาของชีวิต

Gardner สรุปว่ามนุษย์ทุกคนมีปัญญา 9 ด้าน ปัญญาแต่ละด้านของแต่ละคนแตกต่างกัน เราสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียนให้มีเพิ่มขึ้นได้ ปัญญาแต่ละด้านสามารถทำงานทั้งแยกจากกันอย่างอิสระและทำงานร่วมกันได้ ปัญญาทั้ง 9 ด้านนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความ เป็นมนุษย์

การนำพหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษา

พหุปัญญา (Multiple Intelligences) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งของ Gardner ที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้ดี โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานความคิด (Activity – Based Unit) แนวคิดของพหุปัญญาทำให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย อาจนำมาใช้กับหน่วยการเรียนรู้ที่อยู่ในหลักสูตรที่แยกรายวิชาหรือบูรณาการได้ พหุปัญญาไม่ใช่กลุ่มสาระ ทฤษฎีพหุปัญญา เชื่อว่าคนเราจะเกิดการเรียนรู้และเกิดปัญญาได้จากช่องทางการเรียนรู้ต่าง ๆ ถ้าจัดการศึกษาแยกออกเป็น ส่วน ๆ ปัญญาที่เกิดขึ้นอาจอ่อนแอ และไม่ยั่งยืน (นาตยา ปิลาธนานนท์, 2546: 110-111) ดังนั้นจึงไม่เป็นเรื่องแปลกที่ทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner ที่เป็นรากฐานทางทฤษฎีของจิตใจ และส่งเสริมความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนได้หยั่งรากพันที่ในวงการศึกษานักการศึกษาต่างยอมรับการนำทฤษฎีพหุปัญญาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยเหตุผล (Campbell and Campbell, 1999: 2) ดังนี้

1. ทฤษฎีพหุปัญญามีส่วนเพิ่มเติมฐานความรู้ และความเชื่อของนักการศึกษาเกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์
2. ทฤษฎีพหุปัญญามีข้อเสนอแนะที่ดีสำหรับครูในการปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนการสอน
3. การนำแนวคิดของทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้ในการเรียนการสอน มีผลในทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ด้วยหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นซึ่งช่วยอธิบายถึงข้อดีของพหุปัญญา จึงส่งผลทางบวกต่อความเชื่อของครูในการนำพหุปัญญาไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักเรียน การสอนในชั้นเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ประโยชน์ของการนำพหุปัญญาไปใช้ในสถานศึกษา

Gardner (2002: 10–11) ยืนยันว่า การนำพหุปัญญาไปใช้ในสถานศึกษามีประโยชน์หลายประการ ดังนี้

1. การนำพหุปัญญาไปใช้ในสถานศึกษาโดยการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การทำงานศิลปะ กิจกรรมดนตรี กิจกรรมทางภาษา การคิดคำนวณ การคิดเชิงเหตุผล การเล่นเกม กีฬา ฯลฯ ช่วยให้ครูได้สังเกตพัฒนาการของพหุปัญญาของนักเรียนที่เพิ่มขึ้น กิจกรรมเหล่านี้มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนที่เคยได้รับการประเมินจากการทดสอบแบบเดิมว่า มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์ต่ำได้แสดงออกถึงความสามารถในด้านอื่นๆ ที่การทดสอบแบบเดิมไม่ได้ประเมิน
2. การนำพหุปัญญาไปใช้ในสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ และความเก่งเฉพาะทางจากการได้ลงมือปฏิบัติตามสภาพจริง

3. การนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษาอาจมีผลให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกงานจะช่วยทำให้ผู้มีส่วนร่วมทั้งหลายได้เรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการ

4. การนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษาช่วยให้นักเรียนสามารถสาธิต และร่วมมือกันทำกิจกรรม เป็นการกระตุ้นและสร้างพลังให้กับนักเรียนจนสามารถเป็นผู้ที่มีความเก่งเฉพาะทาง หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการเคารพตนเอง (Self Esteem) เพิ่มมากขึ้น

5. การนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษาช่วยให้ครูสอนนักเรียนด้วยความเข้าใจ จึงส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาประสิทธิภาพของตนเองในทางบวก และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์

การนำหุปัญญามาใช้ในสถานศึกษาจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะการให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างหลากหลายช่วยทำให้นักเรียนได้พัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้มีเพิ่มขึ้น ช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนเป็นผู้มีความเก่งเฉพาะทาง หรือมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการเคารพตนเอง และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองอย่างสร้างสรรค์ และยังช่วยให้ครู พ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชน มีโอกาสได้ปฏิสัมพันธ์ร่วมมือร่วมใจกันพัฒนานักเรียนอีกด้วย

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) หรือนิยมเรียกว่า การวิจัยแบบ PAR เป็นกระบวนการวิจัยที่นำแนวคิดของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) มาผสมผสานกัน การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางวิจัยที่แตกต่างจากการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เพราะเน้นการยอมรับหรือความเห็นพ้องจากฝ่ายชาวบ้าน หรือผู้ที่มีส่วนในกิจกรรมวิจัย นักวิจัยจึงต้องประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชาวบ้านอยู่ตลอดเวลา และทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของชาวบ้านอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมและการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริง การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหา การดำเนินการ การติดตามผลจนถึงขั้นประเมินผล (สุภางค์ จันทวานิช, 2546)

ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ชาตรี มณีโกศล (2539); กิตติพร ปัญญาภิบาล (2541) และ Mckernan (1996) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการที่สอดคล้องกันว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาคุณภาพของงานที่กำลังปฏิบัติ โดยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยได้สะท้อนความคิดที่แสดงถึงความเป็นเจ้าของกระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เป็นการสร้างความเข้าใจถึงสภาพกระบวนการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านกระบวนการของวงจรแบบบันไดเวียน ข้อมูลที่รวบรวมได้ระหว่างการทำงานเป็นพื้นฐานของการปรับแก้ไขในขั้นถัดไป ผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้ง จนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ วิธีการวิจัยปฏิบัติการนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานในสาขาต่างๆ ได้

พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2540) และสุภางค์ จันทวานิช (2546) สรุปว่าการวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้ถูกวิจัย หรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการวิจัยเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยช่วยให้อุปกรณ์ ช่วยวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนช่วยหาวิธีแก้ไขปัญหา หรือหาวิธีส่งเสริมกิจกรรมนั้นๆ การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาให้เกิดความเข้าใจในปัญหาสังคมอย่างจริงจัง และเอาชนะปัญหาเหล่านั้น การวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีความมุ่งหมายให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่เป็นประชาธิปไตยระหว่างผู้ที่ร่วมอยู่ในกระบวนการวิจัยทุกฝ่าย

ด้วยเหตุที่การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยที่นำแนวคิดของการวิจัยปฏิบัติการ และการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมาผสมผสานกัน การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงหมายถึง กระบวนการวิจัยที่ผู้วิจัย และผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยได้เข้ามาร่วมกันดำเนินการวิจัยในสถานการณ์ที่กำลังปฏิบัติงานกันอยู่จริง ตั้งแต่การเริ่มทำความเข้าใจปัญหา การหาแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ข้อสรุปนี้สอดคล้องกับ เบลีย์ บุรีภักดี และคณะ (2545: 241) ที่กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการของการทำงานร่วมกัน ต้องอาศัยการสืบสวนสอบสวนหาปัญหาและข้อโต้แย้งร่วมกันเป็นกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา (ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม ส่วนบุคคล) รวมกันเป็นกลุ่ม และเหนือสิ่งอื่นใดต้องปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ ทั้งใน

ระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยังเป็นกระบวนการที่ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อแสวงหาความรู้ในการแก้ปัญหาของตน

แนวคิดและปรัชญาของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ก่อนทำการวิจัยนักวิจัยจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด และปรัชญาของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (กมล สุคประเสริฐ, 2540: 8 – 9) ดังนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ การวิจัยค้นคว้าแสวงหาความรู้ตามหลักการของการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์แบบเดิม ต่างกันแต่เพียงว่าการวิจัยแบบนี้มีวัตถุประสงค์มุ่งไปที่การแก้ปัญหาในการพัฒนา เป็นการวิจัยที่ดำเนิน/ไปด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ร่วมงาน รวมทั้งในกระบวนการวิจัยและในการมีหุ้นส่วนใช้ประโยชน์ของการวิจัย

2. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมุ่งช่วยเหลือกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสในสังคม การวิจัยแบบนี้เชื่อในความสามารถของมนุษย์ที่จะแก้ไขปัญหาของตน เมื่อถึงคราวที่ตนจะต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไร และเชื่อว่าควรเป็นการศึกษาที่ให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าเขาสามารถทำอะไรบางอย่างให้แก่ตนเองได้ และการศึกษาคควรให้การเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์สูงสุดต่อคน เป้าหมายสูงสุดของการวิจัย คือ การช่วยประชาชนให้มีเป้าหมาย และสนับสนุนเป้าหมายในการพัฒนาการของตนเอง

3. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยที่มีการปฏิบัติพลิกแพลงนำเอาการปฏิบัติกับการพิจารณาไตร่ตรองเพื่อการสะท้อนกลับรวมเข้าด้วยกันเพื่อไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างมีเหตุผล โดยวิธีการทำให้การวิจัยเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และเป็นพื้นฐานสำหรับการปฏิบัติและการพิจารณาไตร่ตรองเป็นผลสะท้อนต่อไป ทำให้เกิดเป็นมาตรฐานตามความต้องการด้านการเมืองการปกครอง การวัฒนธรรม สภาวะทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจของชุมชน อาศัยการยอมรับของประชาชนในสิ่งที่ประชาชนมีอยู่จริง อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดต่อเนื่องเป็นประสบการณ์อย่างหลากหลาย ดังนั้น การวิจัยจึงให้น้ำหนักต่อการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นอย่างมาก

4. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการทำงานร่วมกัน ต้องอาศัย การสืบสวนค้นคว้าปัญหา และข้อโต้แย้งร่วมกันเป็นกลุ่มวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหา รวมกันเป็น กลุ่ม และเหนือสิ่งอื่นใดต้องปฏิบัติงานร่วมกันในการแก้ปัญหานั้นๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ยิ่งไปกว่านั้น ยังเป็นกระบวนการวิจัยที่ใช้กระบวนการประชาธิปไตยด้วย

5. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยืนหยัดขึ้นมาได้ด้วยประชาชนผู้มีหัวใจเปี่ยมด้วย การวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ในการแก้ไขปัญหของตน เป็นเครื่องมือที่ช่วยกลุ่มคนยากจน และ คนที่ด้อยโอกาสด้วยการวางพื้นฐานของการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานพัฒนาทั้งหลายกับ ชุมชน จึงเป็นกระบวนการวิจัยที่ช่วยเสริมให้ประชาชนสามารถแก้ปัญหของตนเองได้ตาม ความเชื่อที่ว่า คนต้องพัฒนาตนเอง

เมื่อนักวิจัยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างถูกต้อง จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่าง น้อย 3 ประการ คือ 1) ประชาชนได้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น 2) ประชาชนมีการกระทำมากขึ้น และ 3) ประชาชนมีการเผยแพร่พลังความรู้กันมากขึ้น กระบวนการวิจัยนี้มีใช่เป็นเพียงการสืบค้นปัญหา และการแก้ปัญหานั้น แต่เป็นกระบวนการกระตุ้นให้ประชาชนมีการกระทำต่อปัญหาเหล่านั้น การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อปัญหาทำให้ประชาชน ได้มีโอกาสเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ได้เรียนรู้การแก้ปัญหายังได้เพิ่มพูนความรู้ให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาที่ยากไปกว่านี้ด้วย

หลักการของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมยึดหลักการสำคัญ (Tandon, 1988 อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ รามสูต, 2540: 33-34) ดังนี้

1. ให้ความสำคัญและเคารพต่อภูมิความรู้ของชาวบ้าน โดยยอมรับความรู้พื้นบ้าน ตลอดจนระบบการสร้างความรู้ และกำเนิดความรู้ในวิธีอื่นที่แตกต่างไปจากของนักวิชาการยังเป็น สิ่งที่ปฏิบัติและยอมรับกันแพร่หลายในหมู่ชาวบ้าน คนยากจน เพื่อเป็นหนทางแก้ปัญห การดำรงชีวิตของเขา

2. ปรับปรุงความสามารถและศักยภาพของชาวบ้าน ด้วยการส่งเสริม ยกย่องและพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ให้สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของตนเองได้ เป็นกรนำศักยภาพเหล่านี้มาใช้ประโยชน์แทนที่จะเมินเฉย ละเลย หรือเหยียดหยามว่าเป็นสิ่งไร้คุณค่าเช่นที่เคยปฏิบัติมา

3. ให้ความรู้ที่เหมาะสมแก่ชาวบ้านและคนยากจน โดยให้สามารถได้รับความรู้ที่เกิดขึ้นในระบบสังคมของเขา และสามารถที่จะทำความเข้าใจ แปลความหมาย ตลอดจนนำไปใช้ได้เหมาะสม

4. สนใจปัญหาและบริบทของชาวบ้าน โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับปัญหาของชาวบ้าน เช่น การถูกกีดกันหรือแปลกแยก (Alienated) จากผืนดินและทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ การต้องดิ้นรนต่อสู้กับแรงบีบบังคับจากผู้มีอิทธิพล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคำถามที่นักวิจัยรูปแบบเก่าไม่ค่อยนึกถึง และไม่เคยเป็นจุดเน้นในการค้นหาความรู้มาก่อน

5. มีอิสระทางความคิด การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยให้ชาวบ้านและคนยากจนสามารถใช้ความคิดความเห็นของตนอย่างเสรีในการมองสภาพการณ์ และปัญหาของตนเอง สามารถใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์วิจารณ์ ตรวจสอบสภาพที่เป็นข้อเท็จจริงต่างๆ สามารถยื่นหยัดต่อต้านพลังอิทธิพลจากภายนอก หรือจากอำนาจกดขี่ของผู้มีอำนาจ

สรุปได้ว่า การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการวิจัยที่ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย ให้ความสำคัญและเคารพต่อภูมิปัญญาของชาวบ้าน หรือผู้ร่วมวิจัย ช่วยพัฒนาความสามารถ และนำศักยภาพของชาวบ้านออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เสริมสร้างความรู้ให้ชาวบ้านและคนยากจน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะช่วยเปิดเผยให้เห็นคำถามที่ตรงกับปัญหาของชาวบ้าน และช่วยให้สามารถใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณในการตรวจสอบสภาพที่เป็นข้อเท็จจริง และแก้ปัญหาต่างๆ ของชุมชนได้

ขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายและสรุปขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้แล้ว ผู้วิจัยขอนำเสนอคำอธิบายและการสรุปขั้นตอนของการวิจัยดังกล่าวของ พันธุ์ทิพย์ งามสูต บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ และ ไพโรจน์ ชลารักษ์ ตามลำดับดังนี้

พันธุ์ทิพย์ งามสูต (2540: 42 – 43) กล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. เตรียมชุมชนในทุกขั้นตอนให้มีความพร้อมในการเข้ามีส่วนร่วมการวิจัยในระดับที่เสมอภาคกัน ในทุกขั้นตอนจึงต้องมีการเตรียมชุมชนก่อน โครงการวิจัยจะเริ่ม
2. อบรมนักวิจัยร่วมจากชุมชน ในฐานะเป็นนักวิจัยจากท้องถิ่น ให้มีความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในท้องถิ่น บทบาทของผู้ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยท้องถิ่น การจัดองค์กรชุมชนรูปแบบของผู้นำ การสนับสนุน และมนุษยสัมพันธ์
3. กำหนดรูปแบบการวิจัย วิธีการที่จะรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งขนาดของกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การกำหนดรูปแบบคำถาม และวิธีการ
4. ลงมือเก็บข้อมูล โดยผู้ที่ได้รับการอบรมวิธีการเก็บข้อมูลมาแล้ว
5. ประมวลผลและสรุปข้อมูล ให้ข้อสังเกตหรือข้อวิจารณ์สิ่งที่พบ วิเคราะห์ว่า เหตุใดจึงได้ข้อมูลเช่นนั้น เขียนสรุปสิ่งที่พบอย่างกว้างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะประกอบ
6. หาหรือผลการค้นพบกับชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเสนอ กลับคืนต่อชุมชน ให้มีโอกาสดูตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้อง ตลอดจนทำการวิเคราะห์สรุป ประเด็น หรือชี้แนะแก่ทีมวิจัย

7. วางแผนชุมชน โดยการอบรมที่มวางแผนให้สามารถเขียน โครงการ และจัดองค์กรชุมชนได้ โครงการที่ทีมวางแผนเขียนนี้ จะต้องนำมาปรึกษาหารือกับชุมชน ให้ชุมชนตรวจสอบแก้ไข และรับรองก่อนนำไปเสนอเพื่อขอทุนสนับสนุนต่อองค์กรที่เกี่ยวข้อง

8. นำแผนไปปฏิบัติ โดยการระดมทรัพยากร ทั้งบุคคลและชุมพลัง ตลอดจนองค์กรประชาชนต่างๆ ในชุมชนมาร่วมในการปฏิบัติตามแผนที่จัดวางขึ้นจากข้อมูลที่เป็นผลจากการศึกษาร่วมกัน โดยทีมนักวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมนั้น

9. ติดตามกำกับและประเมินผลในชุมชน โดยทีมวิจัยและชุมชนร่วมกัน

บุญเรียง ขจรศิลป์และคณะ (2546: 73-76) สรุปขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นก่อนดำเนินการวิจัย 2) ขั้นดำเนินการวิจัย และ 3) ขั้นหลังดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นก่อนดำเนินการวิจัย

ขั้นก่อนดำเนินการวิจัยนี้ เป็นการเตรียมการประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ 2 ประการคือ

1.1 การคัดเลือกชุมชนและการเข้าสู่ชุมชน ก่อนที่จะเลือกชุมชนที่ศึกษานักวิจัยจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนทุกด้าน นับตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรของชุมชน ลักษณะทางด้านชีวภาพ ข้อมูลทางด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลดังกล่าวรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยอาจอาศัยจากหน่วยราชการที่มีอยู่ องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสำรวจเบื้องต้นในชุมชน ต่อจากนั้นจึงตัดสินใจเลือกชุมชนที่เหมาะสมและมีปัญหาที่สามารถดำเนินการวิจัยได้

1.2 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน นักวิจัยควรทำความรู้จักชุมชน ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีหรือความคุ้นเคยเพื่อให้คนในชุมชนไว้วางใจและให้การยอมรับโดยพบปะกับองค์กรเอกชน องค์กรของรัฐ ผู้นำชุมชน และกลุ่มต่างๆ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนะนำโครงการ รวมทั้งเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ นอกจากนี้

ผู้วิจัยจะต้องปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนนั้น ร่วมกิจกรรมสังคมของหมู่บ้าน ทำตัวให้เรียบง่ายแต่ช่วยเหลือร่วมมือกับชาวบ้าน เป็นต้น ขั้นตอนของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะถ้านักวิจัยไม่ได้รับการยอมรับและไม่ได้รับความไว้วางใจ จะเป็นการยากในการก้าวสู่ขั้นตอนต่อไป

2. ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยนี้ มีกิจกรรมที่สำคัญ 5 ประการ คือ

2.1 การศึกษาและการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจน

การประเมินทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น โดยการศึกษาพร้อมกับชุมชนซึ่งจำเป็นต้องกระทำควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องของกระบวนการ และขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการให้ความรู้แก่ชุมชนนี้เป็นการใช้รูปแบบและแนวคิดการศึกษาผู้ใหญ่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะต่างๆ นับตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์ของชุมชน การประเมินความต้องการของชุมชน การพัฒนาเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความข้อมูล การสรุป และให้ข้อเสนอแนะบนพื้นฐานของข้อมูล

2.2 การกำหนดปัญหา ในเบื้องต้นอาจพบว่า ชุมชนมีปัญหาและความต้องการที่

หลากหลาย แต่เมื่อถึงขั้นดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาอาจพบว่ามีบางเรื่องที่จะต้องเลือกและกำหนดปัญหา มีการลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาจากปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความรุนแรงของปัญหา ความยากง่ายในการดำเนินการแก้ไขปัญหา ความเร่งด่วนของปัญหา และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน การนำทรัพยากรเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจในการเลือกและกำหนดปัญหา

2.3 การร่วมกันออกแบบการวิจัย โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย

กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลว่าจะเก็บข้อมูลอะไร อย่างไร ส่วนใดจะใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต หรืออาจใช้การอภิปรายกลุ่ม กำหนดแผนการเก็บข้อมูลว่าจะใช้เวลาในการเก็บข้อมูลนานเท่าไร ใครจะรับผิดชอบ เก็บข้อมูลในเรื่องอะไร เป็นต้น เมื่อถึงเวลาที่ทีมงานวิจัยของชาวบ้าน

ออกเก็บข้อมูลจริง นักวิจัยจากภายนอกต้องคอยให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการของการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจนกว่าจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์พร้อมสำหรับนำไปวิเคราะห์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนนี้อาจยากเกินไปสำหรับคนในชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เนื่องจากประสบการณ์และความรู้ในเรื่องการวิจัยมีจำกัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดเลือกสมาชิกในชุมชนที่มีส่วนร่วมควรเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ และควรมีสมาชิก 1-2 คน ที่สามารถคิดคำนวณตัวเลข บวก ลบ คูณ หาร ได้ดีพอสมควร เพื่อจะได้เป็นแกนหลักในการนำข้อมูลดิบมาคำนวณหาค่าร้อยละ ทำตารางสรุป กราฟ หรือแผนภูมิอย่างง่าย ๆ รวมทั้งสามารถแปลผลข้อมูลได้ เมื่อทีมวิจัยท้องถิ่นนำข้อมูลมาแปลผลและสรุปแล้ว สมาชิกของชุมชนจะทราบถึงสถานการณ์ของปัญหาที่ได้มีการหยิบยกมาว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด อะไรคือสาเหตุของปัญหา มีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นๆ ใครหรือกลุ่มใดที่มีผลกระทบหรือได้รับความเดือดร้อนจากปัญหานั้นๆ บ้าง

2.5 การนำเสนอข้อมูลต่อที่ประชุมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบและเป็นการร่วมกันยืนยัน และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล พร้อมกับเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผนงาน หรือโครงการเพื่อแก้ปัญหาต่อไป

3. ขั้นหลังดำเนินการวิจัย

ขั้นหลังดำเนินการวิจัยนี้ ประกอบด้วยกิจกรรมที่นักวิจัยควรดำเนินการ 4 ประการ คือ

3.1 การจัดและอบรมทีมงานวางแผนของท้องถิ่น หลังจากที่ได้ข้อมูลจากขั้นดำเนินการวิจัย ต้องมีทีมงานจัดทำแผนของชุมชน โดยให้ชาวบ้านหรือสมาชิกในชุมชนเป็นแกนนำ นักวิจัยจากภายนอกต้องคอยเป็นที่ปรึกษา จัดอบรม หรือจัดหาวิทยากรภายนอกที่มีความรอบรู้ในการจัดทำแผนมาให้ความรู้แก่ทีมงานวางแผนของท้องถิ่น เพราะท้องถิ่นอาจยังมีจุดอ่อนในเรื่องของการจัดทำแผนอยู่มาก

3.2 การวางแผนดำเนินงาน โดยการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหนึ่งๆ การวางแผนเป็นขั้นตอนต่อเนื่องระหว่างการตัดสินใจกับการปฏิบัติ นักวิจัยและสมาชิกในชุมชนต้องร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ระบุกิจกรรมต่างๆ และขั้นตอนการดำเนินงานให้ชัดเจน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละคนในการดำเนินกิจกรรม จัดทำตารางและกำหนดเวลาที่จะดำเนินตามโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ หน้าที่ของนักวิจัยนอกจากเป็นผู้คอยกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ แล้วยังอาจต้องทำหน้าที่ในการสนับสนุนด้านต่างๆ เช่น แนะนำช่องทางในการหาแหล่งทรัพยากรหรือแหล่งที่ให้การสนับสนุนจากภายนอก ชุมชนนอกเหนือจากทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน

3.3 การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีแกนนำหรือกลุ่มในชุมชนเป็นกลุ่มทำงาน แต่กลุ่มนี้จะต้องเป็นกลุ่มบุคคลที่สมาชิกในชุมชนให้การยอมรับ โดยกลุ่มทำงานหรือกลุ่มแกนนำนี้อาจเป็นกลุ่มหรือองค์กรที่มีอยู่ในชุมชนซึ่งมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือลักษณะของงาน แต่ในกรณีที่ชุมชนยังไม่มีกลุ่มหรือองค์กรที่เหมาะสมก็จำเป็นต้องจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมที่ได้ตั้งไว้ สิ่งสำคัญในขั้นตอนนี้คือการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบต่างๆ ระหว่างสมาชิกของชุมชน ระหว่างสมาชิกในกลุ่มทำงาน ระหว่างสมาชิกชุมชนกับผู้วิจัย การมอบหมายงานให้ตรงกับศักยภาพและความสามารถของบุคคล การกระจายทรัพยากร และการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ

3.4 การติดตามและประเมินผล ขั้นนี้เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นักวิจัยจากภายนอกจึงควรเสนอให้ชาวบ้านจัดตั้งทีมงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของชุมชนขึ้นมา อาจเป็นกลุ่มติดตามและประเมินผลกลุ่มใหม่อีกกลุ่มหนึ่งเพื่อทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะเป็นการป้องกันอคติที่อาจเกิดขึ้นในการติดตามและประเมินผล อย่างไรก็ตามทีมงานติดตามและประเมินผลควรได้รับการฝึกอบรมความรู้และเทคนิคการติดตามและประเมินผลโครงการอย่างง่าย ๆ จากเจ้าหน้าที่ก่อนที่จะปฏิบัติงาน การติดตามและประเมินผลควรทำทุกระยะของโครงการ เพื่อดูปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องแก้ไข โครงการและกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปตามแผนงานที่กำหนดไว้หรือไม่ สุดท้ายต้องประเมินว่าโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการไปบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบบันทึกและรายงานความก้าวหน้าของโครงการที่ทำไว้ทุกระยะ เมื่อทำการประเมินผลโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทีมงานติดตามและประเมินผลจะต้องรวบรวมข้อมูลและผลการประเมินเสนอให้ที่

ประชุมหมู่บ้านรับทราบและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อชาวบ้านจะได้เห็นผลงานที่เกิดจากความพยายามร่วมกันของทุกฝ่ายในการช่วยกันแก้ปัญหาของชุมชน

ไพโรจน์ ชลารักษ์ (2548: 20 – 21) อธิบายถึงขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่ามีหลายขั้นตอน คือ 1) ขั้นการศึกษาบริบท 2) ขั้นกำหนดปัญหา 3) ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย 4) ขั้นการติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุง และ 5) ขั้นการสรุปผลการวิจัยกระบวนการวิจัยต้องดำเนินไปด้วยความร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนตั้งแต่ต้นจนจบสิ้นกระบวนการ มีรายละเอียดดังนี้

1. **ขั้นการศึกษาบริบท** ในขั้นนี้นักวิจัยจะทำการกำหนดพื้นที่หรืออาณาบริเวณที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อทำประชาคม โดยมีนักพัฒนาประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วม และชาวบ้านเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

2. **ขั้นกำหนดปัญหา** ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยสรุปคำถามหรือปัญหา รวมทั้งอธิบายเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นภาพและเกิดความเข้าใจตรงกัน ส่วนนักพัฒนาทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและมองถึงผลของการวิจัยได้อย่างชัดเจน และครอบคลุมส่วนที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ชาวบ้านได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้ข้อมูลและแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพจริงที่เกิดขึ้นหรือสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาที่ประสงค์ได้นั้น ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นการที่นักวิจัยจะต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการสร้างความตระหนักในบทบาทและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัย ขั้นการกำหนดปัญหาร่วมกับชาวบ้านในชุมชน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องดำเนินการให้เกิดผลอย่างแท้จริงก่อนจะเริ่มดำเนินงานในขั้นตอนอื่น

3. **ขั้นการวางแผนปฏิบัติงานวิจัย** ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งระบุด้วยว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำวิจัยแต่ละฝ่ายจะมีส่วนร่วมอะไร และอย่างไร เมื่อใดบ้าง พร้อมทั้งแผนการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนวิธีการวิจัย ส่วนนักพัฒนาจะเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัยโดยติดตามผลการดำเนินงานวิจัยทุกขั้นตอน และคอยตรวจสอบผลการดำเนินงานว่ามีสิ่งใดที่ผิดพลาดหรือไม่ เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายหรือมีสิ่งใดที่เกิดแทรกซ้อนขึ้นมา

หรือไม่ โดยชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมลงมือในการปฏิบัติงานวิจัยตามแผน และตรวจสอบผลว่า ฟังพอใจหรือไม่

4. **ขั้นการติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุง** รวมทั้งการแก้ไขระหว่างกรปฏิบัติงานวิจัย ในขั้นนี้ นักวิจัยมีส่วนร่วมโดยการพิจารณาหาทางปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยอาศัยข้อมูลจากทุกฝ่ายแล้วนำมาทำการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุ เป้าหมาย โดยนักพัฒนาจะเข้ามีส่วนร่วมด้วยการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานวิจัยและประเมินว่า ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายหรือไม่ ประชาชนหรือชาวบ้านจะเข้าร่วมด้วยการรับรู้ถึงการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติงานตามที่นักวิจัยกำหนด รวมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) ที่แสดงถึงความพึงพอใจและความสำเร็จของการดำเนินการวิจัย

5. **ขั้นการสรุปผลการวิจัย** ในขั้นตอนนี้ นักวิจัยจะทำการสรุปผลการวิจัย และเรียบเรียง เป็นรายงานการวิจัยออกเผยแพร่ นักพัฒนามีส่วนร่วมด้วยการรับทราบและตรวจสอบประเมินผล การวิจัยว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง โดยชาวบ้านเข้า มีส่วนร่วมด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับผลของการวิจัยว่าพึงพอใจและได้ผลตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ และแสดงความคิดเห็นอื่นประกอบข้อมูลด้วยว่าเพราะเหตุใด

กล่าวโดยสรุป การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจำเป็นต้องเตรียมชุมชนในทุกขั้นตอนนี้ให้พร้อม โดยอบรมความรู้ให้กับผู้ร่วมวิจัยในฐานะที่เป็นนักวิจัยท้องถิ่นแล้วจึงกำหนดรูปแบบการวิจัย วิธีการที่จะรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ ผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งขนาดของกลุ่มตัวอย่าง การสร้าง เครื่องมือ การกำหนดรูปแบบคำถามและวิธีถามก่อนที่จะลงมือเก็บข้อมูล เมื่อประมวลผลและสรุป ข้อมูลเสร็จ ผู้วิจัยต้องหารือผลการค้นพบกับชุมชนร่วมกันวางแผน และนำแผนไปปฏิบัติ ติดตาม กำกับและประเมินผลร่วมกับชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพหุปัญญาในระดับปฐมวัยทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ มีดังนี้

สุภรณ์เพ็ญ พันธุ์มณี (2543) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการสอน พยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วยอนุบาลโดยใช้แนวคิดพหุปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโปรแกรมการสอนพยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วยอนุบาลโดยใช้แนวคิดพหุปัญญา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดนครราชสีมา จำนวน 8 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนการศึกษาคนตาบอดขอนแก่น จำนวน 8 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียนอ่านพยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วยอนุบาลและแบบบันทึกพัฒนาการ ความสามารถในการเขียนอ่านพยัญชนะอักษรเบรลล์ ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 14 สัปดาห์ แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การทดสอบก่อนทดลองใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2 การทดลองใช้โปรแกรม 10 สัปดาห์ แบ่งกิจกรรมเป็น 3 ช่วง ส่วนระยะที่ 3 การทดสอบหลัง การทดลองใช้โปรแกรม 2 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนอ่าน พยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วยอนุบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองใช้โปรแกรม นักเรียนตาบอดกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนอ่าน พยัญชนะอักษรเบรลล์ไม่แตกต่างกัน แต่หลังการทดลองใช้โปรแกรม ๗ นักเรียนตาบอดกลุ่ม ทดลองมีความสามารถในการเขียนอ่านพยัญชนะอักษรเบรลล์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม หลังการ ใช้โปรแกรมปกตินักเรียนตาบอดกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการเขียนอ่านพยัญชนะสูงกว่า ก่อนทดลองใช้โปรแกรมปกติ และโปรแกรมการสอนพยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วย อนุบาลที่ได้ปรับปรุงแล้ว เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาเขียนอ่านพยัญชนะอักษร เบรลล์สำหรับเด็กตาบอดด้วยอนุบาล

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์ (2544) ได้ทำการวิจัยเชิงพัฒนากึ่งทดลอง เรื่อง การพัฒนารูปแบบ การสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญาให้กับเด็กด้วยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวคิด พหุวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างพหุปัญญา 8 ด้าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2544 จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือวัดและประเมิน

พหุปัญญาของเด็กวัยอนุบาล การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแฟ้มพหุปัญญา สารนิทัศน์โครงการ และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอน ใช้เวลาในการทดลองรูปแบบการสอน 8 สัปดาห์ แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 การศึกษาสำรวจข้อมูลพื้นฐาน และการพัฒนา รูปแบบการสอน ตอนที่ 2 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอน ตอนที่ 3 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการสอน และตอนที่ 4 การนำเสนอและเผยแพร่รูปแบบการสอน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองใช้รูปแบบการสอน ๙ กลุ่มทดลองมีคะแนนพหุปัญญาทุกด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุม และก่อนการทดลอง ผลการวิเคราะห์โอกาสในการพัฒนาพหุปัญญาจากการใช้รูปแบบการสอน พบว่า รูปแบบการสอน ๙ เอื้อต่อการพัฒนาพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ของเด็กวัยอนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รูปแบบการสอนมีระดับความเหมาะสมในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนำไปใช้ และการประยุกต์ใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด

สันติศักดิ์ ผาผาย (2546) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชาย-หญิง ที่อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดสวนมะเดื่อสามัคคี อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถทางพหุปัญญา การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 90 นาที ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน

สุนิษฐ์รัตน์ มิตรเจริญถาวร (2546) ได้ทำการวิจัยเชิงพัฒนาถึงทดลอง เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรระดับปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดของทฤษฎีพหุปัญญา และเพื่อพัฒนาพหุปัญญา 8 ด้าน ของนักเรียน โดยใช้หลักสูตรระดับปฐมวัยศึกษาที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนโรงเรียนพระแม่มาลีพระโขนง ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ห้อง 3 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ หลักสูตรปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา แผนการสอนที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น ใช้เวลาในการสอน 10 สัปดาห์

หน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วย และแบบทดสอบวัดความสามารถทางพหุปัญญาก่อนและหลังการใช้หลักสูตรปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านของนักเรียนสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทักษะคิดของครูต่อนักเรียน และทักษะคิดของนักเรียนต่อการเรียนรู้เปลี่ยนไปในด้านบวก

Ashmore (2003) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง ความสามารถในการใช้ website กับทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบคำถามต่อไปนี้ 1) ในการใช้ website เด็กปฐมวัยใช้พหุปัญญาด้านใด 2) พหุปัญญาด้านใดสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และพหุปัญญาด้านใดใช้ได้น้อยที่สุด 3) พหุปัญญาแต่ละด้านมีบทบาทอย่างไร 4) องค์ประกอบอื่นใดที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการใช้ website กลุ่มตัวอย่างคือ เด็กปฐมวัยอายุ 3-6 ปี การวิจัยภาคสนามใช้วิธีการที่เรียกว่า Contextual Inquiry Approach เป็นการออกแบบการวิจัยให้เหมาะสมกับอายุและเพศของเด็กปฐมวัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ Teale Inventory สำหรับพหุปัญญา (TIMI) การสัมภาษณ์ การสังเกต แบบสอบถาม และ Click-Stream Logs โดยทำการวิจัยซ้ำ 3 ภาคเรียน ผลการวิจัยพบว่า พหุปัญญาด้านที่ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ด้านการเคลื่อนไหว (Kinesthetic Intelligence) ด้านการมองเห็นมิติสัมพันธ์ (Spatial Intelligence) และด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) พหุปัญญาที่ใช้ได้ในระดับกลางคือ ด้านดนตรี (Musical Intelligence) ด้านการเข้ากับผู้อื่น (Interpersonal Intelligence) และด้านการใช้เหตุผล (Logical Intelligence) พหุปัญญาที่ใช้น้อยที่สุด คือ ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) เด็กปฐมวัยที่มีพหุปัญญาด้านการใช้เหตุผลสูงจะประสบความสำเร็จสูงสุด ในขณะที่เด็กปฐมวัยที่มีพหุปัญญาด้านภาษาสูงจะมีความพึงพอใจสูงสุด การวิเคราะห์หาคำคิดเห็นและรูปแบบการใช้ website ของเด็กปฐมวัยทำให้ทราบว่า website รูปแบบใดที่เด็กชอบและไม่ชอบ อะไรทำให้เกิดปัญหาในการใช้ website อุปสรรคที่ใหญ่ที่สุด คือ การอ่านหนังสือไม่ออก การควบคุมเมาส์ไม่ดี และปัญหาเกี่ยวกับการออกแบบให้ทำงานร่วมกันหลายๆ เรื่อง (interface) กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้การค้นหาแผนที่ ครอบครั หรือเครื่องมือช่วยที่มีอยู่ ไม่เลื่อนจอขึ้นหรือลง หรือใช้ลูกศรลอยหน้าลอยหลังในการอ่าน website อายุ เพศ ประสิทธิภาพในการใช้ internet พื้นที่ โครงสร้างของคอมพิวเตอร์ และสภาพของเครื่องมีผลต่อความสามารถในการใช้ website ตัวอย่างของการออกแบบที่มีผลทางบวกต่อความสามารถในการใช้ website คือ การใช้เสียงดนตรี (ดนตรี) ตัวละครที่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก (การเข้ากับผู้อื่น) คำสั่งที่ได้ยินเสียง (ภาษา) พื้นที่ที่จะเคลื่อนเมาส์ได้กว้าง (การเคลื่อนไหว) การจำกัดตัวเลือก (การใช้เหตุผล) สิ่งที่ช่วยเสริมแรง (การรู้จักและเข้าใจตนเอง) และการใช้คำอุปมา (การมองเห็นมิติสัมพันธ์) ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การออกแบบ website ที่ง่ายต่อการค้นหา คือ

การใช้งานร่วมกันหลายหน้าที่ (Interface) การมองเห็นมิติสัมพันธ์ทำให้น่าสนใจกว่าเฉพาะปัญญา
ด้านภาษา การใช้พหุปัญญาจะทำให้เด็กปฐมวัยใช้ website ได้ง่ายขึ้น

วิไลดา พงศ์ธราชิก (2547) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง ความสามารถทางพหุปัญญาของ
เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ
ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง
กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2546 จำนวน 15 คน ของโรงเรียนไพฑูริคศึกษา ส่วนการศึกษาอนุบาล กรุงเทพมหานคร
สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง แบบทดสอบความสามารถ
ทางพหุปัญญาด้านภาษา มิติสัมพันธ์ ธรรมชาติวิทยา ธรรมชาติและคณิตศาสตร์ แบบสังเกต พฤติกรรม
ความสามารถทางพหุปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ และการเข้าใจตนเอง แบบสำรวจพฤติกรรม
ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี ร่างกาย และการเคลื่อนไหว กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัด
กิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง ทำการทดลองในกิจกรรมกลางแจ้ง การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์
สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 40 ครั้ง จำนวน 15 กิจกรรม สัปดาห์ที่ 1-6
ดำเนินกิจกรรมตามลำดับ ส่วนสัปดาห์ที่ 7-8 เด็กเลือกกิจกรรมตามความสนใจ จำนวน 10 กิจกรรม
ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางพหุปัญญารายด้านของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อน
การทดลองจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การศึกษาความสามารถ
ทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี กำลังศึกษา
อยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 15 คน โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1 เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่
แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรมความสามารถ
ทางพหุปัญญา การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 60 นาที ผลการวิจัยพบว่า
เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถทางพหุปัญญา
ทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา ธรรมชาติ/คณิตศาสตร์ มิติสัมพันธ์ ร่างกายและการเคลื่อนไหว

คนตรี การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดในช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ปราณี อุปฮาด(2550) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 15 คน โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม สำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบการคิดเชิงเหตุผล การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 20-30 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีการคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วันดี สุกสิน (2550) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 15 คน โรงเรียนสามัคคีบำรุง สังกัดกรุงเทพมหานคร เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 15 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเอง ความสามารถในการแก้ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และความสามารถในการแก้ปัญหาโดยภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชมพูณฑุ สุกผลศิริ (2551) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา และคู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาทางด้านของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

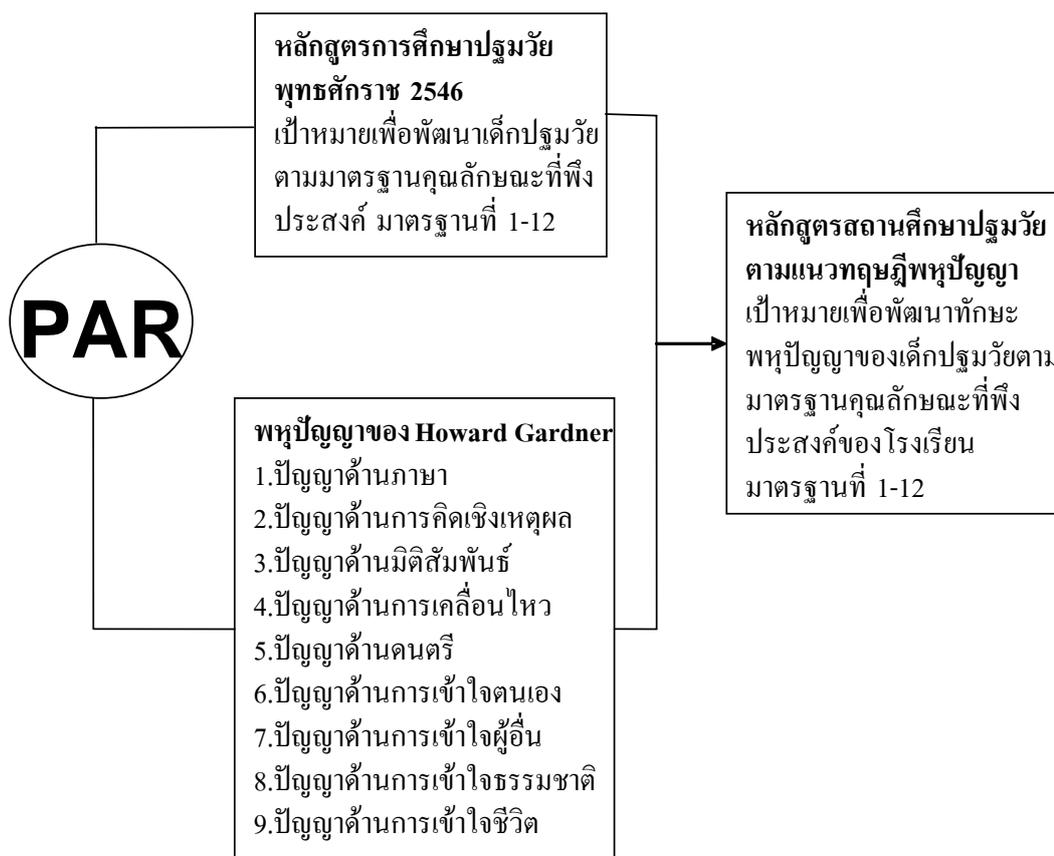
สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ (2551) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาและศึกษาความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 15 คน โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานนครปฐม เขต 1 เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญา ด้านภาษา มิติสัมพันธ์ ร่างกายและการเคลื่อนไหว ดนตรี ความเข้าใจระหว่างบุคคลความเข้าใจตนเอง และธรรมชาติสูงขึ้น จากความสามารถระดับต่ำเป็นความสามารถระดับปานกลาง และความสามารถระดับสูง และพบความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละช่วงเวลาของการทดลอง ยกเว้นความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลง

อัญชุลีกร อัมพรดล (2551) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง เรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชาย-หญิง อายุ 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 15 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา จังหวัดนครปฐม เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา กลุ่มตัวอย่างได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญาในระดับปฐมวัย มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญาหลายเล่ม แสดงให้เห็นว่า นักการศึกษาหลายคนเชื่อว่าทฤษฎีพหุปัญญา มีผลต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย แต่งานวิจัยส่วนใหญ่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์ (จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์, 2544; สันติศักดิ์ ผาผาย, 2546; Ashmore, 2003; ปราณี อุปฮาด, 2550; วันดี สุดสิน, 2550; สิริินทร์ ลัดดากลม, 2551; อัญชุลีกร อัมพรดล, 2551) และการจัดกิจกรรม (วิลินดา พงศ์ธราธิก, 2547; พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์, 2548; ชมพูนุช สุขผลศิริ, 2551) มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรเพียง 1 เรื่อง (สุนีรัตน์ มิตรเจริญถาวร, 2546) เท่านั้น และจากการวิเคราะห์ผลของการวิจัยผู้วิจัยพบว่า ทฤษฎีพหุปัญญาทำให้พัฒนาการของเด็กปฐมวัยดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

จากการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา แสดงในภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research: PAR) โดยผู้วิจัยและครูประจำชั้นทำงานร่วมกันตลอดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ตามแนวทฤษฎีปัญหา โดยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ แสดงในภาพที่ 3 ดังนี้

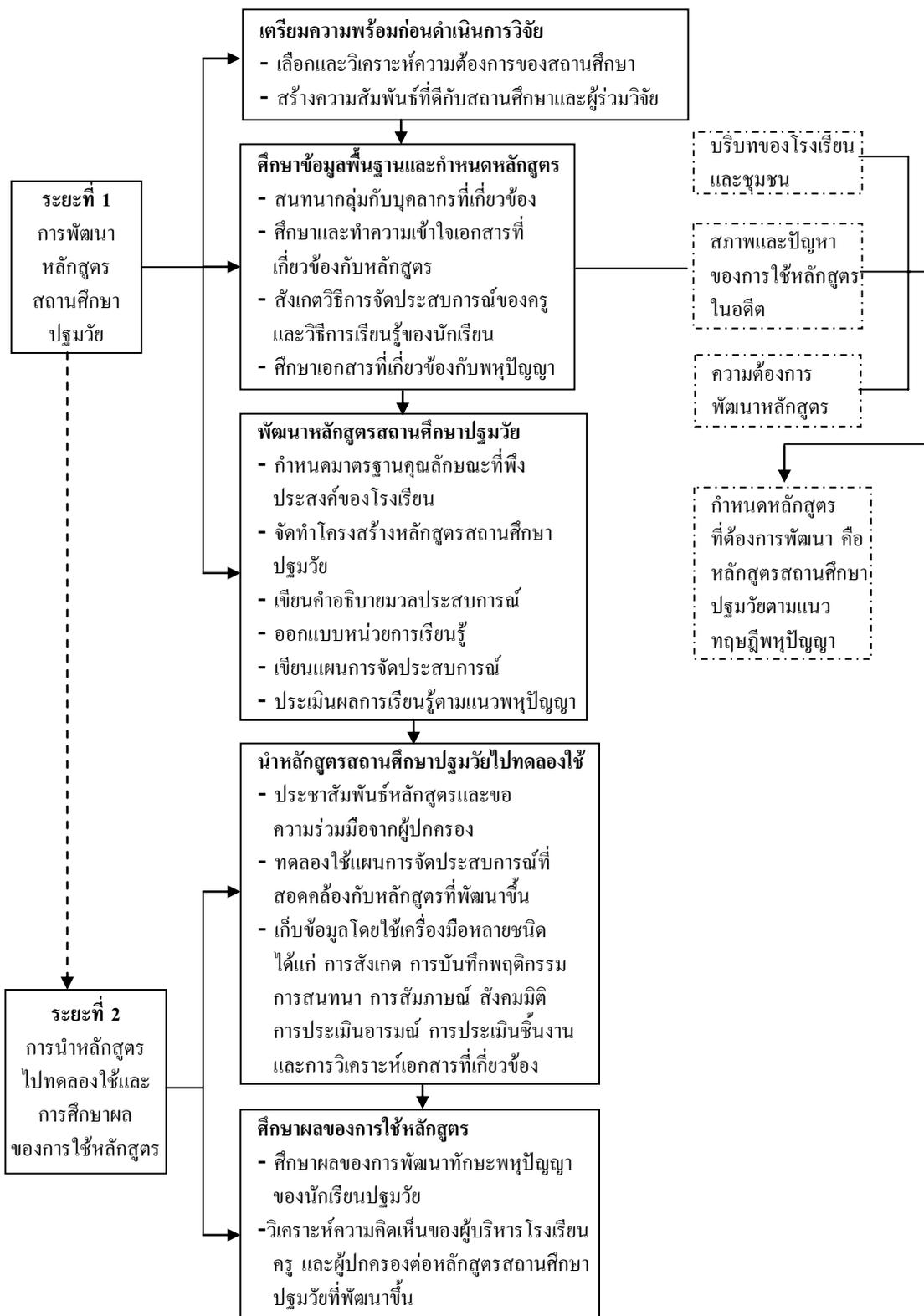
ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้และการศึกษาผลของการใช้หลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี รวมจำนวน 38 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยครูประจำชั้นห้อง 1/1 ยินดีเป็นผู้ร่วมวิจัย

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปทุมวัยตามแนวทหุปัญหา

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 1 ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเครื่องมือ 12 ชนิด ได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ตามลำดับ ดังนี้

1.1.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอดีตกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน 2) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ 3) ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตร

1.1.2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของครู เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอดีต 3) ความพร้อมของครูในการพัฒนาหลักสูตร

1.1.3 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง เป็นการสัมภาษณ์ใน 1 ประเด็น คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุตรหลานที่ผู้ปกครองต้องการ

1.2 แบบสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนามี 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 แบบสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิสายาหลักสูตรและการสอน และสาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นการสนทนากลุ่มใน 4 ประเด็น คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของ

โรงเรียนและชุมชน 2) สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต 3) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ 4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

1.2.2 แบบสนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันการศึกษาปฐมวัย เป็นการสนทนากลุ่มใน 2 ประเด็น คือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

1.3 ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางส่วนจากข้อมูลเอกสารที่เป็นข้อมูลในอดีต เช่น บริบทของโรงเรียนและชุมชน หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ข้อมูลของผู้ปกครอง ผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลงานของนักเรียนและครู ภาพถ่ายของนักเรียน แผ่นประชาสัมพันธ์ หนังสือ จดหมาย บันทึกของครู และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

1.4 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ประกอบด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner

1.5 แผนการจัดประสบการณ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเด็คดีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้น จำนวน 2 สาระ แบ่งเป็นสาระที่ 1: ตัวฉัน มี 8 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ฉันไม่เหมือนใคร ร่างกายของฉัน ฉันแข็งแรง ฉันทำได้ คุณครูของฉัน ฉันมีเพื่อน ของฉันอยู่ไหน ฉันมีมารยาท และสาระที่ 2: ครอบครัวของฉัน มี 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ครอบครัวฉันมีหลายคน ฉันมีบ้าน วันสำคัญของทุกคนในบ้าน ฉันเชื่อฟังพ่อแม่ สัตว์เลี้ยงในบ้านฉัน พ่อแม่ฉันมีอาชีพ

1.6 แบบบันทึกสนาม มุ่งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะลงภาคสนาม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ แบบบันทึกสนามเป็นบันทึกข้อมูลที่นักวิจัยเรียบเรียงและขยายความมาจากบันทึกย่อประจำวัน (scatch notes) เป็นบันทึกข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนใน 4 ประเด็น ผ่านทางภาพถ่ายกิจกรรม โดยให้นักเรียนเลือกเพียง 1 ภาพจากภาพถ่ายที่ครูและผู้วิจัยจัดไว้ให้ จำนวน 3 ภาพ ประเด็นคำถาม คือ 1) เหตุผลของการเลือกภาพถ่ายกิจกรรม 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรม 3) ความรู้สึกของนักเรียนต่อเพื่อน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

1.8 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่มใน 3 ประเด็น คือ 1) ความประทับใจต่อบุคคล สัตว์เลี้ยง สิ่งของหรือสภาพแวดล้อม 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

1.9 สังคมมิตของนักเรียนปฐมวัย เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนปฐมวัยใน 1-2 ประเด็น เพื่อให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเพื่อน

1.10 แบบประเมินชิ้นงาน เป็นการแสดงความสามารถของนักเรียนผ่านแบบประเมินชิ้นงาน 6 ประเภท คือ การลากเส้นโยงภาพ การระบายสีภาพ โครงร่างด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์

1.11 แบบประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัย เป็นการแสดงความรู้สึกของนักเรียน โดยเลือกภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ตรงกับความรู้สึกของตนเอง จำนวน 1 ภาพ เมื่อมาถึงโรงเรียน และเลือกอีก 1 ภาพ ก่อนกลับบ้านภาพด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์

1.12 เกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญา เป็นการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพหุปัญญาเป็นรายด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ และการเข้าใจชีวิต แบ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของปัญญาแต่ละด้านออกเป็น 3 ระดับ

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยลำดับที่ 1.4-1.12 สร้างและพัฒนาในระบะที่ 1 เพื่อนำไปใช้ในระบะที่ 2 เครื่องมือที่สร้างและพัฒนาในระบะที่ 1 มี 11 ชนิด คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง สร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ฉบับ ดำเนินการตาม ลำดับ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ วางกรอบรูปแบบการสัมภาษณ์

2.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและกำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

ก. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร โรงเรียน มี 3 ประเด็น คือ

1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอดีตกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน

2) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

3) ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตร

ข. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ปฐมวัยของครู มี 3 ประเด็น คือ

- 1) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
- 2) สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอดีต
- 3) ความพร้อมของครูในการพัฒนาหลักสูตร

ค. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
ปฐมวัยของผู้ปกครอง มี 1 ประเด็น คือ

- 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุตรหลานที่ผู้ปกครองต้องการ

2.1.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไป
ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
วาโร เฟ็งสวัสดิ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลการศึกษาและการศึกษาปฐมวัย และอาจารย์บุญส่ง วงศ์คำ
ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.2 แบบสนทนากลุ่ม สร้างแบบสนทนากลุ่มจำนวน 2 ฉบับ ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสนทนากลุ่ม วางกรอบรูปแบบ
การสนทนากลุ่ม

2.2.2 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสนทนากลุ่มสำหรับผู้ร่วมสนทนา ดังนี้

ก. ประเด็นที่ใช้สนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาล
ศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาหลักสูตรและ
การสอน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มี 4 ประเด็น คือ

- 1) ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน
- 2) สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต
- 3) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
- 4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

ข. ประเด็นที่ใช้สนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิสถาวิชาหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิสถาวิชาการศึกษาปฐมวัย มี 2 ประเด็น คือ

- 1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย
- 2) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.3 สร้างแบบสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนด นำแบบสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.3 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันกำหนดกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.3.1 จัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเมืองเต็คดี มาตรฐานที่ 1-12 โดยนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาเป็นแกน นำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาตรฐานที่ 1-8 มาเทียบเคียง และนำทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner มาเป็นจุดเน้น โดยกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 1-12 แล้วจึงนำข้อสรุปจากการสนทนากลุ่มระหว่างบุคลากร

ที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นที่เกี่ยวกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมาเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำ

2.3.2 กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ที่ประกอบด้วยระดับชั้น สาระ และสาระการเรียนรู้

2.3.3 นำสาระในมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มาเขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ โดยมีหลักคิด 3 ข้อ คือ 1) เรียนอะไร (what) 2) เรียนทำไม (why) และ 3) เรียนอย่างไร (how)

2.3.4 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยนำคำสำคัญจากสาระการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาสร้างหน่วยการเรียนรู้ แล้วจึงออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ใช้พหุปัญญาเป็นฐานความคิดโดยบูรณาการพหุปัญญาผ่านกิจกรรม

2.3.5 นำผลการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ และหน่วยการเรียนรู้ เสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.4 แผนการจัดประสบการณ์ สร้างแผนการจัดประสบการณ์โดยนำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน สาระในมวลประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และพหุปัญญามาเป็นกรอบในการสร้างแผนการจัดประสบการณ์

2.4.1 กำหนดองค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์เป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย ลำดับของแผนการจัดประสบการณ์ สาระในมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ ลำดับของสัปดาห์ ระดับชั้น สาระการเรียนรู้ และเวลาเรียน ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยจุดประสงค์ พหุปัญญา ประเมินผล กิจกรรม และสื่อ

2.4.2 สร้างแผนการจัดประสบการณ์ จำนวน 77 แผน แผนละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 4 แผน ยกเว้นสัปดาห์ที่ 1 มี 1 แผน นำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จัดประสบการณ์

2.5 แบบบันทึกสนาม ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกสนาม

2.5.2 สร้างแบบบันทึกสนามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ใช้บันทึกขยายความ จากการบันทึกย่อประจำวัน และส่วนที่ใช้สรุปสาระสำคัญจากการเข้าสนาม

2.5.3 นำแบบบันทึกสนามที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.6 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.6.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ วางกรอบรูปแบบ การสัมภาษณ์

2.6.2 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มี 4 ประเด็น คือ

- 1) เหตุผลของการเลือกภาพกิจกรรม
- 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรม
- 3) ความรู้สึกของนักเรียนต่อเพื่อน
- 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

2.6.3 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.7 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.7.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ วางกรอบรูปแบบการสัมภาษณ์

2.7.2 กำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ มี 3 ประเด็น คือ

- 1) ความประทับใจต่อบุคคล สัตว์เลี้ยง สิ่งของหรือสภาพแวดล้อม
- 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน
- 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาร่วมกัน

2.7.3 นำแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่มไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.8 สังคมมิตินักเรียนปฐมวัย ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.8.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำสังคมมิติ

2.8.2 กำหนดกรอบและรูปแบบของการทำสังคมมิติ

2.8.3 กำหนดประเด็นคำถามเพื่อให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเพื่อน

2.8.4 นำชื่อ (นามสมมติ) ของนักเรียนปฐมวัยที่เลือกเพื่อน และชื่อเพื่อน (นามสมมติ) ที่นักเรียนเลือกมาเขียนเป็นแผนภาพโดยใช้ลูกศรโยงจากนักเรียนที่เลือกเพื่อน ไปสู่นักเรียนที่เพื่อนเลือก

2.8.5 กำหนดเกณฑ์การประเมินสังคมมิตินักเรียนปฐมวัย

2.8.6 นำสังคมมิติที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ
ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.9 แบบประเมินชิ้นงาน ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.9.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินชิ้นงาน

2.9.2 กำหนดกรอบและรูปแบบของการทำแบบประเมินชิ้นงาน

2.9.3 กำหนดชิ้นงานที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 6 ประเภท คือ
การลากเส้นโยงภาพ การระบายสีภาพ โครงร่างด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ
การฉีก/ตัดปะ การปั้น และการประดิษฐ์

2.9.4 กำหนดขั้นตอนการเลือกเก็บผลงานของนักเรียนทั้ง 6 ประเภท ประเภทละ
1 ชิ้น ต่อ 1 เดือน โดยครูและนักเรียนตามลำดับ

2.9.5 กำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงานก่อนนำชิ้นงานที่นักเรียนเลือกไว้ในแต่ละ
เดือนมาประเมินในแบบประเมินชิ้นงานเพื่อดูพัฒนาการของนักเรียน

2.9.6 นำแบบประเมินชิ้นงานที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.10 แบบประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัย ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.10.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินอารมณ์

2.10.2 กำหนดกรอบและรูปแบบของการสร้างแบบประเมินอารมณ์

2.10.3 สร้างแบบประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัยโดยใช้ภาพใบหน้ายิ้ม เศษ และบึ้ง เป็นตัวแทนการเลือกภาพใบหน้าตามอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนปฐมวัยเมื่อมาถึง โรงเรียนและก่อนกลับบ้าน

2.10.4 กำหนดเกณฑ์การประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัย

2.10.5 นำแบบประเมินอารมณ์ที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.11 เกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญา ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.11.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเกณฑ์การประเมินผล การประเมินผล ตามสภาพจริง และพหุปัญญา

2.11.2 กำหนดคะแนนเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาแปลความหมาย เทียบเคียงกับเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญาเป็นรายด้าน แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ นำคะแนน แต่ละระดับมาหาค่าร้อยละ และแปลความหมายระดับพฤติกรรม ดังนี้

คะแนน	ร้อยละ	ความหมายระดับพฤติกรรม
3	76-100	ระดับดี
2	55-75	ระดับพอใช้
1	0-54	ระดับควรปรับปรุง

2.11.3 สร้างเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญาเป็นรายด้าน ได้แก่ เกณฑ์ การประเมินผลปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ และการเข้าใจชีวิต

2.11.4 นำคะแนนที่กำหนด และเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญาเป็นรายด้านให้ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมา ปรับปรุงแก้ไข และสร้างเป็นเกณฑ์การประเมินผล แสดงในตารางที่ 2-10 ดังนี้

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านภาษา

คะแนน		
3	2	1
- สนทนาโต้ตอบและเล่าเป็นเรื่องราวได้	- สนทนาโต้ตอบและเล่าเป็นประโยคได้	- สนทนาโต้ตอบและเล่าเป็นคำได้
- ฟัง ดู และถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดูได้ถูกต้องทั้งหมด	- ฟัง ดู และถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดูได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	- ฟัง ดู และถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดูได้ถูกต้องเล็กน้อย
- แสดงท่าทางตรงกับสิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่พูดได้ทั้งหมด	- แสดงท่าทางตรงกับสิ่งที่เห็นหรือสิ่งที่พูดได้เป็นบางส่วน	- แสดงท่าทางแต่ไม่ตรงกับสิ่งที่เห็นหรือพูด
- ลากเส้นต่อเนื่องและเส้นมีความสม่ำเสมอ	- ลากเส้นต่อเนื่องแต่เส้นไม่มีความสม่ำเสมอ	- ลากเส้นไม่ต่อเนื่องและเส้นไม่มีความสม่ำเสมอ
- ระบายสีไม่ออกนอกโครงร่างของภาพ	- ระบายสีออกนอกโครงร่างของภาพเล็กน้อย	- ระบายสีออกนอกโครงร่างของภาพเป็นส่วนใหญ่
- นึก / ตัดกระดาษได้หลายขนาด ส่วนมากชิ้นเล็ก	- นึก / ตัดกระดาษได้หลายขนาด ส่วนมากชิ้นใหญ่	- นึก / ตัดกระดาษได้ ทุกชิ้นมีขนาดใหญ่
- เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดได้ถูกต้องทั้งหมด	- เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดได้ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่	- เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดได้ถูกต้องเล็กน้อย

ตารางที่ 3 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล

คะแนน		
3	2	1
- แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลบ่อย ๆ	- แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเป็นบางครั้ง	- แสดงความคิดเห็นแต่อธิบายเหตุผลไม่ได้
- ชอบใช้คำถาม “อะไร” “ทำไม” “อย่างไร”	- ชอบใช้คำถาม “อะไร” “ทำไม”	- ชอบใช้คำถาม “อะไร”
- แก้ปัญหาด้วยตนเองเหมาะสมกับวัยบ่อยครั้ง	- แก้ปัญหาด้วยตนเองเหมาะสมกับวัยเป็นบางครั้ง	- แก้ปัญหาด้วยตนเองไม่ได้หรือใช้วิธีเดิม ๆ เสมอ
- นับเลขปากเปล่าได้ถึง 20	- นับเลขปากเปล่าได้ถึง 10	- นับเลขปากเปล่าได้น้อยกว่า 10
- บอก แสดงค่าจำนวนที่เพิ่มขึ้น / ลดลง มากกว่า / น้อยกว่า / เท่ากับ 5 ได้ถูกต้องทุกครั้ง	- บอก แสดงค่าจำนวนที่เพิ่มขึ้น / ลดลง มากกว่า / น้อยกว่า / เท่ากับ 5 ได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	- บอก แสดงค่าจำนวนที่เพิ่มขึ้น / ลดลง มากกว่า / น้อยกว่า / เท่ากับ 5 แต่ไม่ถูกต้อง
- จัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆ ได้อย่างน้อย 3 ลักษณะ	- จัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆ ได้ไม่เกิน 2 ลักษณะ	- จัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆ ไม่ถูกต้อง
- จับคู่ภาพที่เหมือนกัน / แตกต่างกัน / สัมพันธ์กัน ได้ถูกต้องทุกครั้ง	- จับคู่ภาพที่เหมือนกัน / แตกต่างกัน / สัมพันธ์กัน ได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	- จับคู่ภาพที่เหมือนกัน / แตกต่างกัน / สัมพันธ์กัน แต่ไม่ถูกต้อง
- เปรียบเทียบ / บอก ความเท่ากัน / แตกต่างกัน ได้ถูกต้องทุกครั้ง	- เปรียบเทียบ / บอก ความเท่ากัน / แตกต่างกัน ได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	- เปรียบเทียบ / บอก ความเท่ากัน / แตกต่างกัน แต่ไม่ถูกต้อง
- เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องบ่อยครั้ง	- เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องเป็นบางครั้ง	- เชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ ในชีวิตประจำวันแต่ไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านมิติสัมพันธ์

คะแนน		
3	2	1
- ผลงานศิลปะมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่	- ผลงานศิลปะมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นแต่ไม่แปลกใหม่	- ผลงานศิลปะมีรายละเอียดน้อยและไม่แปลกใหม่
- เคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ โดยไม่ชนกับเพื่อน และสิ่งกีดขวาง	- เคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ โดยชนกับเพื่อนและสิ่งกีดขวางเป็นบางครั้ง	- เคลื่อนไหวร่างกายไปในทิศทางต่างๆ โดยชนกับเพื่อน และสิ่งกีดขวางบ่อยๆ
- ต่อบล็อกเป็นรูปทรงต่างๆ ตามข้อตกลงได้	- ต่อบล็อกเป็นรูปทรงต่างๆ ตามข้อตกลงได้บางส่วน	- ต่อบล็อกเป็นรูปทรงต่างๆ ได้แต่ไม่ตามข้อตกลง
- ต่อภาพตัดต่อได้อย่างน้อย 5 ชิ้น	- ต่อภาพตัดต่อได้ไม่เกิน 4 ชิ้น	- ต่อภาพตัดต่อได้ไม่เกิน 2 ชิ้น
- บอกคุณสมบัติของสิ่งที่มองเห็น ได้ถูกต้องทั้งหมด	- บอกคุณสมบัติของสิ่งที่มองเห็น ได้ถูกต้องบางส่วน	- บอกคุณสมบัติของสิ่งที่มองเห็น แต่ไม่ถูกต้อง
- บอกระยะใกล้-ไกล ทางตรง-ทางอ้อม ได้ถูกต้อง	- บอกระยะใกล้-ไกล ทางตรง-ทางอ้อม ได้ถูกต้องบางส่วน	- บอกระยะใกล้-ไกล ทางตรง-ทางอ้อม แต่ไม่ถูกต้อง
- บอก / แสดงตำแหน่ง หน้า-หลัง บน-ล่าง ด้านข้าง และระหว่าง ได้ถูกต้อง	- บอก / แสดงตำแหน่ง หน้า-หลัง บน-ล่าง ด้านข้าง และระหว่าง ได้ถูกต้องบางส่วน	- บอก / แสดงตำแหน่ง หน้า-หลัง บน-ล่าง ด้านข้าง และระหว่าง ได้แต่ไม่ถูกต้อง
- บอกความแตกต่างของรูปทรง และสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิม ได้ถูกต้องทั้งหมด	- บอกความแตกต่างของรูปทรง และสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิม ได้ถูกต้องบางส่วน	- บอกความแตกต่างของรูปทรง และสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิม แต่ไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 5 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเคลื่อนไหว

คะแนน		
3	2	1
- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ สัมพันธ์กันและคล่องแคล่ว	- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ สัมพันธ์กันแต่ไม่คล่องแคล่ว	- เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ แต่ไม่สัมพันธ์กันและไม่ คล่องแคล่ว
- เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบ ได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว	- เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบ ได้ถูกต้องแต่ไม่คล่องแคล่ว	- เคลื่อนไหวร่างกายตาม แบบไม่ถูกต้องและไม่ คล่องแคล่ว
- เคลื่อนไหวร่างกายตาม ความคิด ความรู้สึก และ ตามจินตนาการได้สัมพันธ์ กันและคล่องแคล่ว	- เคลื่อนไหวร่างกายตาม ความคิด ความรู้สึก และตาม จินตนาการได้สัมพันธ์กัน แต่ไม่คล่องแคล่ว	- เคลื่อนไหวร่างกายตาม ความคิด ความรู้สึก และ ตามจินตนาการได้แต่ไม่ สัมพันธ์ กันและไม่ คล่องแคล่ว

ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านดนตรี

คะแนน		
3	2	1
- ทำจังหวะประกอบเพลงและ ดนตรีง่าย ๆ ได้อย่าง คล่องแคล่ว	- ทำจังหวะประกอบเพลงและ ดนตรีง่าย ๆ ได้ แต่ไม่ คล่องแคล่ว	- ทำจังหวะประกอบเพลง และดนตรีง่าย ๆ ไม่ได้
- ร่วมร้องเพลงกับกลุ่มโดย สามารถปรับเสียงให้เข้ากัน ได้	- ร่วมร้องเพลงกับกลุ่มแต่ไม่ สามารถปรับเสียงให้เข้ากัน ได้	- ร่วมร้องเพลงกับกลุ่มไม่ได้ ชอบร้องเพลงตามลำพัง
- ยืนตรง / ร่วมร้องเพลงเมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติด้วย ตนเองทุกครั้ง	- ยืนตรง / ร่วมร้องเพลงเมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติด้วย ตนเองเป็นบางครั้ง	- ยืนตรง / ร่วมร้องเพลงเมื่อ ได้ยินเสียงเพลงชาติแต่ต้อง มีผู้ชี้แนะ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

คะแนน		
3	2	1
- เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบที่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายตามแบบแต่ไม่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ
- เคลื่อนไหวร่างกายตามความคิดสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายตามความคิดสร้างสรรค์ส่วนใหญ่ไม่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายตามความคิดสร้างสรรค์แต่ไม่สัมพันธ์กับดนตรีและจังหวะ
- เคลื่อนไหวร่างกายอย่างกระตือรือร้นทุกครั้งเมื่อได้ยินเสียงดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายอย่างกระตือรือร้นเป็นบางครั้งเมื่อได้ยินเสียงดนตรีและจังหวะ	- เคลื่อนไหวร่างกายทุกครั้งหรือเป็นบางครั้งเมื่อได้ยินเสียงดนตรีและจังหวะแต่ไม่กระตือรือร้น

ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

คะแนน		
3	2	1
- บอก / แสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้ทุกครั้ง	- บอก / แสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจได้เป็นบางครั้ง	- บอก / แสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจไม่ได้
- เลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับอารมณ์ / ความรู้สึกของตนเองทุกครั้ง	- เลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับอารมณ์ / ความรู้สึกของตนเองเป็นบางครั้ง	- เลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับอารมณ์ / ความรู้สึกของตนเองไม่ได้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

คะแนน		
3	2	1
- เลือกเพื่อนได้ตรงกับ ความรู้สึกของตนเองบ่อย ครั้ง	- เลือกเพื่อนได้ตรงกับ ความรู้สึกของตนเองเป็น บางครั้ง	- เลือกเพื่อนไม่ตรงกับ ความรู้สึกของตนเอง
- เลือกเล่น ทำงานตามที่ ตนเองชอบ สนใจ ด้วย ตนเองบ่อย ครั้ง	- เลือกเล่น ทำงานตามที่ตนเอง ชอบ สนใจ ด้วยตนเองเป็น บางครั้ง	- เลือกเล่น และทำงานตาม เพื่อนเสมอ
- รู้จักชื่นชมในความสามารถ และผลงานของตนเองเสมอ	- รู้จักชื่นชมในความสามารถ และผลงานของตนเองเป็น บางครั้ง	- ไม่แสดงความชื่นชมใน ความสามารถและผลงาน ของตนเอง
- ควบคุมและแสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับ สถานการณ์ทุกครั้ง	- ควบคุมและแสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับ สถานการณ์เป็นบางครั้ง	- ควบคุมและแสดงอารมณ์ ความรู้สึกไม่สอดคล้องกับ สถานการณ์
- เล่น / ทำงานตามลำพังอย่าง มีเป้าหมายได้	- เล่น / ทำงานตามลำพังอย่างมี เป้าหมายได้เป็นบางครั้ง	- เล่น / ทำงานตามลำพังอย่าง ไม่มีเป้าหมาย

ตารางที่ 8 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น

คะแนน		
3	2	1
- เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ด้วยตนเอง	- เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เมื่อได้รับคำชี้แนะ
- ได้รับเลือกจากเพื่อนอย่าง น้อย 4 คน	- ได้รับเลือกจากเพื่อนไม่เกิน 3 คน	- ได้รับเลือกจากเพื่อน 1 คน หรือ ไม่มีเพื่อนเลือก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

คะแนน		
3	2	1
- รอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	- รอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- รอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อได้รับคำชี้แนะ
- ปฏิบัติตามข้อตกลง คำสั่ง กฎกติกาทุกครั้ง	- ปฏิบัติตามข้อตกลง คำสั่ง กฎกติกาบ่อยๆ	- ปฏิบัติตามข้อตกลง คำสั่ง กฎกติกาเป็นบางครั้ง
- แบ่งปัน ให้ และรับ ด้วยตัวเองบ่อยๆ	- แบ่งปัน ให้ และรับ ด้วยตัวเองเป็นบางครั้ง	- แบ่งปัน ให้ และรับ เมื่อได้รับคำชี้แนะ
- แสดงความเคารพตามวัฒนธรรมไทยได้เหมาะสมกับโอกาสด้วยตนเองบ่อยๆ	- แสดงความเคารพตามวัฒนธรรมไทยได้เหมาะสมกับโอกาสด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- แสดงความเคารพตามวัฒนธรรมไทยได้เหมาะสมกับโอกาสเมื่อได้รับคำชี้แนะ
- ชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้อื่นด้วยตนเองบ่อยๆ	- ชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้อื่นด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- ชื่นชมในความสามารถและผลงานของผู้อื่นเมื่อได้รับคำชี้แนะ
- ไม่หยิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองด้วยตนเอง	- ไม่หยิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเองด้วยตนเอง บางครั้งต้องได้รับคำชี้แนะ	- ไม่หยิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่ต้องได้รับคำชี้แนะ
- จัดเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ หลังการเล่นการใช้ได้ด้วยตนเองทุกครั้ง	- จัดเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ หลังการเล่นการใช้ได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- จัดเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ หลังการเล่นการใช้เมื่อได้รับ คำชี้แนะ

ตารางที่ 9 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ

คะแนน		
3	2	1
- บอกเวลาเช้า กลางวัน เย็น เมื่อวานนี้ วันนี้ และพรุ่งนี้ ได้ถูกต้องทุกครั้งด้วย ตนเอง	- บอกเวลาเช้า กลางวัน เย็น เมื่อวานนี้ วันนี้ และพรุ่งนี้ ได้ถูกต้องเป็นบางครั้งด้วย ตนเอง	- บอกเวลาเช้า กลางวัน เย็น เมื่อวานนี้ วันนี้ และ พรุ่งนี้ได้ถูกต้องแต่ต้องได้ รับคำชี้แนะ
- บอกเสียงที่เกิดตาม ธรรมชาติ ได้ถูกต้อง อย่างน้อย 3 เสียง	- บอกเสียงที่เกิดตามธรรมชาติ ได้ถูกต้อง 2 เสียง	- บอกเสียงที่เกิดตาม ธรรมชาติ ได้ถูกต้อง 1 เสียง
- บอกลำดับพัฒนาการของ สิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัวได้ ถูกต้องอย่างน้อย 3 ลำดับ ด้วยตนเอง	- บอกลำดับพัฒนาการของ สิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัวได้ ถูกต้อง 2 ลำดับ ด้วยตนเอง	- บอกลำดับพัฒนาการของ สิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัวได้ แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ
- บอกความสัมพันธ์ของ ตนเองกับสิ่งแวดล้อมได้ อย่างน้อย 2 ข้อ ด้วยตนเอง	- บอกความสัมพันธ์ของตนเอง กับสิ่งแวดล้อมได้ 1 ข้อ ด้วยตนเอง	- บอกความสัมพันธ์ของ ตนเองกับสิ่งแวดล้อมได้ แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ
- จำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ได้อย่างน้อย 3 ชนิด	- จำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติได้ 2 ชนิด	- จำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่อยู่ใน สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ได้ 1 ชนิด
- จำแนกผิวสัมผัส และจัด หมวดหมู่ของสิ่งประดิษฐ์ และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ ได้ด้วยตนเอง	- จำแนกผิวสัมผัส และจัด หมวดหมู่ของสิ่งประดิษฐ์ และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ ได้เป็นบางครั้งด้วยตนเอง	- จำแนกผิวสัมผัส และจัด หมวดหมู่ของสิ่งประดิษฐ์ และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ ได้แต่ต้องได้รับคำชี้แนะ

ตารางที่ 10 เกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต

คะแนน		
3	2	1
- ยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตายได้ด้วยตนเองบ่อยๆ	- ยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตายได้ด้วยตนเองเป็นบางครั้ง	- ยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตายได้เป็นบางครั้ง แต่ต้องมีผู้ชี้แนะ
- ถามคำถามที่เป็นภาพกว้างบ่อยๆ	- ถามคำถามที่เป็นภาพกว้างเป็นบางครั้ง	- ถามคำถามแต่ไม่เป็นภาพกว้าง
- แสดงความสนใจใคร่รู้ พยายามคิดหาคำตอบด้วย ทำทางและคำพูดบ่อยๆ	- แสดงความสนใจใคร่รู้ พยายามคิดหาคำตอบด้วย ทำทางและคำพูดเป็นบางครั้ง	- แสดงความสนใจใคร่รู้ แต่ไม่พยายามคิดค้นหา คำตอบด้วยทำทางและคำพูด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการวิจัย

3.1.1 เลือกและวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน ครูและผู้ปกครองแบบไม่เป็นทางการในประเด็นที่เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเนื่องจากโรงเรียนพบปัญหาในหลายประเด็น เช่น ก่อนการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนใช้ทั้งมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของ สมศ. ทำให้ครูต้องมีภาระเพิ่มขึ้น และหลักสูตรยังไม่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนปฐมวัย นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องการให้โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และนักเรียนปฐมวัยอย่างแท้จริง

และจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการ เช่น มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

วัน มีความกล้าแสดงออก มีความสามารถในการสื่อสาร รู้จักแบ่งปัน และมีความสุข จึงสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner และเนื่องจากโรงเรียนเมืองเด็กดีเป็นโรงเรียนในเครือข่ายบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครซึ่งเป็นสถาบันที่ผู้วิจัยทำงาน ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนเมืองเด็กดีแบบเจาะจง

3.1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษาและผู้ร่วมวิจัย ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยมาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับทางโรงเรียนเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับบุคลากรของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นที่เต็มใจเป็นผู้ร่วมวิจัย กิจกรรมที่ผู้วิจัยเข้าร่วม ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมวันกตัญญูวันนี้ทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองและครูเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้แสดงความเคารพรักต่อผู้ปกครองและครูอาจารย์ ผู้วิจัยสังเกตและทำความเข้าใจวัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย ผู้วิจัยเชิญผู้บริหารและครูไปทัศนศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนต้นแบบที่กรุงเทพมหานครร่วมกับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เชิญครูไปร่วมประชุมสัมมนาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และพหุปัญญาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และนำความรู้ที่มีมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อปรับระดับความรู้ที่จำเป็นต้องเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรให้ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยมอบหมายให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครไปช่วยจัดสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนและผลิตสื่ออุปกรณ์ตามที่ครูร้องขอตามสมควร

3.2 ชั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดหลักสูตร

3.2.1 จัดสนทนากลุ่มระหว่างผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ศิษยานุศิษย์ ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2.2 จัดสนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

3.2.3 ศึกษาและทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพหุปัญญา ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางส่วนจากเอกสารที่เป็นข้อมูลในอดีตจนถึงปัจจุบันทั้งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและพหุปัญญา ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2.4 สังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย ผู้วิจัยสังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัยแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำผลการสังเกตมาเปรียบเทียบกับทักษะพหุปัญญารายด้านและนำผลมาอภิปรายกับครูประจำชั้นที่เป็นผู้ร่วมวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เก็บรวบรวมจากการสนทนากลุ่ม การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาศึกษาปฐมวัย ทฤษฎีพหุปัญญา และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การสังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยและครูประจำชั้นกำหนดหลักสูตรที่ต้องการพัฒนา คือ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

3.3 ขั้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

3.3.1 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสนทนากลุ่ม การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร พหุปัญญา และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

3.3.2 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันจัดลำดับการทำงาน โดยเริ่มจากการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดประสบการณ์ และสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา

3.3.3 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามลำดับ ดังนี้

1) กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเมืองเด็กดี มาตรฐานที่ 1-12 โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1-3 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 มาตรฐานที่ 1-12 มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 1-8 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยใช้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นแกน นำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของ สมศ.มาเทียบเคียง และนำพหุปัญญาของ Gardner มาเป็นจุดเน้น โดยกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 1-12

2) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงขอบข่ายการเรียนรู้ (scope) และลำดับการเรียนรู้ (sequence) ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 มี 3 สาระ ได้แก่ ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน และโรงเรียนของฉัน ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มี 3 สาระ ได้แก่ ตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ระดับชั้นสาระ และสาระการเรียนรู้

3) เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 โดยนำสาระในมวลประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของแต่ละระดับชั้นมาเขียน โดยมีหลักคิด 3 ข้อ คือ 1) เรียนอะไร 2) เรียนทำไม และ 3) เรียนอย่างไร

4) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยนำคำสำคัญจากสาระการเรียนรู้ ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาสร้างหน่วยการเรียนรู้ และนำวันสำคัญของไทย บูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้ที่ตรงกับช่วงเวลา แล้วจึงนำพหุปัญญาซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตร มาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการพหุปัญญาผ่านกิจกรรม

5) นำผลการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน
โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ และหน่วยการเรียนรู้เสนอให้
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมา
ปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้ และการศึกษาผลของการใช้หลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาเป็นการพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาปฐมวัยสำหรับนักเรียนปฐมวัยทั้งชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2
ของโรงเรียนเมืองเด็กดี (นามสมมติ) โดยผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้เฉพาะ
ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ในระยะที่ 2 ของการดำเนินการวิจัย สาระ
สาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรที่นำมาทดลองใช้ แสดงในตารางที่ 11 ดังนี้

ตารางที่ 11 สาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (20 สัปดาห์)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนสัปดาห์
ตัวฉัน	- การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และ ความสามารถของตนเอง - การสร้างความสัมพันธ์ที่ ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด	- ฉันไม่เหมือนใคร	2
		- ร่างกายของฉัน	2
		- ฉันแข็งแรง	1
		- ฉันทำได้	1
		- คุณครูของฉัน	1
		- ฉันมีเพื่อน	2
		- ของฉันอยู่ไหน	1
		- ฉันมีมารยาท	1
		รวม	

ตารางที่ 11 (ต่อ)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนสัปดาห์
ครอบครัวของฉัน	- การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน	- ครอบครัวฉันมีหลายคน	1
	วันสำคัญของครอบครัวและการสร้าง	- ฉันมีบ้าน	2
	ความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว	- *วันสำคัญของทุกคนในบ้าน	2
	- การรู้จักอาชีพของพ่อแม่	- ฉันเชื่อฟังพ่อแม่	1
		- สัตว์เลี้ยงในบ้านฉัน	1
		- พ่อแม่ฉันมีอาชีพ	2
รวม			9

การดำเนินการวิจัยในระยะที่ 2 ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเครื่องมือ 11 ชนิด ได้แก่

1.1 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ประกอบด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner

1.2 แผนการจัดประสบการณ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเด็กดีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้น จำนวน 2 สาระ แบ่งเป็นสาระที่ 1: ตัวฉัน มี 8 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ฉันไม่เหมือนใคร ร่างกายของฉันฉันแข็งแรง ฉันทำได้ คุณครูของฉัน ฉันมีเพื่อน ของฉันอยู่ไหน ฉันมีมารยาท และสาระที่ 2: ครอบครัวของฉัน มี 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ครอบครัวฉันมีหลายคน ฉันมีบ้าน วันสำคัญของทุกคนในบ้าน ฉันเชื่อฟังพ่อแม่ สัตว์เลี้ยงในบ้านฉัน พ่อแม่ฉันมีอาชีพ

1.3 แบบบันทึกสนาม มุ่งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะลงภาคสนาม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ แบบบันทึกสนามเป็นบันทึกข้อมูลที่นักวิจัยเรียบเรียงและขยายความมาจากบันทึกย่อประจำวัน (scatch notes) เป็นบันทึกข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4 สังคมมิตินักเรียนปฐมวัย เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนปฐมวัยใน 1-2 ประเด็น เพื่อให้ให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเพื่อน

1.5 แบบประเมินชิ้นงาน เป็นการแสดงความสามารถของนักเรียนผ่านแบบประเมินชิ้นงาน 6 ประเภท คือ การลากเส้นโยงภาพ การระบายสีภาพ โครงร่างด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์

1.6 แบบประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัย เป็นการแสดงความรู้สึกของนักเรียนโดยเลือกภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ตรงกับความรู้สึกของตนเอง จำนวน 1 ภาพ เมื่อมาถึงโรงเรียนและเลือกอีก 1 ภาพ ก่อนกลับบ้านภาพด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์

1.7 ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางส่วนจากข้อมูลเอกสารที่เป็นข้อมูลในอดีต เช่น บริบทของโรงเรียนและชุมชน หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ข้อมูลของผู้ปกครอง ผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลงานของนักเรียนและครู ภาพถ่ายของนักเรียน แผ่นประชาสัมพันธ์ หนังสือ จดหมาย บันทึกของครู และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

1.8 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนใน 4 ประเด็น ผ่านทางภาพถ่ายกิจกรรม โดยให้นักเรียนเลือกเพียง 1 ภาพจากภาพถ่ายที่ครูและผู้วิจัยจัดไว้ให้ จำนวน 3 ภาพ ประเด็นคำถาม คือ 1) เหตุผลของการเลือกภาพถ่ายกิจกรรม 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรม 3) ความรู้สึกของนักเรียนต่อเพื่อน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

1.9 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่มใน 3 ประเด็น คือ 1) ความประทับใจต่อบุคคล สัตว์เลี้ยง สิ่งของหรือสภาพแวดล้อม 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาร่วมกัน

1.10 เกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญา เป็นการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพหุปัญญาเป็นรายด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหวดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ และการเข้าใจชีวิต แบ่งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของปัญญาแต่ละด้านออกเป็น 3 ระดับ

1.11 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ตามลำดับดังนี้

1.11.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน 2) การบริหารจัดการหลักสูตร 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน

1.11.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

1.11.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง 2) การจัดกิจกรรมสภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน 3) พัฒนาการของบุตรหลาน

2. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการวิจัยลำดับที่ 1.1-1.6, 1.8-1.10 สร้างและพัฒนาในระยะที่ 1 เครื่องมือที่สร้างและพัฒนาในระยะที่ 2 มี 1 ชนิด คือ

2.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง สร้างแบบสัมภาษณ์จำนวน 3 ฉบับ ดำเนินการตาม ลำดับ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ วางกรอบรูปแบบการสัมภาษณ์

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียน และชุมชน สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต และความต้องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อกำหนดประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ ดังนี้

ก. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น มี 3 ประเด็น คือ

1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน

2) การบริหารหลักสูตร

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน

ข. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น มี 3 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

ค. ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น มี 3 ประเด็น คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง
- 2) การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและการประเมินผลของครูหรือโรงเรียน
- 3) พัฒนาการของบุตรหลาน

2.2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 โดยแบ่งดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยนำหลักสูตรไปใช้ในกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น และในกิจวัตรประจำวัน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง

1) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ปกครองทราบเป็นครั้งแรกดำเนินการในวันปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนเมืองเด็คดี วันนี้มีผู้ปกครองชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเข้าร่วมประชุม ผู้บริหารโรงเรียนกล่าวต้อนรับผู้ปกครอง ชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและผลงานที่

ผ่านมา รวมทั้งการมีส่วนร่วมและความสำคัญของผู้ปกครองโดยรวม แล้วจึงเปิดโอกาสให้ตัวแทนครูแต่ละระดับชั้นได้พูดคุยกับผู้ปกครอง ครูมยุรา (นามสมมติ) ซึ่งเป็นครูประจำชั้นของนักเรียนปฐมวัยห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสพูดผ่านเรื่องขยายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น ครูมยุราแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงเป้าหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร การเชื่อมโยงระหว่างการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่มีจุดเน้นคือทักษะพหุปัญญา โรงเรียนจะนำหลักสูตรนี้มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เป็นเวลา 20 สัปดาห์ ครูมยุรากล่าวเพิ่มเติมในตอนท้ายของการประชาสัมพันธ์ว่าการนำหลักสูตรมาทดลองใช้กับนักเรียนปฐมวัยจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูมยุราใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรประมาณ 10 นาที การประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ผู้ปกครองบางคนอาจยังมีข้อสงสัยและยังไม่เข้าใจ

2) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ปกครองทราบเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นใช้การอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตรเป็นรายบุคคล ในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองมารับ-ส่งบุตรหลาน นอกจากการประชาสัมพันธ์เหมือนเช่นที่เคยแจ้งให้ผู้ปกครองทราบในวันปฐมนิเทศ ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยนำแผนกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและพหุปัญญามาให้ผู้ปกครองดูเป็นตัวอย่าง และขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพราะนักเรียนปฐมวัยใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่กับผู้ปกครองมากกว่าครูที่โรงเรียน

3.1.2 ทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น

1) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น จำนวน 2 สาระ คือ ตัวฉัน และครอบครัวของฉัน มี 13 หน่วยการเรียนรู้ 77 แผน มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตแบบมีส่วนร่วม มีบทบาทเป็นผู้ช่วยครูประจำชั้นและร่วมจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนปฐมวัย ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2549 จนถึงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2549 รวม 20 สัปดาห์

2) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันวางแผน (plan) ทดลองจัดประสบการณ์ตามแผน (action) สังเกต(observe) และตรวจสอบสะท้อนผล (reflect) โดยการจดบันทึกผลการใช้หลักสูตรในแบบบันทึกสนามทุกครั้ง สัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคลในสัปดาห์ที่ 3 11 และ 19 สัมภาษณ์นักเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 คน ในสัปดาห์ที่ 6 และ 17 สัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์สังคมิติกของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 3 และ 19 บันทึกการแสดงความคิดเห็นต่อภาพถ่ายของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 10 16 และ 20 บันทึกการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนจากการเลือกภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ตรงกับความรู้สึกของตนเอง และการแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยคำพูดสีหน้า ท่าทาง ทุกสัปดาห์

3.1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นตรวจสอบการทำชิ้นงานของนักเรียนปฐมวัยจากแฟ้มสะสมงานที่แบ่งผลงานออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การลากเส้นโยงภาพ การระบายสีภาพโครงร่าง การวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์ โดยครูเลือกเก็บชิ้นงานของนักเรียน 2 สัปดาห์ต่อ 1 ชั้น ชั้นละ 1 ประเภท เมื่อครบ 4 สัปดาห์ นักเรียนจะเลือกผลงานของตนเองจาก 2 ชิ้นที่ครูเลือกไว้ให้เหลือเพียง 1 ชิ้น ทั้ง 6 ประเภท

2) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือหลายชนิดตามระยะเวลาที่กำหนด และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังการจัดประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไป

3.2 ชั้นศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 โดยใช้เครื่องมือหลายชนิดในระยะเวลาที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกสนาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินอารมณ์ และสังคมิติก การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทักษะพหุปัญญาของนักเรียนเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวม แยกวิเคราะห์เป็นปัญญารายด้าน ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง เว้นระยะห่างกัน 10 สัปดาห์ ส่วนปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี และการเข้าใจธรรมชาติ เก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง เว้นระยะห่างกัน 6 สัปดาห์ ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ แบ่งเป็น 2 ครั้ง และ 3 ครั้ง เนื่องจากผู้วิจัยและครูประจำชั้นมีความเห็นตรงกันว่า ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิตอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนเกิดเป็นทักษะมากกว่าปัญญาอีก 6 ด้าน จึงเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ส่วนปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์การเคลื่อนไหว ดนตรี และการเข้าใจธรรมชาติเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในแต่ละครั้งนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญา แสดงในตารางที่ 2-10

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ต่อ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยและครูประจำชั้นใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยกำหนดเป็นประเด็นเพื่อให้แต่ละท่านแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (ภาคผนวก ง) เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้หลักสูตร การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการประเมินผลรวมของทุกขั้นตอนทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์จากการสังเกต ข้อมูลเอกสาร การจดบันทึก แบบประเมินชิ้นงาน การสัมภาษณ์กลุ่ม การสนทนากลุ่ม การแสดงความคิดเห็นจากภาพถ่ายกิจกรรม การเลือกภาพหน้าคนที่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง การแสดงความคิดเห็นจากแบบประเมินอารมณ์ รวมทั้งแผนภาพที่แสดงสังคมมิติของนักเรียนปฐมวัย โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และนำคะแนนที่ได้เปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญาที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 2-10

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง เป็นรายบุคคลแบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่มระหว่างผู้ปกครองและครูประจำชั้น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เก็บรวบรวม

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ระยะที่ 2 ผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้ และการศึกษาผลการใช้หลักสูตร

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในระยะที่ 1 มี 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดหลักสูตร และ 2) ขั้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สรุปผลการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละขั้น ดังนี้

1. ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดหลักสูตร

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มกับผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ฝ่ายวิชาการ ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ของโรงเรียนเมืองเด็คดี ศิษยานิเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เขต 1 จังหวัดสกลนคร อาจารย์ผู้สอน และประธานสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย อาจารย์ผู้สอนและประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ในประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ผู้วิจัยและครูประจำชั้นยังได้ศึกษาและทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

สังเกตและสัมภาษณ์วิธีการจัดประสบการณ์ของครูประจำชั้น และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา สรุปผลการศึกษาดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน

โรงเรียนเมืองเด็กดี ตั้งอยู่หมู่ที่ 15 ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47001 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 จังหวัดสกลนคร ติดกับถนนสายสกลนคร - อุดรธานี ห่างจากเมืองเพียง 6 กิโลเมตร โรงเรียนมีที่ 39 ไร่ 47 ตารางวา ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง โรงเรียนอยู่ใกล้เทือกเขาภูพาน และหนองหารซึ่งเป็นบึงน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพดินฟ้าอากาศมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ทิศเหนือติดกับสำนักงานเขตพื้นที่ เขต 1 บ้านธาตุนาเวง ทิศใต้ติดกับที่นาของ นายนิล มาหริน บ้านหนองบัวสามัคคี ทิศตะวันออกติดกับวิทยาลัยเทคนิคสกลนคร ทิศตะวันตกติดกับโรงเรียนธาตุนารายณ์เจงเวง

โรงเรียนเมืองเด็กดีให้บริการนักเรียนในเขตเทศบาลและหมู่บ้านใกล้เคียงที่อยู่ใกล้เทศบาล ได้แก่ บ้านมะขามป้อม บ้านธาตุนาเวง บ้านรุ่งพัฒนาและบ้านหนองบัวสามัคคี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม รับราชการ รับจ้าง และค้าขาย ร้อยละ 90 เป็นชาวนา รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนต่ำกว่า 19,000 บาท ต่อปี ซึ่งนับได้ว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ประชากรบางส่วนจึงต้องทิ้งถิ่นฐานไปหางานทำในต่างถิ่น สภาพสังคมของชุมชนในเขตบริการทางการศึกษาของโรงเรียนเป็นสังคมกึ่งชนบทกึ่งเมือง คนในชุมชนมีความผูกพันต่อกันมายาวนาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในยามลำบากหรือในงานประเพณีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิต ชุมชนในเขตบริการมีหลายเผ่า ได้แก่ เผ่าไทลาว ไทข้อ ไทกะเลิง และไทโส้ ภาษาท้องถิ่นที่ใช้คือภาษาข้อ ประเพณีที่นิยมจัดกัน ได้แก่ บุญเดือนสาม เข้าพรรษา ออกพรรษา แห่ปราสาทผึ้ง ผูกแขน บายศรีสู่ขวัญ แต่งงาน และขึ้นบ้านใหม่ การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเป็นตามความเชื่อและประเพณีปฏิบัติที่สืบทอดกันมา มีการผสมผสานขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละเผ่าอย่างกลมกลืน โรงเรียนนับเป็นสถาบันหนึ่งที่เป็นที่รวมของชุมชนในการจัดกิจกรรมของชุมชนรองจากวัด ดังนั้นโรงเรียนจึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชนเสมอ

โรงเรียนเมืองเด็คดี เดิมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดสกลนคร ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2475 ในสมัยหลวงไกรกลางณรงค์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตร จังหวัดสกลนคร ย้ายไปตั้งที่จังหวัดอุดรธานีเมื่อ พ.ศ.2482 ทางจังหวัดสกลนครจึงให้โรงเรียนประชาบาลซึ่งตั้งขึ้นที่บ้านธาตุนาเวงเมื่อ พ.ศ.2479 ย้ายมาอยู่แทน กระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติเงินงบประมาณปี 2492 จำนวน 100,000 บาท ให้สร้างอาคารเรียน แบบ ป.มาลากุล (ป.พิเศษ) แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ.2493 ม.ล.ปิ่น มาลากุล จึงได้ขนานนามโรงเรียนบ้านธาตุนาเวงใหม่ว่า “โรงเรียนธาตุนารายณ์เจงเวง” ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้อนุมัติให้ตั้งโรงเรียนมัธยมสามัญศึกษาขึ้นในบริเวณเดียวกัน โรงเรียนบ้านธาตุนาเวง จึงสังกัด กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในปี พ.ศ.2500 ทางจังหวัดได้กำหนดให้โรงเรียนนี้เป็น โรงเรียนของจังหวัด และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียนเมืองเด็คดี และโอนมาสังกัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสกลนครเมื่อ พ.ศ.2509 โอนไปสังกัด สำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ปัจจุบันคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) พ.ศ.2523 ตามลำดับ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โรงเรียนมีผู้อำนวยการหลายท่าน ผู้อำนวยการโรงเรียนคนปัจจุบันคือ นายเทพรังสรรค์ จันทรัมย์ ซึ่งเดิมเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนดงมะไฟเจริญศิลป์ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ย้ายมาเมื่อ พ.ศ.2548 โรงเรียนมีรองผู้อำนวยการ 2 ท่าน คือ นายทงศักดิ์ ทองทิพย์ รับผิดชอบ กลุ่มงานอำนวยการ กิจกรรมนักเรียน แผนงานและงบประมาณ รองผู้อำนวยการอีกท่านหนึ่ง คือ นางสาวพัชรา ธรรมประทีป รับผิดชอบกลุ่มงานบริหารงานบุคคล และบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นงานหนึ่งของงานวิชาการ นางสาวพัชรา ธรรมประทีป จึงเป็นผู้บริหารงานที่ให้ข้อมูลและมีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้

โรงเรียนเมืองเด็คดี ยึดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของ กระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งพัฒนานักเรียนบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและ พัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่ วิสัยทัศน์ของโรงเรียนมุ่งให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวินัยที่ดี

ภารกิจของโรงเรียนเมืองเด็คดี มุ่งส่งเสริมให้นักเรียน ปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้าน พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าแสดงออก ความมีวินัย ความประหยัด ความแข็งแรงของร่างกาย สุขนิสัยที่ดี ความมีน้ำใจ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมให้ชุมชนมี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น กิจกรรมวันพ่อ กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันเด็ก กิจกรรมวันครู เป้าหมายของโรงเรียนสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

นักเรียนที่มาเข้าเรียนที่โรงเรียนเมืองเด็กดี ส่วนใหญ่มาจาก 5 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านมะขามป้อม บ้านธาตุนาเวง บ้านรุ่งพัฒนา บ้านคงพัฒนา และบ้านหนองบัวสามัคคี โรงเรียนให้บริการทางการศึกษา 2 ระดับ คือระดับปฐมวัย และระดับ ประถมศึกษา ระดับปฐมวัยมี 2 ชั้น ได้แก่ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ส่วนระดับประถมศึกษา มี 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนทั้งหมดแสดง ในตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียน โรงเรียนเมืองเด็กดี

ชั้น	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน		รวม
		ผู้ชาย	ผู้หญิง	
อนุบาลศึกษาปีที่ 1	2	27	11	38
อนุบาลศึกษาปีที่ 2	2	22	29	51
ประถมศึกษาปีที่ 1	3	46	47	93
ประถมศึกษาปีที่ 2	3	42	33	75
ประถมศึกษาปีที่ 3	3	45	47	92
ประถมศึกษาปีที่ 4	3	63	36	99
ประถมศึกษาปีที่ 5	3	51	53	104
ประถมศึกษาปีที่ 6	3	59	56	115

บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และภารโรง บุคลากร ส่วนใหญ่พักอยู่ใกล้โรงเรียน โรงเรียนมีจำนวนบุคลากรครบตามเกณฑ์ สัดส่วนครู 1 คน: นักเรียน 20 คน ตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา และจำนวนบุคลากรในโรงเรียนเมืองเด็กดี แสดงในตารางที่ 13 ดังนี้

ตารางที่ 13 ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และจำนวนบุคลากรในโรงเรียนเมืองเด็กดี

ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา				จำนวนบุคลากร		
	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ป.ศ.สูง	ม.ศ.3	ผู้ชาย	ผู้หญิง	รวม
ผู้บริหาร	1	2			2	1	3
ครู	1	34			6	29	35
ภารโรง			1	1	1	1	2

โรงเรียนเมืองเด็กดี มีสนามเด็กเล่น สนามวอลเลย์บอลและสนามตะกร้อ แต่อุปกรณ์สนามอยู่ในสภาพชำรุด โรงเรียนมีสนามฟุตบอลและอุปกรณ์สนามอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ อาคารภายในโรงเรียน ได้แก่ อาคารเรียน อาคารเอนกประสงค์ โรงฝึกงาน โรงอาหาร บ้านพักครู บ้านพักภารโรง และส้วม จำนวนอาคารเรียน อาคารเอนกประสงค์ โรงอาหาร บ้านพักครู และบ้านพักภารโรงมีเพียงพอต่อจำนวนนักเรียนและบุคลากร แต่โรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการและส้วมมีไม่เพียงพอ จำนวนอาคารและสถานที่ของโรงเรียนเมืองเด็กดี แสดงในตารางที่ 14 ดังนี้

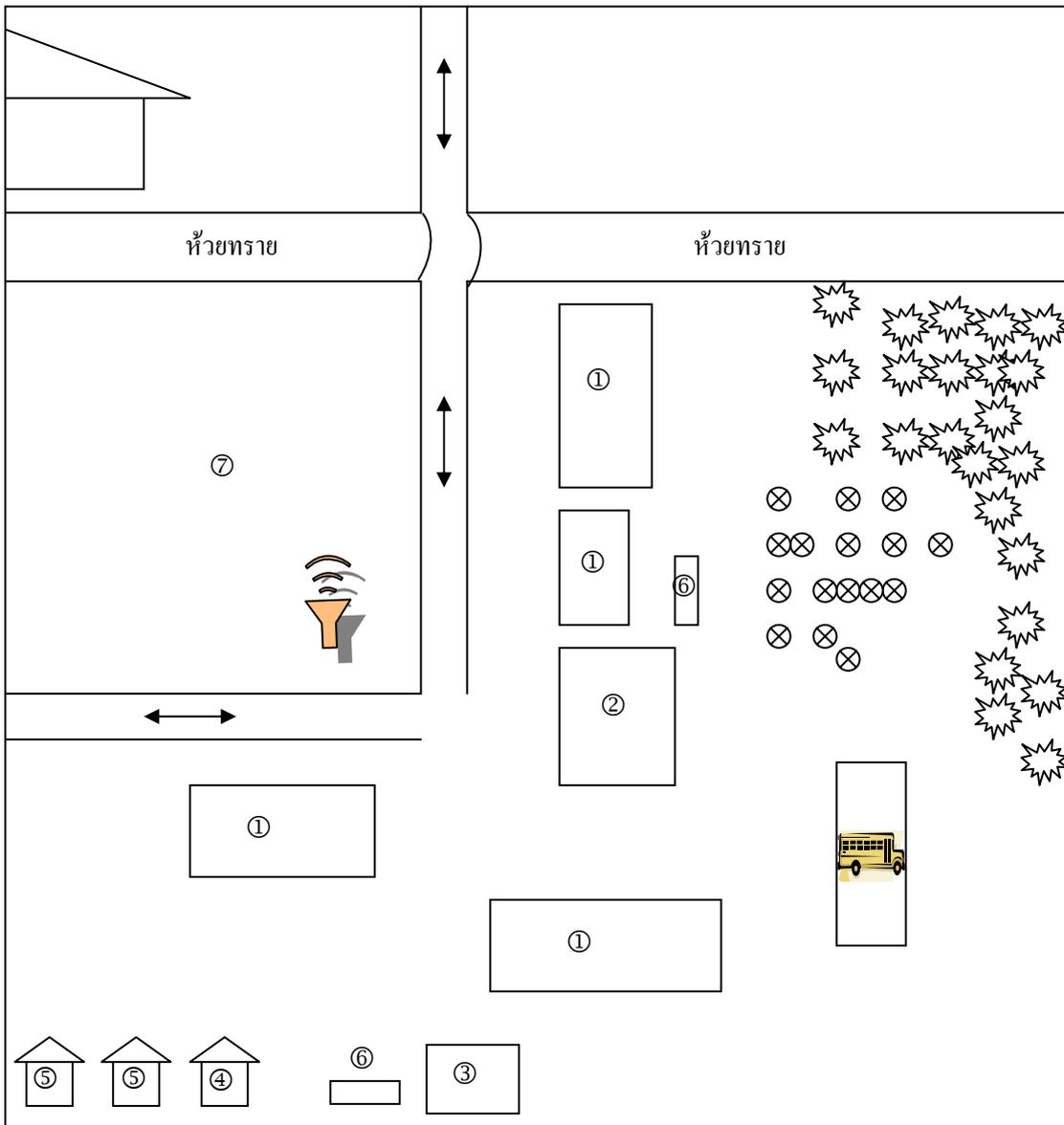
ตารางที่ 14 จำนวนอาคารและสถานที่ของโรงเรียนเมืองเด็กดี

อาคาร	สถานที่	จำนวน
อาคารเรียน ขนาด 8 ห้องเรียน		1
อาคารเรียน ขนาด 16 ห้องเรียน		3
อาคารเอนกประสงค์		1
โรงฝึกงาน		1
โรงอาหาร		1
บ้านพักครู		2
บ้านพักภารโรง		3

ตารางที่ 14 (ต่อ)

อาคาร	สถานที่	จำนวน
อาคารส้วม ขนาด 10 ที่นั่ง		1
อาคารส้วม ขนาด 20 ที่นั่ง		1
	สนามเด็กเล่น	1
	สนามฟุตบอล	1
	สนามวอลเลย์บอล	1
	สนามตะกร้อ	1

แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติและ แหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยทรายที่ไหลผ่านบริเวณโรงเรียน และสวนป่า ส่วนแหล่งเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ได้แก่ บ่อเลี้ยงปลา สวนหย่อม สนามหญ้า แปลงเกษตร สัตว์เลี้ยงที่การโรงเรียน คือ สุนัข ไก่ และ วัว ห้องศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการทางคอมพิวเตอร์ และห้องพยาบาล ห้องศูนย์สื่อการศึกษาปฐมวัย ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา และห้องพยาบาลอยู่ในสภาพใช้งานได้และมีเพียงพอ แต่ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีสภาพใช้งานได้บางส่วนและมีไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนที่ต้องการใช้ โรงเรียนเมืองเด็กดี อยู่ติดกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 บริเวณโรงเรียนแสดงในภาพที่ 4 ดังนี้

ภาพที่ 4 แผนที่บริเวณ โรงเรียนเมืองเด็คดี

④ หมายถึง บ้านพักครู	☀ หมายถึง สวนป่า
⑤ หมายถึง บ้านพักภารโรง	)) หมายถึง สะพานข้ามห้วย
⑥ หมายถึง ส้วม	📢 หมายถึง หอกระจายข่าว
⑦ หมายถึง สนาม	== หมายถึง ถนน

โรงเรียนเมืองเด็คดี มีโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด อาจารย์เทพรังสรรค์ จันทร์ขมิ ผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริหารสูงสุด โรงเรียนแบ่งการบริหารจัดการภายในโรงเรียนในระยะแรกออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มอำนวยการ กลุ่มกิจการนักเรียน กลุ่มแผนงาน และงบประมาณ ต่อมาจึงเปลี่ยนการบริหารจัดการภายในโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป การมอบหมายให้บุคลากรในโรงเรียนรับผิดชอบงานแต่ละกลุ่มงาน ผู้บริหารจะพิจารณาครูในโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง และมีความรับผิดชอบ โรงเรียนมีกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประสานความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครในด้านวิชาการ และการส่งนักศึกษามาฝึกประสบการณ์ นอกจากนี้โรงเรียนได้ประสานความร่วมมือกับโรงเรียนธาตุนารายณ์ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พร้อมรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเมืองเด็คดี เข้าศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วย

ระยะเวลาเรียนใน 1 ปีการศึกษา ของโรงเรียนเมืองเด็คดี กำหนดเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนที่ 1 เปิดภาคเรียนระหว่างกลางเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนตุลาคม และภาคเรียนที่ 2 เปิดภาคเรียนระหว่างต้นเดือนพฤศจิกายน - ต้นเดือนมีนาคม รวมระยะเวลาการเปิดภาคเรียนประมาณ 20 สัปดาห์ ต่อ 1 ภาคเรียน

1.2 สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่สรุปได้จากการสนทนากลุ่ม เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ.2548 และข้อมูลที่สรุปได้จากการศึกษาเอกสารของโรงเรียนรวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมาวิเคราะห์ ทำให้ทราบถึงสภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรของโรงเรียนในอดีต มีรายละเอียดดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้โรงเรียนเมืองเด็คดี ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติใช้แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และแนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ของหน่วยงานต้นสังกัดตั้งแต่ก่อน พ.ศ.2540 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่อตามหน่วยงานว่าเด็กก่อนประถมศึกษา ขณะนั้นครูยังไม่คุ้นเคยกับแนวการจัดประสบการณ์และไม่คิดว่าเป็นหลักสูตร ต่อมากระทรวง

ศึกษาธิการจึงพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ที่มีความเป็นกลางสำหรับทุกหน่วยงาน และพัฒนาเป็นหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และประกาศใช้สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาใช้หลักสูตรนี้ตั้งแต่ พ.ศ.2541 เป็นต้นมา โรงเรียนเมืองเด็คดี จึงยึดหลักสูตรฉบับนี้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย โดยเน้นการพัฒนาความพร้อมทุกด้านของเด็กปฐมวัยทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา แต่เนื่องจากหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 ไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจน การกำหนดแนวทางการจัดประสบการณ์ เนื้อหา กิจกรรมประจำวัน และการประเมินผลเป็นภาพรวมของเด็กอายุ 3-6 ปี จึงเป็นเรื่องยากสำหรับโรงเรียนที่จะนำมาใช้ให้เหมาะกับระดับอายุ การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ประสบการณ์สำคัญของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มองไม่เห็นจุดเน้นและความแตกต่าง และยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ขณะนี้หลักสูตรตั้งกรมมีความเปลี่ยนแปลง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และกระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงเป็นเหตุให้กระทรวงศึกษาธิการต้องพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 และเปลี่ยนชื่อหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 เป็นหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนเมืองเด็คดี จึงใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในระยะเริ่มต้น และจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของตนเองเป็นครั้งแรกตั้งแต่ พ.ศ.2548 ผู้บริหารจึงแสดงความคิดเห็นที่แสดงให้เห็นปัญหาของการเปลี่ยนหลักสูตรว่า “...หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเปลี่ยนบ่อยกำลังจะเข้าใจก็เปลี่ยนอีกแล้ว...”

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่โรงเรียนเมืองเด็คดี จัดทำขึ้นใช้สำหรับเด็กอายุ 4-5 ปี ยึดหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแกนกลาง หลักสูตรฉบับนี้กำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเช่นเดียวกับกระทรวงศึกษาธิการ วิสัยทัศน์ภารกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยและมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดสาระการเรียนรู้ที่ชัดเจนกว่าหลักสูตรฉบับเดิม ประสบการณ์สำคัญแบ่งออกเป็นพัฒนาการ 4 ด้าน กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ 4 สาระ ได้แก่ 1) เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก 2) เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก 3) ธรรมชาติรอบตัว 4) สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก หน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรสอดคล้องกับทั้ง 4 สาระ

2 สัปดาห์แรกของต้นปีการศึกษาในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยทั้งชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เป็นหน่วยปฐมนิเทศ นอกนั้นทุกหน่วยการเรียนรู้จะถูกกำหนดให้เรียน 1 สัปดาห์เท่าๆ กัน ประมาณร้อยละ 70 ของหน่วยการเรียนรู้ตลอดปีการศึกษาคำนี้ถึงสาระของหลักสูตรวันสำคัญ และเรื่องราวที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ส่วนอีกร้อยละ 30 ของหน่วยการเรียนรู้จะกำหนดตามความสนใจของเด็ก มีการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปรับการประเมินผลพัฒนาการที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น หลักสูตรฉบับนี้มีข้อดีหลายประการแต่ในทางปฏิบัติโรงเรียนยังมีปัญหาในการใช้หลักสูตร แสดงให้เห็นจากการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารครู และผู้ปกครอง ตามลำดับดังนี้

ผู้บริหาร โรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาของการใช้หลักสูตรหลายประการ อาทิ ปัญหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ควรเกิดขึ้นกับนักเรียน และการจัดกิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จากคำกล่าวที่ว่า “...ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมีหลายข้อ ถ้าจะให้เด็กบรรลุมาตรฐาน ครูต้องมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมหลายอย่าง ครูควรมีความเข้าใจการใช้หลักสูตร ครูต้องรู้ว่าเด็กแตกต่างกัน...” ปัญหาการวัดและประเมินผล จากคำกล่าวที่ว่า “...เป็นห่วงการวัดและประเมินผลที่สัมพันธ์กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง...” ปัญหาการพัฒนาตนเองของครูเพื่อให้เข้าใจการใช้หลักสูตร จาก คำกล่าวที่ว่า “...โรงเรียนอยากให้ครูได้รับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้กับเด็ก แต่ครูมักไปไม่ได้เพราะถ้าครูประจำชั้นอนุบาลไม่อยู่จะหาครูมาสอนแทนยาก ส่วนใหญ่ถ้าครูไม่อยู่ทำไม่ได้ก็คือการรวมห้อง หรือไม่ก็ปล่อยให้เด็กเล่นอิสระครูห้องอื่นแะมาดูแลเป็นระยะ...”

ครูแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวกับปัญหาของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมามีหลายประการ อาทิ ปัญหาการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ จากคำกล่าวที่ว่า “...ครูเขียนแผนการจัดประสบการณ์ตามลำดับกิจกรรมหลักครบทุกกิจกรรม แต่ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมไม่ครบ บางครั้งก็รู้สึกเหมือนกันว่ากิจกรรมมันไม่ต่อเนื่อง...” “...ครูส่วนใหญ่ไม่คุ้นเคยกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่บูรณาการกิจกรรมหลักเข้าด้วยกัน และไม่มั่นใจว่าผู้ที่มาประเมินครูจากภายนอกจะยอมรับ เพราะไม่ตรงกับแผนการจัดประสบการณ์แบบเดิมที่ใช้กันทั้งจังหวัด...” ปัญหาของนักเรียนที่เคยเกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมตามหลักสูตรเดิม จากคำกล่าวที่ว่า “...บางวันเด็กบางคนก็ไม่ร่วมกิจกรรม...” “...ส่วนใหญ่ครูจะเล่นนิทานและให้เด็กทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพราะเด็กชอบ...” ปัญหาการใช้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและมาตรฐานด้านผู้เรียนของ สมศ. จากคำกล่าวที่ว่า “...ครูต้องมีภาระเพิ่มขึ้นเพราะหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนใช้มาตรฐานคุณลักษณะที่

พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนการจัดประสบการณ์จึงยึดมาตรฐานนี้ แต่เมื่อถึงเวลาที่ สมศ.มาประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียน เราต้องช่วยกันปรับข้อมูลให้ตรงกับมาตรฐานของ สมศ. ...” และปัญหาของการประเมินผลตามหลักสูตรเดิม จากคำกล่าวที่ว่า “...ประเมินหลายอย่าง แต่ถึงเวลาเอาไปบันทึกเป็นผลการประเมินไม่ได้เพราะแบบฟอร์มที่โรงเรียนใช้ไม่มีที่ให้เขียน...” “...การประเมินผลทำหลายครั้ง แต่กำหนดวันที่จะประเมินล่วงหน้าแน่นอนไม่ได้ ขึ้นอยู่กับว่าจะว่างเมื่อไหร่...”

ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุตรหลานที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการใช้หลักสูตร จากคำกล่าวที่ว่า “...บางวันลูกบ่นว่าวันนี้ไม่สนุก...” “...ลูกชอบอ่านหนังสือ อ่านภาพ ดูภาพยนตร์ ชอบฟังนิทานที่ครูเล่า แต่ชอบเล่นคนเดียว...”

1.3 ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ต้องการให้โรงเรียนมีหลักสูตรที่ตอบสนองต่อ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถของเด็ก และแสดงความเต็มใจในการร่วมพัฒนาหลักสูตร สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย แสดงจากความคิดเห็นของแต่ละฝ่าย ตามลำดับดังนี้

ผู้บริหาร โรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่แสดงถึงความต้องการพัฒนาหลักสูตร จาก คำกล่าวที่ว่า “...ทำไมเราไม่ทำให้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรของ โรงเรียนสอดคล้องทั้งกับกระทรวงศึกษาธิการและ สมศ. ...”

ครูแสดงความคิดเห็นที่แสดงถึงความต้องการพัฒนาหลักสูตร และความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จากคำกล่าวที่ว่า “...ครูรู้ดีว่านักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันและ เป้าหมายของโรงเรียนก็ต้องการให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย เท่าที่ทำได้คือให้นักเรียนเลือกเล่นตามมุมประสบการณ์กิจกรรมสร้างสรรค์ส่วนใหญ่จะทำเหมือนกัน นานๆ ครั้งถึงจะได้เลือกทำตามความสามารถและความสนใจ ส่วนกิจกรรมอื่นๆ ก็ทำเหมือนกันหมด ถ้ากำหนดไว้ในหลักสูตรด้วยคงจะดี...” “...ครูก็ต้องการให้นักเรียนทำได้ตามปรัชญา วิสัยทัศน์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แต่ดูจากหลักสูตรแล้วไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไร...” และ “...เห็นด้วยถ้าจะพัฒนาหลักสูตร พยายามดีให้ความร่วมมือเต็มที่...”

ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นที่แสดงถึงความต้องการให้โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร จากคำกล่าวที่ว่า “...อยากให้ลูกแข็งแรง ช่วยเหลือตัวเองได้ ปรับตัวง่าย...” “...อยากให้ลูกเป็นคนเก่ง ทำอะไรได้หลายอย่าง และเป็นคนดี...”

การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากการสนทนากลุ่มในประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูล พื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ความร่วมมือระหว่างผู้วิจัยและครู ประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ที่ยินดีเป็นผู้ร่วมวิจัย การศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง การสังเกตและการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและนักเรียน การร่วมกันศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยและครูประจำชั้นมีความเห็นตรงกันว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริม พหุปัญญาของนักเรียนตามทฤษฎีของ Gardner มีความเหมาะสมกับโรงเรียนเมืองเด็กดีมากที่สุด เพราะทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และความสามารถที่หลากหลายของ ผู้เรียน

2. ขั้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนจนสามารถ กำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเมืองเด็กดี ตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ของ Gardner ผลการสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ศิษยานุศิษย์ ผู้ทรงคุณวุฒิสภาวิชาการศึกษา ปฐมวัย และสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ผลการสนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษ สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย และข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มาดำเนินการ ตามลำดับ คือ 1) กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน 2) จัดทำโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 3) เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ 4) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ 4) เขียนแผนการจัดประสบการณ์ และ 5) ประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1-3 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 มาตรฐานที่ 1-12 มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 1-8 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนยึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นแกนแล้วจึงกำหนดตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับทักษะพหุปัญญา ซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตรในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มาตรฐาน ที่ 1-12 แสดงในตารางที่ 15 ดังนี้

ตารางที่ 15 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเมืองเด็กดี

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สมศ.
มฐ1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี		
ตบข1 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์	เข้าใจตนเอง	มฐ7.1, มฐ7.2
ตบข2 มีสุขนิสัยที่ดี	เข้าใจตนเอง	มฐ7.3
มฐ2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้งานได้ อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน		
ตบข1 มีทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกายโดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กเพื่อแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานอย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน	การเคลื่อนไหว ภาษา	มฐ4.1-4.3 มฐ5.1, มฐ5.3 มฐ5.5, มฐ7.1 มฐ8.1

ตารางที่ 15 (ต่อ)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐาน การศึกษาปฐมวัย สมศ.
มฐ3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข		
คบข1 ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี และมีมนุษยสัมพันธ์	เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.4, มฐ7.5
คบข2 เข้าใจความรู้สึกของตนเอง และสามารถควบคุม อารมณ์ของตนเองได้เหมาะสมกับวัย	เข้าใจตนเอง	มฐ1.4, มฐ7.5
คบข3 ยอมรับในคุณค่า ความเชื่อ และกระบวนการคิด ของตนเอง	เข้าใจตนเอง	มฐ1.4, มฐ7.5
คบข4 มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.4, มฐ7.5
คบข5 ยอมรับได้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีความคงอยู่ ความสิ้น สลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย	การเข้าใจชีวิต	มฐ4.1
มฐ4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม		
คบข1 มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ	เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.1
คบข2 มีความซื่อสัตย์สุจริต	เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.2
คบข3 มีความกตัญญูกตเวที	เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.3
คบข4 มีความเมตตากรุณา รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน รอคอย และเห็นใจผู้อื่น	เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.4

ตารางที่ 15 (ต่อ)

	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐาน การศึกษาปฐมวัย สมศ.
มฐ5	ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย		
ตบช1	สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และ การเคลื่อนไหว	มิติสัมพันธ์ ดนตรี การเคลื่อนไหว	มฐ8.1 มฐ8.2 มฐ8.3
ตบช2	ร้องเพลง ตอบสนองต่อเสียงดนตรี จังหวะ และ เล่นเครื่องดนตรีได้เหมาะสมกับวัย	ดนตรี	มฐ8.2
มฐ6	ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย		
ตบช1	ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ เหมาะสมกับวัย	เข้าใจตนเอง	มฐ7.1
มฐ7	รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และ ความเป็นไทย		
ตบช1	ดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เข้าใจธรรมชาติ	มฐ1.5, มฐ2.1 มฐ2.2
ตบช2	ประหยัค รู้จักใช้ รักษาทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม	เข้าใจธรรมชาติ	มฐ1.5, มฐ2.1, มฐ2.2
ตบช3	มีมารยาทและปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมไทย	เข้าใจผู้อื่น	มฐ1.6

ตารางที่ 15 (ต่อ)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐาน การศึกษาปฐมวัย สมศ.
มฐ8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข		
ตบช1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้	เข้าใจผู้อื่น	มฐ3.3
ตบช2 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต	เข้าใจผู้อื่น	มฐ3.3
ตบช3 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	เข้าใจผู้อื่น	มฐ3.4
มฐ10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย		
ตบช1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้	การคิดเชิงเหตุผล	มฐ4.1, มฐ5.6 มฐ5.7
ตบช2 คิดอย่างมีเหตุผลทั้งในด้านการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ตรรกะ และคณิตศาสตร์เหมาะสมกับวัย	การคิดเชิงเหตุผล	มฐ4.2, มฐ5.7 มฐ6.1
ตบช3 คิดแก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ วิทยาศาสตร์ ตรรกะ และคณิตศาสตร์เหมาะสม	การคิดเชิงเหตุผล	มฐ4.2, มฐ5.7
ตบช4 เข้าใจรูปแบบของตัวเลขทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเหมาะสมกับวัย	การคิดเชิงเหตุผล	มฐ4.1, มฐ5.6

ตารางที่ 15 (ต่อ)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐาน การศึกษาปฐมวัย สมศ.
มฐ11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์		
ตบข1 มีทักษะในการกำหนดตำแหน่ง ทิศทาง ขนาด ระยะเวลา มิติของสิ่งต่างๆ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ดี	มิติสัมพันธ์	มฐ5.4-5.5
ตบข2 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	มิติสัมพันธ์	มฐ4.3
มฐ12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้		
ตบข1 รู้จักตั้งคำถามที่เป็นภาพกว้าง และพยายามคิดหาคำตอบ	การเข้าใจชีวิต	มฐ6.1

* มฐ หมายถึง มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

* ตบข หมายถึง ตัวบ่งชี้

2.2 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้ง 2 ครั้ง ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มากำหนดเป็นกรอบในการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย สรุปว่า โครงสร้างหลักสูตรควรประกอบด้วยระดับชั้นมวลประสบการณ์ และสาระการเรียนรู้ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรต้องคำนึงถึงขอบข่ายการเรียนรู้ และลำดับการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น มวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 สาระ ได้แก่ ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน และโรงเรียนของฉัน มวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 สาระ ได้แก่ ตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา แสดงรายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ในตารางที่ 16 ดังนี้

ตารางที่ 16 โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (อายุ 4 ปี)		ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 (อายุ 5 ปี)	
สาระ	สาระการเรียนรู้	สาระ	สาระการเรียนรู้
ตัวฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และความสามารถของตนเอง - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด 	ตัวเรา	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ความแตกต่าง อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเองและผู้อื่น - การรู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม
ครอบครัวของฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญของครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว - การรู้จักอาชีพของพ่อแม่ 	มิตรใกล้บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักเพื่อนบ้าน วันสำคัญของเพื่อนบ้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน - การรู้จักอาชีพของเพื่อนบ้าน
สาระ	สาระการเรียนรู้	สาระ	สาระการเรียนรู้
โรงเรียนของฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของโรงเรียน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในโรงเรียน 	ชุมชนของเรา	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของชุมชน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน

2.3 การเขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำชื่อมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 คือ ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน โรงเรียนของฉัน และชื่อมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 คือ ตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา มาเขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ โดยมีหลักคิด 3 ข้อ คือ 1) เรียนอะไร 2) เรียนทำไม และ 3) เรียนอย่างไร ดังนี้

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

มวลประสบการณ์นี้ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองขยายไปสู่สังคมที่กว้างขึ้น เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวฉัน คือ การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเอง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวของฉัน คือ การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญของครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และการรู้จักอาชีพของพ่อแม่ เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของฉัน คือ การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ วันสำคัญของโรงเรียน การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในโรงเรียน การเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ที่สัมพันธ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน พหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยบูรณาการพหุปัญญา กิจกรรม และสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2

มวลประสบการณ์นี้ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและบุคคลใกล้ชิดขยายไปสู่สังคมที่กว้างและซับซ้อนกว่าชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเรา คือ การเรียนรู้ความแตกต่าง อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรู้จักรับประทาน

อาหารที่มีประโยชน์ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับ**มิตรใกล้บ้าน** คือ การรู้จักเพื่อนบ้าน วันสำคัญของเพื่อนบ้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน และการรู้จักอาชีพของเพื่อนบ้าน เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับ**ชุมชนของเรา** คือ การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของชุมชน การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน การเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ที่สัมพันธ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน พหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กโดยบูรณาการพหุปัญญา กิจกรรม และสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน

2.4 การออกแบบหน่วยการเรียนรู้

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำคำสำคัญจากสาระการเรียนรู้มาสร้างหน่วยการเรียนรู้แสดงในตารางที่ 17-17 สำหรับวันสำคัญของไทยนำไปบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ให้ตรงกับช่วงเวลาตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 เช่น วันแม่ บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ วันสำคัญของทุกคนในบ้าน วันพ่อ บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ วันสำคัญของทุกคนในโรงเรียน วันเด็กและวันครู บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ ถิ่นเป็นเด็กดี ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 เช่น วันแม่ บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ วันสำคัญของเพื่อนบ้าน ทุกคน วันพ่อ บูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้ วันสำคัญของทุกคนในชุมชน วันเด็กและวันครูบูรณาการกับหน่วยการเรียนรู้เราเป็นเด็กดี เพื่อให้สังเกตเห็นได้ง่ายผู้วิจัยจึงใส่เครื่องหมาย * ด้านหน้าหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการกับวันสำคัญด้วย แล้วจึงนำพหุปัญญาซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตรมาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ โดยบูรณาการพหุปัญญาผ่านกิจกรรม แสดงตัวอย่างในภาพที่ 5-6 ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 17 ตารางสาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (38 สัปดาห์)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน สัปดาห์
ตัวฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และความสามารถของตนเอง - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด 	<ul style="list-style-type: none"> - ฉันไม่เหมือนใคร - ร่างกายของฉัน - ฉันแข็งแรง - ฉันทำได้ - คุณครูของฉัน - ฉันมีเพื่อน - ของฉันอยู่ไหน - ฉันมีมารยาท 	<p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p>
รวม			11
ครอบครัวของฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญของครอบครัว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว - การรู้จักอาชีพของพ่อแม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ครอบครัวฉันมีหลายคน - ฉันมีบ้าน - *วันสำคัญของทุกคนในบ้าน - ฉันเชื่อฟังพ่อแม่ - สัตว์เลี้ยงในบ้านฉัน - พ่อแม่ฉันมีอาชีพ 	<p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>2</p>
รวม			9

ตารางที่ 17 (ต่อ)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวน สัปดาห์
โรงเรียนของฉัน	- การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้และ วันสำคัญของโรงเรียน	- มีใครในโรงเรียน	2
		- แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	2
		- *วันสำคัญของทุกคนใน โรงเรียน	2
	- การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับ สมาชิกในโรงเรียน	- *ฉันเป็นเด็กดี	4
		- ฉันมีระเบียบวินัย	1
		- โรงเรียนน่าอยู่	2
		- โรงเรียนฉันสะอาด	2
	- ฉันรักโรงเรียน	3	
รวม			18

ตารางที่ 18 สาระ สาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 (38 สัปดาห์)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนสัปดาห์
ตัวเรา	- การเรียนรู้ความแตกต่าง อารมณ์ จิตใจ และ ความสามารถของตนเอง และผู้อื่น	- เรายอมรับความแตกต่าง	2
		- เราแข็งแรง	1
		- เราทำได้	1
	- การรู้จักรับประทานอาหาร อาหารที่มีประโยชน์	- เรากินอาหารมีประโยชน์	2
		- เราเชื่อฟังคุณครู	1
	- การสร้างความสัมพันธ์ที่ ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม	- เราช่วยเหลือกัน	3
		- เรามีมารยาท	1
รวม			11

ตารางที่ 18 (ต่อ)

สาระ	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	จำนวนลัปดาห์
มิตรใกล้บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักเพื่อนบ้าน วันสำคัญของเพื่อนบ้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน - การรู้จักอาชีพของเพื่อนบ้าน 	<ul style="list-style-type: none"> - เรามีเพื่อนบ้าน - *วันสำคัญของเพื่อนบ้านทุกคน - เราช่วยเหลือกัน - สัตว์เลี้ยงของเพื่อนบ้าน - เพื่อนบ้านเรามีอาชีพ 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>1</p> <p>2</p>
รวม			9
ชุมชนของเรา	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักบุคลากรแหล่งเรียนรู้และวันสำคัญของชุมชน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดีและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - มีใครในชุมชน - แหล่งเรียนรู้ในชุมชน - *วันสำคัญของทุกคนในชุมชน - *เราเป็นเด็กดี - เรามีระเบียบวินัย - ชุมชนน่าอยู่ - ขยะมีประโยชน์ - เราเป็นมิตรกัน 	<p>2</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>3</p>
รวม			18

ภาพที่ 5 ตัวอย่างการนำปัญหามาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ จันไม่เหมือนใคร

ภาพที่ 6 ตัวอย่างการนำปัญหามาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สาระ ครอบครัวยของฉันท: หน่วยการเรียนรู้ บ้าน

จากภาพที่ 5-6 จะเห็นได้ว่าพหุปัญญาที่นำมาเป็นฐานออกแบบหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยอาจมีจำนวนไม่เท่ากัน ตัวอย่างเช่น หน่วยฉันไม่เหมือนใคร มีการจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับพหุปัญญาเพียง 7 ด้าน หน่วยฉันมีบ้าน มีการจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับพหุปัญญาครบทั้ง 9 ด้าน บางกิจกรรมฝึกทักษะทางปัญญาเพียง 1-2 ด้าน บางกิจกรรมฝึกทักษะทางปัญญาหลายด้าน ทั้งนี้เพราะปัญหาแต่ละด้านสามารถทำงานทั้งแยกจากกันอย่างอิสระและทำงานร่วมกันได้ ผู้วิจัยขอ ยกตัวอย่าง เช่น ขณะที่นักเรียนหลับตาฟังเสียงเครื่องดนตรีแล้วบอกชื่อเครื่องดนตรีที่ได้ยิน นักเรียนจะได้ฝึกทักษะทั้งปัญญาด้านดนตรีและภาษาไปพร้อมกัน อีกตัวอย่าง เช่น การออกไปสำรวจบ้านของสัตว์และสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติในบริเวณโรงเรียน ก่อนออกไปสำรวจนักเรียนได้มีโอกาสเลือกจับคู่กับเพื่อนตามความสมัครใจ แต่ละคู่จะแบ่งหน้าที่ในการสำรวจบ้านของสัตว์กันเอง ขณะออกสำรวจนักเรียนเลือกเก็บวัสดุธรรมชาติและวาดภาพสิ่งที่พบเห็น เมื่อกลับมาถึงห้องเรียนนักเรียนนำวัสดุที่เก็บได้มาจำแนก นำข้อมูลที่บันทึกจากการวาดภาพมานำเสนอ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น สนทนาถามตอบคำถามที่อยากรู้และคำถามที่เป็นภาพกว้าง นักเรียนจึงได้ฝึกทักษะทางปัญญาหลายด้าน ทั้งปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ มิติสัมพันธ์ ภาษา การคิดเชิงเหตุผล และการเข้าใจชีวิต

2.5 การเขียนแผนการจัดประสบการณ์

ก่อนการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประชุมร่วมกัน เพื่อสรุปความเชื่อมโยงระหว่างมวลประสบการณ์ สารการเรียนรู้ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและพหุปัญญา แสดงในตารางที่ 18 แล้วจึงร่วมกันหาข้อสรุปว่า แผนการจัดประสบการณ์ที่จะเขียนขึ้นควรมีรูปแบบใด องค์ประกอบของแผนการจัดประสบการณ์ควรมีอะไรบ้าง หลักคิดในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ควรเป็นอย่างไร แต่ละหน่วยการเรียนรู้ควรมีจำนวนแผนการจัดประสบการณ์เท่าใด สรุปคือ แผนการจัดประสบการณ์มีรูปแบบเป็นตารางแนวนอนแบบรายวัน วันละ 1 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง แผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย ลำดับของแผนการจัดประสบการณ์ ประเด็น หน่วยการเรียนรู้ ลำดับของสัปดาห์ ระดับชั้นอนุบาลศึกษา สารการเรียนรู้ เรื่อง และ เวลาเรียน

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วย จุดประสงค์ พหุปัญญา ประเมินผล กิจกรรม และสื่อ

ที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่า ควรนำจุดประสงค์ พหุปัญญา และประเมินผลมาไว้เคียงกันก่อนกิจกรรมและสื่อ เพื่อให้สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของแต่ละหัวข้อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การเขียนจุดประสงค์ให้พิจารณาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และพหุปัญญา กิจกรรมในแต่ละแผนมีหลักคิดเช่นเดียวกับจุดประสงค์ และถูกกำหนดไว้แล้วในขั้นการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ส่วนสื่อให้เขียนตามลำดับกิจกรรม แต่ละหน่วยการเรียนรู้กำหนดจำนวนแผนโดยพิจารณาจากสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างมิติที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างแผนการจัดประสบการณ์ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและพหุปัญญา แสดงในภาพที่ 7-8 ต่อจากตารางที่ 19 และตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์ สาระ ตัวฉัน หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร แสดงในภาคผนวก ข ดังนี้

ตารางที่ 19 ความเชื่อมโยงระหว่างมวลประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียน และพหุปัญญา

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียน												มวลประสบการณ์ / สาระการเรียนรู้	พหุปัญญา									
มฐ 1	มฐ 2	มฐ 3	มฐ 4	มฐ 5	มฐ 6	มฐ 7	มฐ 8	มฐ 9	มฐ 10	มฐ 11	มฐ 12		ภาษา	การคิดเชิงเหตุผล	มิติสัมพันธ์	การเคลื่อนไหว	ดนตรี	การเข้าใจตนเอง	การเข้าใจผู้อื่น	การเข้าใจธรรมชาติ	การเข้าใจชีวิต	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	ตัวฉัน: - การรู้จักชื่อลักษณะเด่น เสี่ยง ทำทาง ร่างกาย อารมณ์จิตใจ และความสามารถของตนเอง - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด ครอบครัวของฉัน: - การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญ ของครอบครัว และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี กับสมาชิกในครอบครัว - การรู้จักอาชีพของพ่อแม่ โรงเรียนของฉัน: - การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญ ของโรงเรียน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดีและการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในโรงเรียน	●	◐	◑	◒	◓	●	◐	◑	◒	◓
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	◑	◒	◓	●	●	◐	◑	◒
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	◑	◒	◓	●	●	◐	◑	◒
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	◑	◒	◓	◐	●	◐	◑	◒
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	●	●	◐	◐	●	●	◐	◑
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	●	●	◐	●	●	●	◐	◑
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		●	◐	●	●	◐	●	●	●	◐	◑

มฐ 1	มฐ 2	มฐ 3	มฐ 4	มฐ 5	มฐ 6	มฐ 7	มฐ 8	มฐ 9	มฐ 10	มฐ 11	มฐ 12	หน่วยการเรียนรู้: ฉันไม่เหมือนใคร แผนที่ 1-5	ภาษา	การคิดเชิงเหตุผล	มีศิลปะพื้นฐน	การเคลื่อนไหว ดนตรี	การเข้าใจตนเอง	การเข้าใจผู้อื่น	การเข้าใจธรรมชาติ	การเข้าใจชีวิต
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 1: การรู้จักชื่อของตนเอง	●			●	●			
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 2: การรู้จักลักษณะเด่นของตนเอง	●	●	●	●	●	●		
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 3: การรู้จักเสียงของตนเอง	●	●	●	●	●	●		
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 4: การรู้จักท่าทางของตนเอง	●	●	●	●	●	●		
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 5: การรู้จักรูปร่างของตนเอง	●	●	●	●	●	●		

- มฐ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี
- มฐ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- มฐ 3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- มฐ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- มฐ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- มฐ 6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

- มฐ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความเป็นไทย
- มฐ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- มฐ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- มฐ 10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย
- มฐ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- มฐ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และทักษะในการแสวงหา

- หมายถึง 4 ส่วน
- หมายถึง 3/4 ส่วน
- หมายถึง 1/2 ส่วน
- หมายถึง 1/4 ส่วน

ภาพที่ 7 มิติของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร ที่เชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และพหุปัญญา

มฐ 1	มฐ 2	มฐ 3	มฐ 4	มฐ 5	มฐ 6	มฐ 7	มฐ 8	มฐ 9	มฐ 10	มฐ 11	มฐ 12	หน่วยการเรียนรู้:ฉันมีบ้าน แผนที่ 1-6	ภาษา	การคิดเชิงเหตุผล	มีนิสัยมีวินัย	การเคลื่อนไหว	ดนตรี	การเข้าใจตนเอง	การเข้าใจผู้อื่น	การเข้าใจธรรมชาติ	การเข้าใจชีวิต	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		แผนที่ 1: ความสำคัญของบ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 2: ลักษณะของบ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 3: ห้องต่างๆภายในบ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 4: ของใช้ภายในบ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 5: การดูแลรักษาบ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	แผนที่ 6: สถานที่ใกล้บ้าน	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

- มฐ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- มฐ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน
- มฐ 3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
- มฐ 4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
- มฐ 5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวและรักการออกกำลังกาย
- มฐ 6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

- มฐ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
- มฐ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- มฐ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- มฐ 10 มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย
- มฐ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- มฐ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

- หมายถึง 4 ส่วน
- หมายถึง 3/4 ส่วน
- หมายถึง 1/2 ส่วน
- หมายถึง 1/4 ส่วน

ภาพที่ 8 มิติของแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 สาระ ครอบครัวของฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันมีบ้าน ที่เชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ และพหุปัญญา

2.6 การประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตามแนวพหุปัญญามาประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย เครื่องมือที่สร้างขึ้นคำนึงถึงความสอดคล้องกับพหุปัญญาเป็น รายด้าน ทำให้ได้เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลพหุปัญญา แสดงในตารางที่ 20 ดังนี้

ตารางที่ 20 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลตามแนวพหุปัญญา

ที่	พหุปัญญา	เครื่องมือ
1	ด้านภาษา	<ul style="list-style-type: none"> ○การบันทึกการสนทนาได้ตอบ การฟัง การดู การถ่ายทอด สิ่งที่รับฟังหรือดู และการแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมาย ○การสังเกตการเล่าผลงานของนักเรียนจากแบบประเมิน ชิ้นงาน ○การสัมภาษณ์การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของ นักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม ○การสัมภาษณ์การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของ นักเรียนเป็นกลุ่ม ○การสังเกตการบังคับกล้ามเนื้อมือเพื่อลากเส้น ระบายสีใน โครงร่างของภาพ นึก/ตัดกระดาษ เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดในแบบประเมินชิ้นงาน
2	ด้านการคิดเชิงเหตุผล	<ul style="list-style-type: none"> ○การบันทึกความคิดเห็น การใช้คำถาม การแก้ปัญหา การนับการจัดหมวดหมู่ การจับคู่ การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ○การสังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลงาน ○การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่าย กิจกรรม ○การสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ที่	พหุปัญญา	เครื่องมือ
3	ด้านมิติสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> ○ การสังเกตการณ์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากแบบประเมินชิ้นงาน ○ การบันทึกพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหวร่างกาย การต่อบล็อก การต่อภาพตัดต่อ การบอกคุณสมบัติระยะทาง ตำแหน่ง ความแตกต่างและสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิมของสิ่งที่มองเห็น
4	ด้านการเคลื่อนไหว	<ul style="list-style-type: none"> ○ การบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกายที่สัมพันธ์กัน ○ การสังเกตความคล่องแคล่วในการใช้ร่างกายเพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์ผลงาน และทำกิจกรรมต่าง ๆ
5	ดนตรี	<ul style="list-style-type: none"> ○ การบันทึกพฤติกรรมแสดงออกทางดนตรีที่สัมพันธ์กับจังหวะ ○ การสังเกตความคล่องแคล่ว ความกระตือรือร้น และการตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะ
6	ด้านการเข้าใจตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> ○ การสัมภาษณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง ○ การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อตนเองจากภาพถ่ายกิจกรรม การเลือกเพื่อนจากการทำสังคัมมิติ และการเลือกผลงานศิลปะ ○ การบันทึกพฤติกรรม คำพูด และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ที่	พหุปัญญา	เครื่องมือ
7	ด้านการเข้าใจผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> ○ การสังเกตการได้รับเลือกจากเพื่อนจากการทำสังคัมมิตี ○ การสัมภาษณ์ความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อตัวของนักเรียนจากการทำสังคัมมิตี ○ การสัมภาษณ์การแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่นจากภาพถ่ายกิจกรรม ○ การบันทึกพฤติกรรม การแสดงความรู้สึก และคำพูดของนักเรียนขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม
8	ด้านการเข้าใจธรรมชาติ	<ul style="list-style-type: none"> ○ การบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงถึงความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ลำดับพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัว การเข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการจำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การจำแนกผิวสัมผัส การจัดหมวดหมู่ของสิ่งประดิษฐ์และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ ○ การสัมภาษณ์การแสดงความเข้าใจธรรมชาติจากภาพถ่ายกิจกรรม
9	ด้านการเข้าใจชีวิต	<ul style="list-style-type: none"> ○ การบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงการยอมรับได้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย ○ การสังเกตการใช้คำถามที่เป็นภาพกว้าง การแสดงความสนใจใคร่รู้ และพยายามคิดหาคำตอบ

ระยะที่ 2 ผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในระยะที่ 2 เป็นการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเด็กดี โดยศึกษาผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยเป็นรายด้าน และศึกษาผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูและผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย

การวิจัยนี้ประเมินผลพหุปัญญาของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น การเข้าใจธรรมชาติ และการเข้าใจชีวิต เน้นการประเมินผลตามสภาพจริงที่สัมพันธ์กับมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ปัญญาแต่ละด้านใช้เครื่องมือในการประเมินผลหลายชนิด แสดงในตารางที่ 19 ผลการประเมินพหุปัญญาเป็นรายด้านแสดงในภาพที่ 7-17 และตารางที่ 21-30 ผลการประเมินพหุปัญญาโดยรวมแสดงในภาพที่ 18-19 ผู้วิจัยขอเสนอผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้ แยกตามพหุปัญญาเป็นรายด้าน มีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1.1 ปัญญาด้านภาษา

การประเมินผลปัญญาด้านภาษาของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านภาษา สอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านภาษาใช้เครื่องมือในการประเมินผล 5 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกการสนทนาโต้ตอบ การฟัง การดู การถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดู และการแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมาย 2) การสังเกตการเล่าผลงานของนักเรียน 3) การสัมภาษณ์การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม 4) การสัมภาษณ์การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม 5) การสังเกตการบังคับกล้ามเนื้อเพื่อลากเส้นโยงภาพ เขียนภาพ คำ และสัญลักษณ์

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านภาษาของนักเรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคล คนละ 3 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด เว้นระยะห่าง 6 สัปดาห์ วันละ 3-4 คน ประเมินผล โดยบันทึก

การสนทนาโต้ตอบ การฟัง การดู การถ่ายทอดสิ่งที่รับฟังหรือดู และการแสดง ท่าทางเพื่อสื่อความหมายของนักเรียนระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ประเมินผลการสังเกตการเล่าผลงาน ของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 6, 12 และ 18 ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 10, 16 และ 20 ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์ การใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่มในสัปดาห์ที่ 7, 13 และ 19 และประเมินผล โดยการสังเกตการบังคับกล้ามเนื้อเพื่อลากเส้นโยงภาพ เขียนภาพ คำและสัญลักษณ์ระหว่าง สัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ การประเมินผลปัญญาด้านภาษาที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 2 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละ ครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนาวิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 21 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านภาษา

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3					ร้อยละ
	△	□	◇	☆	○		△	□	◇	☆	○		△	□	◇	☆	○	
1. ด.ญ.ขวัญ	2	2	2	3	2	73	3	2	2	3	2	80	3	3	3	3	2	93
2. ด.ช.ต้อม	2	1	2	2	2	60	2	2	2	2	2	67	2	2	3	3	3	87
3. ด.ช.จิงโจ้	1	1	2	2	2	53	2	1	2	2	3	67	2	2	2	3	3	80
4. ด.ช.อ้วน	2	1	2	2	2	60	2	2	3	2	3	80	3	2	3	3	3	93
5. ด.ญ.ไก่อ	1	1	2	2	1	47	2	1	2	2	2	60	2	2	2	3	2	73
6. ด.ญ.เหมียว	2	1	2	2	1	53	2	2	2	2	2	67	3	2	3	3	2	87
7. ด.ช.ช้าง	1	1	1	1	1	33	1	1	2	2	2	53	2	2	2	3	2	73
8. ด.ญ.นุ้ม	2	1	2	3	2	67	2	2	3	3	2	80	2	3	3	3	2	87
9. ด.ช.ต๋อง	1	1	1	1	1	33	2	1	1	2	2	53	2	2	3	2	2	73
10. ด.ช.ป้อม	1	1	1	2	1	40	1	2	2	2	2	60	2	2	2	3	2	73

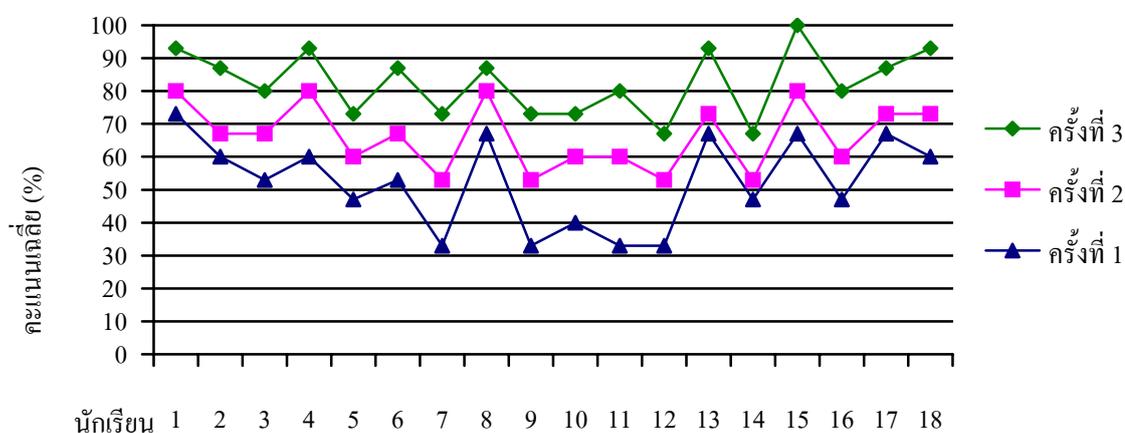
ตารางที่ 21 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3					ร้อยละ
	△	□	◇	☆	○		△	□	◇	☆	○		△	□	◇	☆	○	
11. ค.ญ. โบ	1	1	1	1	1	33	2	1	2	1	2	60	2	2	3	3	2	80
12. ค.ช. ฟองน้ำ	1	1	1	1	1	33	1	1	2	2	2	53	2	2	2	2	2	67
13. ค.ช. ฟาง	2	2	2	2	2	67	2	2	3	2	2	73	3	2	3	3	3	93
14. ค.ญ. พร	1	1	2	2	1	47	2	1	2	2	1	53	2	2	2	2	2	67
15. ค.ญ. โอ้	2	2	2	3	1	67	2	2	3	3	2	80	3	3	3	3	3	100
16. ค.ญ. ผักบุ้ง	1	1	1	2	2	47	2	1	2	2	2	60	3	2	2	2	3	80
17. ค.ญ. เป็ม	2	2	2	2	2	67	2	2	3	2	2	73	2	2	3	3	3	87
18. ค.ช. น้ำ	1	2	2	2	2	60	2	2	2	2	3	73	3	2	3	3	3	93
\bar{X}						52						66						82

หมายเหตุ: △ หมายถึง คะแนนการสนทนาโต้ตอบ การฟัง การดู การถ่ายทอด
 สิ่งที่ได้รับฟังหรือดู และการแสดงท่าทางเพื่อสื่อความหมาย
 □ หมายถึง คะแนนการเล่าผลงานจากแบบประเมินชิ้นงาน
 ◇ หมายถึง คะแนนการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นจากภาพถ่าย
 กิจกรรม
 ☆ หมายถึง คะแนนการใช้ภาษาในการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่ม
 ○ หมายถึง คะแนนการบังคับกล้ามเนื้อมือเพื่อลากเส้น ระบายสีใน
 โครงร่างของภาพ ฝึก/ตัดกระดาษ เขียนภาพ ตัวเลข คำ
 และสัญลักษณ์ตามที่กำหนดในแบบประเมินชิ้นงาน

จากตารางที่ 21 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา
 ปัญญาด้านภาษา ผลการประเมินทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญญาด้าน
 ภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 52 คะแนนปัญญาด้านภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 66 และคะแนนปัญญา
 ด้านภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 82 คะแนนปัญญาด้านภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 14
 คะแนนปัญญาด้านภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 ร้อยละ 16 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนน
 ปัญญาด้านภาษาพบว่า คะแนนปัญญาด้านภาษาของนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับอย่างชัดเจน คะแนน

ปัญญาด้านภาษาเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 30 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญญาด้านภาษาของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 10

ภาพที่ 9 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านภาษาของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากภาพที่ 9 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านภาษาของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง ประเมินผล 3 ครั้ง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการประเมินผลครั้งที่ 1 อยู่ในระดับพอใช้ 10 คน ระดับควรปรับปรุง 8 คน การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 4 คน ระดับพอใช้ 14 คน ไม่มีระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 12 คน มีนักเรียน 1 คน ที่ได้คะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 คือ นักเรียนคนที่ 15 ระดับพอใช้ 6 คน นักเรียนคนที่ 7, 9, 10, 11, 12 และ 16 มีคะแนนเฉลี่ยในครั้งที่ 1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง แต่เมื่อมีการประเมินผลอีก 2 ครั้ง จะเห็นได้ว่านักเรียนทั้ง 6 คน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.2 ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล

การประเมินผลปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลใช้เครื่องมือในการประเมินผล 4 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกการแสดงความคิดเห็น การใช้คำถาม การแก้ปัญหา

การนับการจัดหมวดหมู่ การจับคู่ การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ
ในชีวิตประจำวัน 2) การสังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลงาน 3) การสัมภาษณ์
การการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม 4) การสัมภาษณ์การแสดง
ความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่ม

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประเมินผลปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนปฐมวัย
เป็นรายบุคคล คนละ 3 ครั้ง เว้นระยะห่าง 6 สัปดาห์ วันละ 3-4 คน ประเมินผลโดยบันทึก
การแสดงความคิดเห็น การใช้คำถาม การแก้ปัญหา การนับ การจัดหมวดหมู่ การจับคู่
การเปรียบเทียบ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20
ประเมินผลโดย การสังเกตความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลงานในสัปดาห์ที่ 6, 12 และ 18
ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรมในสัปดาห์ที่
10, 16 และ 20 ประเมินผลโดยการสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนเป็นกลุ่มในสัปดาห์ที่
7, 13 และ 19 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผล
ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 3 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้ง
มาเปรียบเทียบผลการพัฒนาวิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 22
นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา
ด้านการคิดเชิงเหตุผล

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1				ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2				ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3				ร้อยละ
	□	△	◇	☆		□	△	◇	☆		□	△	◇	☆	
1. ค.ญ.ขวัญ	1	2	2	2	58	2	2	2	3	75	2	3	3	3	92
2. ค.ช.ต้อม	1	1	2	1	42	1	2	2	2	58	2	3	2	3	83
3. ค.ช.จิงโจ้	1	2	1	2	50	2	2	2	2	67	2	2	3	2	75
4. ค.ช.อ้วน	2	2	1	2	58	2	2	2	3	75	3	3	2	3	92
5. ค.ญ.ไก่อ	2	1	2	2	58	1	3	2	2	67	2	2	3	3	83
6. ค.ญ.เหมียว	2	1	1	2	50	2	1	2	2	58	3	2	1	2	67
7. ค.ช.ช้าง	1	1	2	1	42	1	2	2	2	58	2	2	2	2	67
8. ค.ญ.บูม	2	2	3	3	83	2	3	3	3	92	3	3	3	3	100

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2					ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3					ร้อยละ
	□	△	◇	☆	ละ		□	△	◇	☆	ละ		□	△	◇	☆	ละ	
9. ค.ช.ต๋อง	1	1	1	1	33	1	1	2	2	50	2	2	2	2	67			
10. ค.ช.ป้อม	2	2	2	2	67	3	2	2	3	83	3	3	2	3	92			
11. ค.ญ.โบ	1	1	1	1	33	1	1	1	2	42	2	1	2	2	58			
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	1	2	2	50	1	2	2	2	58	2	3	2	2	75			
13. ค.ช.ฟาง	1	2	2	2	58	2	2	3	2	75	2	3	2	3	83			
14. ค.ญ.พร	1	2	1	1	42	2	2	2	2	67	2	3	3	2	83			
15. ค.ญ.โอ้	2	2	3	2	75	2	3	3	2	83	3	3	2	3	92			
16. ค.ญ.ผักบุ้ง	1	2	1	2	50	2	2	3	2	75	3	2	3	3	92			
17. ค.ญ.เป๋ม	2	2	2	2	67	2	2	3	3	83	3	2	3	3	92			
18. ค.ช.น้ำ	1	3	2	2	67	2	3	3	2	83	3	3	3	3	100			
\bar{X}					55					69					83			

หมายเหตุ: □ หมายถึงคะแนนการแสดงความคิดเห็น การใช้คำถาม การแก้ปัญหา

การนับ การจัดหมวดหมู่ การจับคู่ การเปรียบเทียบ

การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

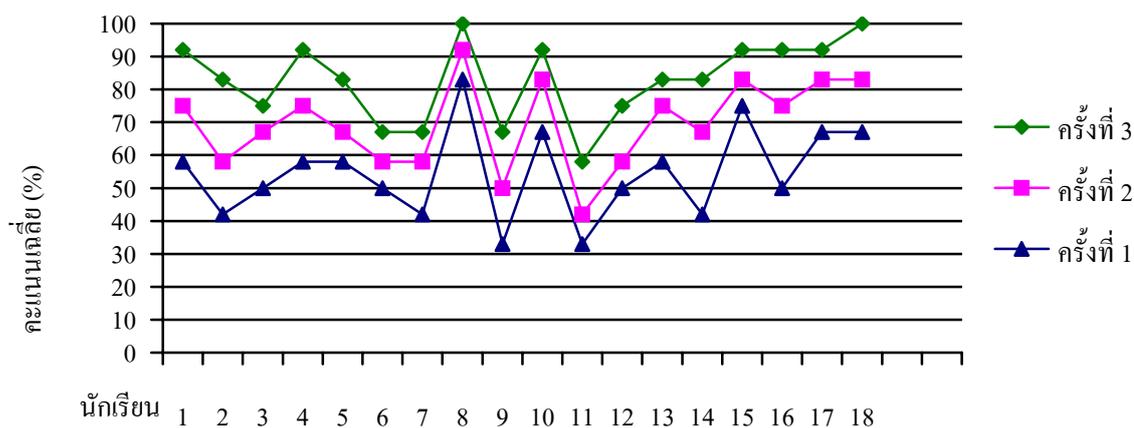
△ หมายถึงคะแนนการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน

◇ หมายถึงคะแนนการสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นจากภาพถ่าย
กิจกรรม

☆ หมายถึงคะแนนการแสดงความคิดเห็นเป็นกลุ่ม

จากตารางที่ 21 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา
ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ผลการประเมินทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนน
ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 55 คะแนนปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลเฉลี่ยครั้งที่
ที่ 2 ร้อยละ 69 และคะแนนปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลเฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 83 คะแนนปัญญาด้านการคิดเชิง
เหตุผลเฉลี่ยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 14 คะแนนปัญญาด้านการคิดเชิง
เหตุผลเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 ร้อยละ 14 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญญาด้านการคิด
เชิงเหตุผลพบว่า คะแนนปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้น

ในระดับเดียวกัน คะแนนปัญหาด้านการคิดเชิงเหตุผลเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 28 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญหาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญหาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากภาพที่ 10 แสดงผลการพัฒนาปัญหาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ย จากการประเมินผลครั้งที่ 1 ระดับดี 1 คน ระดับพอใช้ 8 คน และระดับควรปรับปรุง 9 คน คะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลครั้งที่ 2 ระดับดี 5 คน ระดับพอใช้ 11 คน และระดับควรปรับปรุง 2 คน ส่วนคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลครั้งที่ 3 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยระดับดี 12 คน ระดับพอใช้ 6 คน ไม่มีระดับควรปรับปรุง นักเรียนคนที่ 8 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีตั้งแต่การประเมินผล ครั้งที่ 1

1.3 ปัญหาด้านมิติสัมพันธ์

การประเมินผลปัญหาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญหาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญหาด้านมิติสัมพันธ์สอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญหาด้านมิติสัมพันธ์ใช้เครื่องมือในการ

ประเมินผล 2 ชนิด ได้แก่ 1) การสังเกตการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักเรียน 2) การบันทึกพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหวร่างกาย และการจัดวางวัสดุอุปกรณ์

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนปฐมวัย เป็นรายบุคคลคนละ 3 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด เว้นระยะห่าง 6 สัปดาห์ วันละ 3-4 คน ประเมินผลโดยสังเกตการสร้างสรรคผลงานศิลปะของนักเรียนปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 6, 12 และ 18 ประเมินผลโดยบันทึกพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหวร่างกาย และจัดวางวัสดุอุปกรณ์ดำเนินการระหว่าง สัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 4 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนาวิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 23 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	□	☆		□	☆		□	☆	
1. ค.ญ.ขวัญ	2	2	67	3	2	83	3	3	100
2. ค.ช.ต้อม	1	2	50	2	2	67	3	3	100
3. ค.ช.จิงโจ้	1	1	33	1	2	50	2	3	83
4. ค.ช.อ้วน	1	1	33	2	2	67	3	3	100
5. ค.ญ.ไก่	1	2	50	2	2	67	3	2	83
6. ค.ญ.เหมียว	1	1	33	2	2	67	3	2	83
7. ค.ช.ช้าง	1	1	33	2	1	50	2	2	67
8. ค.ญ.บ๊ม	2	1	50	3	1	67	3	2	83
9. ค.ช.ต๋อง	1	1	33	1	2	50	2	3	83
10. ค.ช.ป้อม	1	1	33	2	2	67	3	2	83
11. ค.ญ.โบ	1	1	33	2	2	67	3	2	83
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	1	33	1	1	33	2	2	67
13. ค.ช.ฟาง	1	1	33	2	2	67	3	3	100

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	□	☆		□	☆		□	☆	
14. ค.ญ.พร	1	2	50	2	2	67	3	3	100
15. ค.ญ.โอ้	1	2	50	2	2	67	2	3	83
16. ค.ญ.ศักดิ์	1	2	50	2	3	83	3	3	100
17. ค.ญ.แป้ม	1	1	33	2	2	67	3	3	100
18. ค.ช.น้ำ	1	1	33	2	2	67	2	3	83
\bar{X}			40			64			88

หมายเหตุ: □ หมายถึงคะแนนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

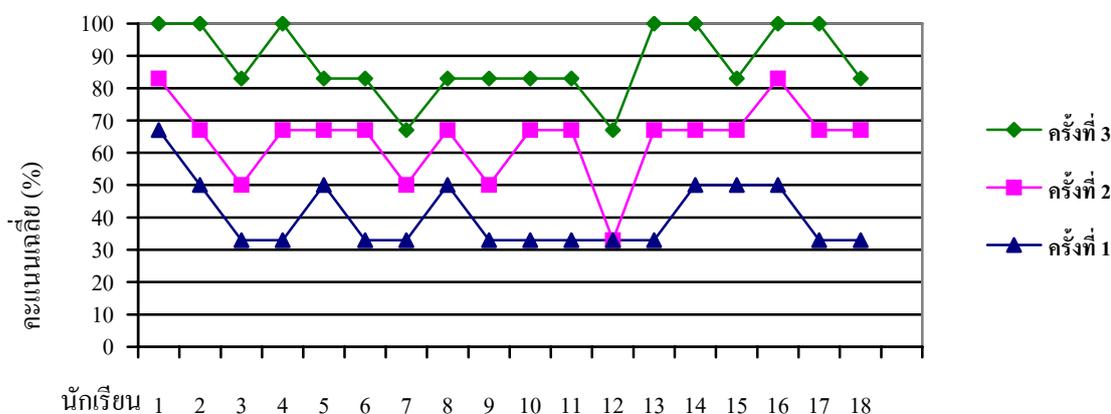
☆ หมายถึงคะแนนพฤติกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ขณะเคลื่อนไหว

ร่างกาย การต่อบล็อก การต่อภาพตัดต่อ การบอกคุณสมบัติ

ระยะทาง ตำแหน่ง ความแตกต่างและสิ่งที่ผิดปกติไปจากเดิม

ของสิ่งที่มองเห็น

จากตารางที่ 23 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 40 คะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 64 และคะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 88 คะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 24 คะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 ร้อยละ 24 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์พบว่า คะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน คะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 48 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบแสดงในภาพที่ 11

ภาพที่ 11 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากภาพที่ 11 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับอย่างชัดเจน ยกเว้นนักเรียนคนที่ 12 ที่มีคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เท่ากัน และอยู่ในระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 1 มีนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ 1 คน คือ นักเรียนคนที่ 1 นอกนั้นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 2 มีนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์ 4 คน ระดับพอใช้ 12 คนและระดับดี 2 คน การประเมินผลครั้งที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับดี 16 คน นักเรียนคนที่ 1, 2, 4, 13, 14, 16 และ 17 มีคะแนนเฉลี่ยเต็ม 100

1.4 ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว

การประเมินผลปัญญาด้านการเคลื่อนไหวของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็น การประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการเคลื่อนไหวสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหวใช้เครื่องมือในการประเมินผล 2 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกทางการเคลื่อนไหว 2) การสังเกตความคล่องแคล่วในการใช้ร่างกายเพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์ผลงาน และทำกิจกรรมต่างๆ

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านการเคลื่อนไหวของนักเรียนปฐมวัย เป็นรายบุคคล คนละ 3 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด ประเมินผลโดยบันทึกพฤติกรรม การแสดงออกทางการเคลื่อนไหว ประเมินผลโดยสังเกตความคล่องแคล่วในการใช้ร่างกายเพื่อ แก้ปัญหา สร้างสรรค์ผลงาน และทำกิจกรรมต่างๆ การประเมินผลโดยใช้เครื่องมือทั้ง 2 ชนิด ดำเนินการระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเคลื่อนไหวที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 5 และ นำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและ ค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 24 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา
ด้านการเคลื่อนไหว

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	◇		○	◇		○	◇	
1. ค.ญ.ขวัญ	2	1	50	2	2	67	2	3	83
2. ค.ช.ค้อม	2	2	67	2	3	83	3	3	100
3. ค.ช.จิงโจ้	2	3	83	3	3	100	3	3	100
4. ค.ช.ฮ้วน	2	2	67	3	2	83	3	3	100
5. ค.ญ.ไก่อ	1	2	50	2	2	67	2	2	67
6. ค.ญ.เหมียว	1	2	50	2	2	67	2	3	83
7. ค.ช.ช้าง	1	1	33	1	2	50	2	2	67
8. ค.ญ.นุ้ม	2	2	67	2	3	83	2	3	83
9. ค.ช.ต๋อง	1	1	33	1	1	33	1	2	50
10. ค.ช.ป้อม	1	2	50	2	2	67	2	2	67
11. ค.ญ.โบ	1	1	33	2	2	67	2	3	83
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	2	50	2	2	67	2	3	83
13. ค.ช.ฟาง	2	2	67	2	3	83	3	3	100
14. ค.ญ.พร	1	1	33	1	2	50	2	2	67
15. ค.ญ.ไอ้	1	1	33	2	2	67	2	3	83
16. ค.ญ.ผักบุ้ง	2	1	50	2	2	67	2	3	83

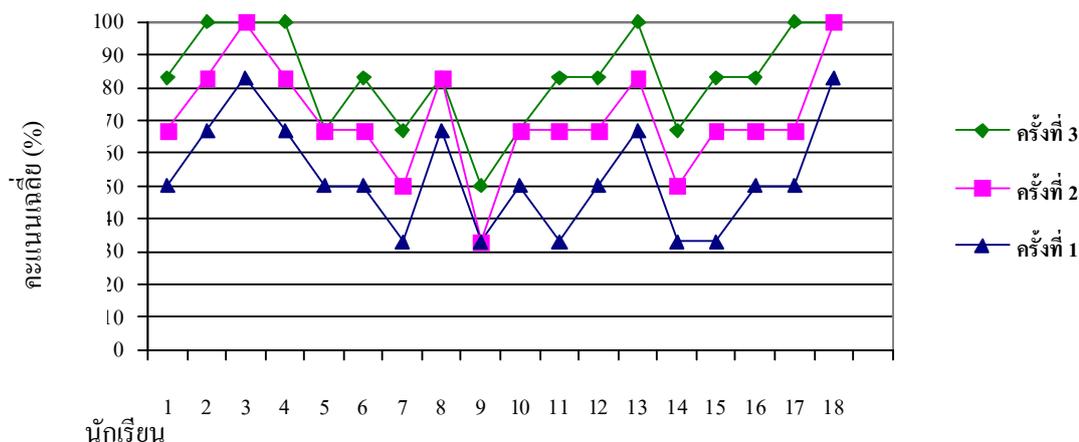
ตารางที่ 24 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	◇		○	◇		○	◇	
17. ค.ญ.แป้ม	1	2	50	2	2	67	3	3	100
18. ค.ช.น้ำ	2	3	83	3	3	100	3	3	100
\bar{X}			53			70			83

หมายเหตุ: ○ หมายถึง คะแนนพฤติกรรมการแสดงออกทางการเคลื่อนไหวร่างกาย
ที่สัมพันธ์กัน

◇ หมายถึง คะแนนความคล่องแคล่วในการใช้ร่างกายเพื่อแก้ปัญหา
สร้างสรรค์ผลงาน และทำกิจกรรมต่างๆ

จากตารางที่ 24 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา
ปัญหาด้านการเคลื่อนไหวทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหว
เฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 53 คะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 70 และคะแนน
ปัญหาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 83 คะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 2
เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 17 คะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2
ร้อยละ 13 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวพบว่า คะแนนปัญหาด้าน
การเคลื่อนไหวของนักเรียนเพิ่มขึ้น คะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจาก
ครั้งที่ 1 ร้อยละ 30 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญหาด้านการเคลื่อนไหวของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง
มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 12

ภาพที่ 12 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเคลื่อนไหว
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากภาพที่ 12 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านการเคลื่อนไหวของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน 12 คน เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ การประเมินผลครั้งที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับดี 2 คน คือ คนที่ 3 และคนที่ 18 ระดับพอใช้มี 4 คน ระดับควรปรับปรุง มี 12 คน นักเรียนคนที่ 9 มีคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เท่ากัน และอยู่ในระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับดี 6 คน นักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 18 มีคะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 การประเมินผลครั้งที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับดี 13 คน นักเรียนคนที่ 2, 3, 4, 13, 17 และ 18 มีคะแนนเต็ม 100 นักเรียนคนที่ 3 และคนที่ 18 มีคะแนนเท่าเดิมเพราะได้คะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 ตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 2

1.5 ปัญญาด้านดนตรี

การประเมินผลปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านดนตรี สอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านดนตรีใช้เครื่องมือในการประเมินผล 2 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกทางดนตรี 2) การสังเกตความคล่องแคล่วและการตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะ

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคล คนละ 3 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด ประเมินผลโดยบันทึกพฤติกรรมการแสดงออกทางดนตรี ประเมินผลโดยสังเกตความคล่องแคล่วและการตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะ และทำกิจกรรมต่างๆ การประเมินผลโดยใช้เครื่องมือทั้ง 2 ชนิด ดำเนินการระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านดนตรีที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 6 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 25 นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านดนตรี

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	D		○	D		○	D	
1. ค.ญ.ขวัญ	1	2	50	2	2	67	2	3	83
2. ค.ช.ต้อม	1	2	50	2	2	67	2	3	83
3. ค.ช.จิงโจ้	2	2	67	3	3	100	3	3	100
4. ค.ช.อ้วน	1	2	50	2	2	67	2	3	83
5. ค.ญ.ไก่	2	3	83	3	3	100	3	3	100
6. ค.ญ.เหมียว	2	2	67	2	3	83	3	3	100
7. ค.ช.ช้าง	2	3	83	3	3	100	3	3	100
8. ค.ญ.มุ่ม	1	2	50	2	2	67	2	2	67
9. ค.ช.ต๋อง	1	1	33	1	2	50	2	3	83
10. ค.ช.ป้อม	3	3	100	3	3	100	3	3	100
11. ค.ญ.โบ	2	2	67	2	3	83	3	3	100
12. ค.ช.ฟองน้ำ	2	2	67	2	3	83	3	2	83
13. ค.ช.ฟ้าง	1	1	33	1	2	50	2	3	83
14. ค.ญ.พร	1	2	50	2	2	67	2	3	83
15. ค.ญ.โอ้	2	2	67	3	2	83	3	3	100
16. ค.ญ.ผักนึ่ง	1	2	50	2	2	67	2	3	83

ตารางที่ 25 (ต่อ)

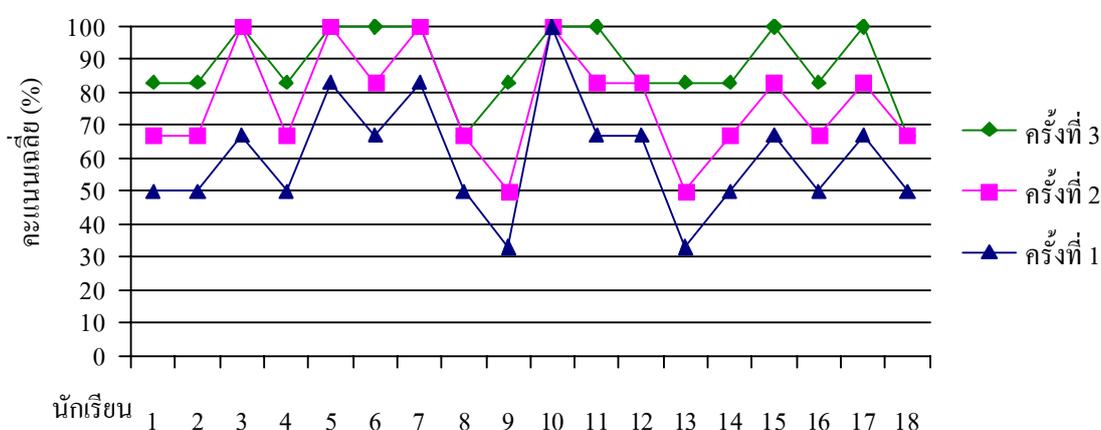
ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	D		○	D		○	D	
17. ค.ญ.แป๋ม	2	2	67	2	3	83	3	3	100
18. ค.ช.น้ำ	1	2	50	2	2	67	2	2	67
\bar{X}			60			77			89

หมายเหตุ: D หมายถึง คะแนนพฤติกรรมการแสดงออกทางดนตรีที่สัมพันธ์กับ

จังหวะ

- หมายถึงคะแนนความคล่องแคล่ว ความกระตือรือร้น และการตอบสนองต่อเสียงดนตรีและจังหวะ

จากตารางที่ 25 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านดนตรีทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 60 คะแนนปัญญาด้านการเคลื่อนไหวเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 77 และคะแนนปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 89 คะแนนปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 17 คะแนนปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 ร้อยละ 12 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญญาด้านดนตรีพบว่า คะแนนปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนเพิ่มขึ้น คะแนนปัญญาด้านดนตรีเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 29 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 13

ภาพที่ 13 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3

จากภาพที่ 13 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนปทุมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนจากการประเมินผลครั้งที่ 1 มีการกระจายสูง นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับดีมี 3 คน มีนักเรียน 1 คน ที่คะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 ระดับพอใช้มี 6 คน และระดับควรปรับปรุงมี 9 คน

1.6 ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปทุมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจตนเองสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการเข้าใจตนเองใช้เครื่องมือในการประเมินผล 3 ชนิด ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์การแสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อการเลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง 2) การสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายการเลือกเพื่อนจากการทำสังคัมมิตี และการเลือกผลงานศิลปะ 3) การบันทึกการแสดงความรู้สึกของนักเรียนขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนปทุมวัย เป็นรายบุคคล คนละ 2 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด ประเมินผลโดยสัมภาษณ์แสดงความรู้สึกของนักเรียนต่อการเลือกภาพใบหน้าที่ตรงกับความรู้สึกของตนเองระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ประเมินผลโดยประเมินผลโดยสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่าย การเลือกเพื่อนจากการทำสังคัมมิตีในสัปดาห์ที่ 5 และ 19 ส่วนการสัมภาษณ์แสดงความรู้สึกของนักเรียนขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม ดำเนินการตั้งแต่สัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล ทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเองที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 7 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์คะแนนเป็นคำร้อยละ แสดงในตารางที่ 26 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา
ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1			ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2			ร้อยละ
	○	☆	□		○	☆	□	
1. ด.ญ.ขวัญ	2	3	2	78	3	3	3	100
2. ด.ช.ต้อม	2	3	3	89	3	3	3	100
3. ด.ช.จิงโจ้	3	3	3	100	3	3	3	100
4. ด.ช.อ้วน	3	2	3	89	3	3	3	100
5. ด.ญ.ไก่อ	2	2	2	67	3	3	2	89
6. ด.ญ.เหมียว	2	2	3	78	3	2	3	89
7. ด.ช.ช้าง	2	2	2	67	3	2	2	78
8. ด.ญ.นุ่น	3	2	2	78	3	3	2	89
9. ด.ช.ต๋อง	3	2	2	78	3	3	2	89
10. ด.ช.ป้อม	2	3	1	67	2	3	2	78
11. ด.ญ.โบ	3	2	1	67	3	2	2	78
12. ด.ช.ฟองน้ำ	1	2	2	55	2	2	2	67
13. ด.ช.ฟาง	3	3	1	78	3	3	2	89
14. ด.ญ.พร	2	2	1	55	3	3	2	89
15. ด.ญ.ไอ้	3	3	2	89	3	3	3	100
16. ด.ญ.ผักบุ้ง	3	2	3	89	3	3	3	100
17. ด.ญ.แป๋ม	3	3	2	89	3	3	3	100
18. ด.ช.น้ำ	3	2	2	78	3	3	2	89
\bar{X}				77				90

หมายเหตุ: ○ หมายถึง คะแนนการแสดงความรู้สึกรู้สึกต่อการเลือกภาพ

ใบหน้าที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง

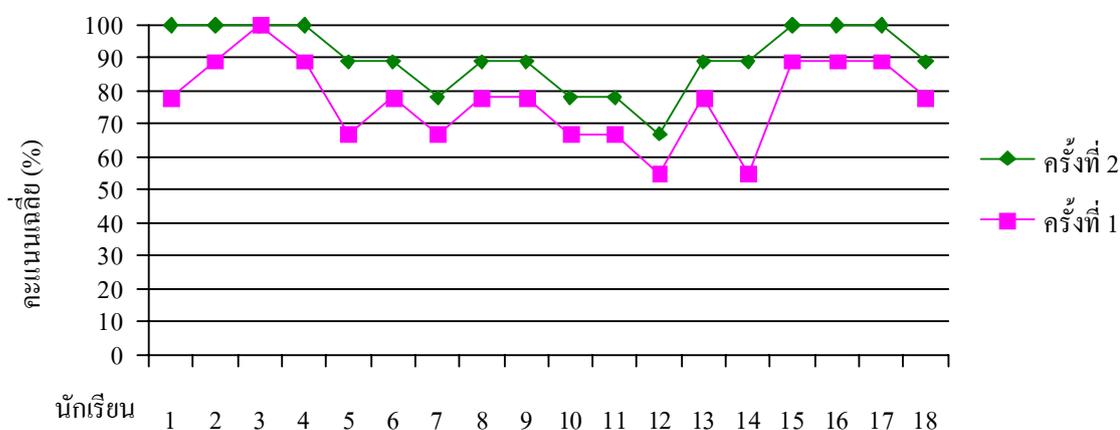
☆ หมายถึง คะแนนการแสดงความคิดเห็นจากภาพถ่ายกิจกรรม

การเลือกเพื่อนจากการทำสังคัมมิตี และการเลือกผลงานศิลปะ

□ หมายถึง คะแนนพฤติกรรม คำพูด และการแสดงความรู้สึกที่มีต่อ

ตนเองขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม

จากตารางที่ 26 การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา ปัญหาด้านการเข้าใจตนเองทั้ง 2 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองเฉลี่ย ครั้งที่ 1 ร้อยละ 77 คะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 90 คะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ในระดับดีตั้งแต่การประเมินผล ครั้งที่ 1 คะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเอง ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 13 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองพบว่า คะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกคน ยกเว้นนักเรียนคนที่ 3 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำคะแนนปัญหาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 14

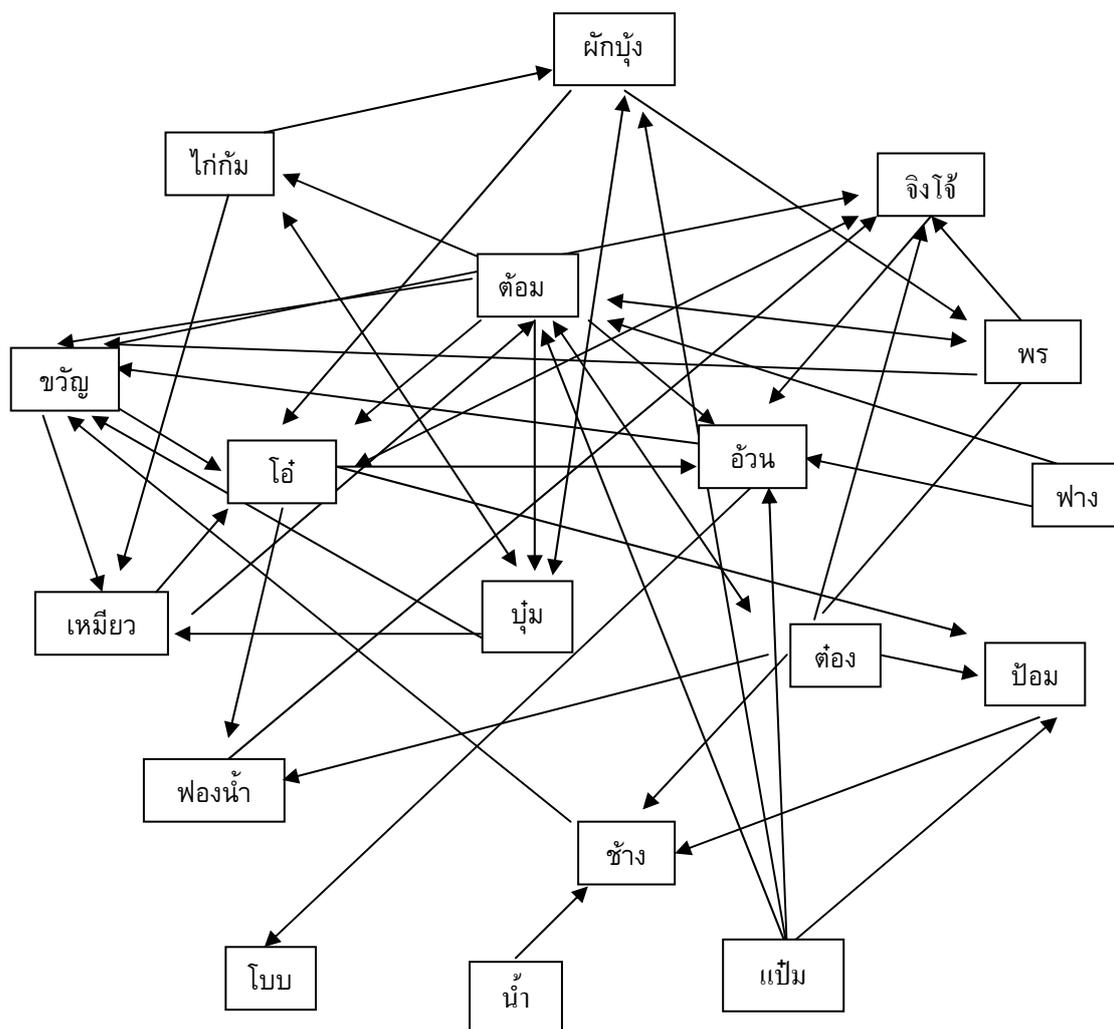
ภาพที่ 14 การเปรียบเทียบคำร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญหาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

จากภาพที่ 14 แสดงผลการพัฒนาปัญหาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้ง พบว่ามีนักเรียน 12 คน ที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 1 ระดับพอใช้ 6 คน ไม่มีระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยระดับดี 17 คน ระดับพอใช้ 1 คน นักเรียนคนที่ 1, 2, 3, 4, 15, 16 และ 17 มีคะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 มีนักเรียน 1 คน ที่คะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เท่ากัน และเต็ม 100 คือ นักเรียนคนที่ 3

1.7 ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น

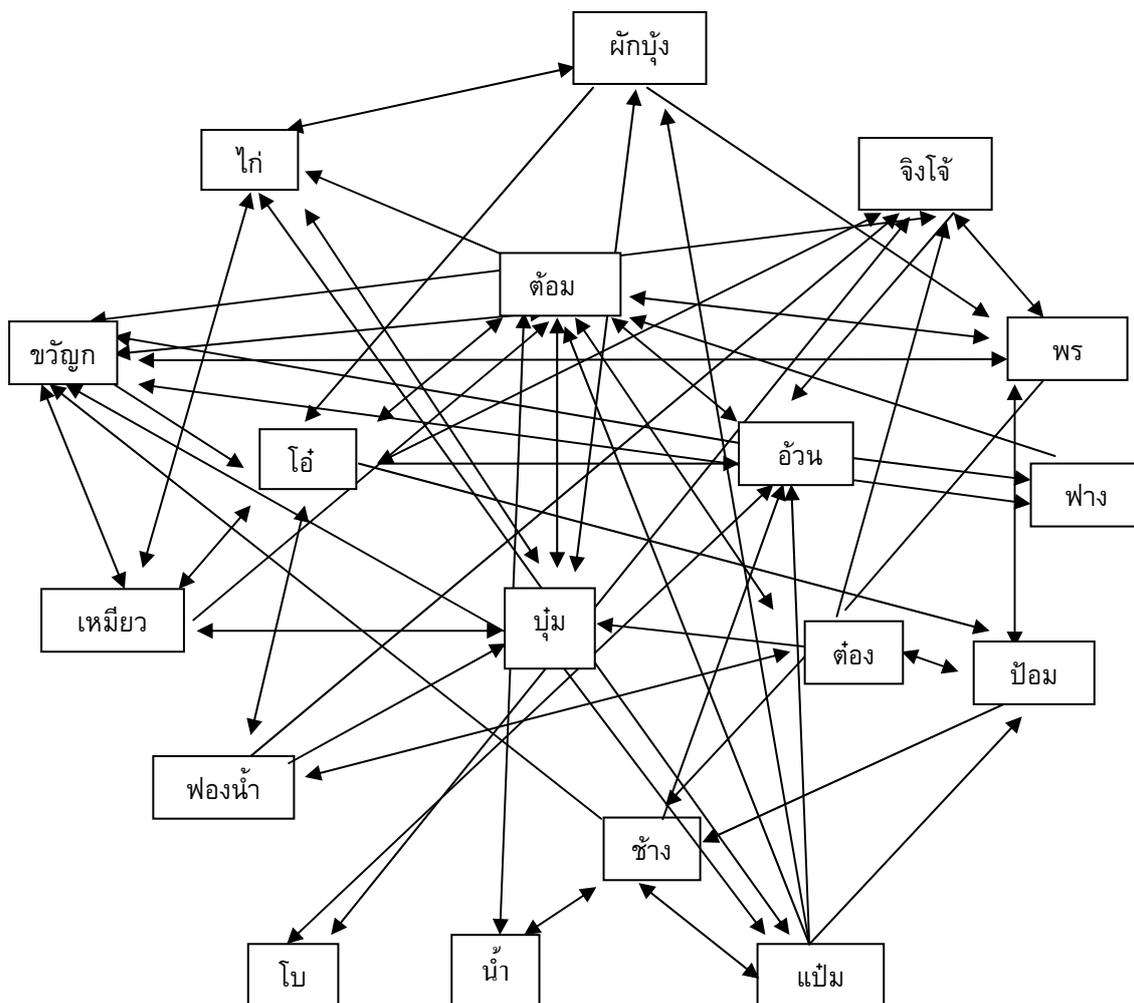
การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น สอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นใช้เครื่องมือในการประเมินผล 4 ชนิด ได้แก่ 1) การสังเกตการเลือกเพื่อนและการได้รับการเลือกจากเพื่อนจากการทำสังคัมมิตี 2) การสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของเพื่อนที่มีต่อตัวของนักเรียนจากการทำสังคัมมิตี 3) การสัมภาษณ์ การแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนของนักเรียนจากภาพถ่าย 4) การบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนต่อเพื่อนและเพื่อนต่อตัวของนักเรียนขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคล คนละ 2 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด ประเมินผลโดยสังเกตการเลือกเพื่อน การได้รับเลือกจากเพื่อนจากการทำสังคัมมิตี และประเมินผลโดยสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นของเพื่อนที่มีต่อตัวของนักเรียนจากการทำสังคัมมิตีในสัปดาห์ที่ 5 และ 19 แสดงในภาพที่ 15-16 และตารางที่ 26 ประเมินผลโดยสัมภาษณ์การแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนของนักเรียนจากภาพถ่ายในสัปดาห์ที่ 10 และ 20 ส่วนการบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนต่อเพื่อนและเพื่อนต่อตัวของนักเรียนขณะสนทนาและร่วมกิจกรรมดำเนินการระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ประเมินผลโดย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจตนเองที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 8 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละ แสดงในตารางที่ 28 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ภาพที่ 15 สังคมมิติของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ครั้งที่ 1

จากภาพที่ 15 นักเรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้กัน มี 1 คน คือ โบ ไม่เลือกที่จะเล่นกับเพื่อนและไม่แบ่งของกินให้เพื่อน แต่มีเพื่อนแบ่งของกินให้ 1 คน มี 3 คน ที่ไม่มีเพื่อนเลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้ คือ ฟาง น้ำ และเป้ม แต่ทั้ง 3 คน เลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้เพื่อน นักเรียนที่เพื่อนชอบมากที่สุดมี 4 คน คือ ขวัญ จิงโจ้ อ้วน และต้อม แต่ละคน มีเพื่อนเลือก 5 คน

ภาพที่ 16 สังคมมิติของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ครั้งที่ 2

จากภาพที่ 16 นักเรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพิ่มขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกและแบ่งของกินให้เพื่อนในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 จะเลือกและ/หรือแบ่งของเล่นให้เพื่อนในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 ด้วย นักเรียนที่ไม่เลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้เพื่อนในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 คือ โบ เลือกที่จะเล่นและแบ่งของเล่นให้เพื่อน นักเรียนที่ไม่มีเพื่อนเลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้ในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 คือ ฟาง น้ำ และเป๋ม มีเพื่อนเลือกและ/หรือแบ่งของเล่นให้เล่น นักเรียนที่เพื่อนชอบมากที่สุดในการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 คือ ขวัญ จิงโจ้ อ้วน และต้อม มีเพื่อนเลือกและ/หรือแบ่งของเล่นให้เล่นเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 27 ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยการพัฒนาสังคมมีติดิของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

ชื่อนักเรียน	นักเรียนเลือก		ความถี่		เพื่อนเลือก		ความถี่	
	เพื่อน		เพิ่ม	ลด	นักเรียน		เพิ่ม	ลด
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2			ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2		
1. ค.ญ.ขวัญ	3	6	3	-	5	9	4	-
2. ค.ช.ด้อม	4	8	4	-	5	10	5	-
3. ค.ช.จิงโจ้	2	5	3	-	5	6	1	-
4. ค.ช.อ้วน	1	4	3	-	5	7	2	-
5. ค.ญ.ไก่	3	4	1	-	2	5	3	-
6. ค.ญ.เหมียว	2	5	3	-	3	4	1	-
7. ค.ช.ช้าง	1	4	3	-	3	4	1	-
8. ค.ญ.นุ้ม	4	6	2	-	3	6	3	-
9. ค.ช.ต๋อง	4	4	-	-	1	3	2	-
10. ค.ช.ป้อม	1	3	2	-	3	4	1	-
11. ค.ญ.โบ	-	3	3	-	1	2	1	-
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	4	3	-	2	2	-	-
13. ค.ช.ฟาง	2	3	1	-	-	2	2	-
14. ค.ญ.พร	4	5	1	-	2	5	3	-
15. ค.ญ.โอ้	3	6	3	-	5	6	1	-
16. ค.ญ.ศักนึ่ง	3	4	1	-	3	3	-	-
17. ค.ญ.แป้ม	4	6	2	-	-	3	3	-
18. ค.ช.น้ำ	1	2	1	-	-	2	2	-
\bar{X}	2.39	4.56	2.17		2.67	4.61	1.94	

จากตารางที่ 27 การทำสังคมมีติดินักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เก็บข้อมูลในสัปดาห์ที่ 3 ผลการเลือกเพื่อนพบว่า นักเรียน 5 คน เลือกเพื่อน 4 คน นักเรียน 4 คน เลือกเพื่อน 3 คน นักเรียน 3 คน เลือกเพื่อน 2 คน นักเรียน 5 คน เลือกเพื่อน 1 คน มีนักเรียน 1 คน ไม่เลือกเพื่อน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.39 ส่วนผลการเป็นผู้ถูกเลือกจากเพื่อนพบว่า นักเรียน 5 คน

ถูกเพื่อนเลือกคนละ 5 คน นักเรียน 5 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 3 คน นักเรียน 3 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 2 คน นักเรียน 2 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 1 คน มีนักเรียน 3 คน ไม่มีเพื่อนเลือก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.67 ครั้งที่ 2 เก็บข้อมูลในสัปดาห์ที่ 19 ผลการเลือกเพื่อนพบว่า นักเรียน 1 คน เลือกเพื่อน 8 คน นักเรียน 4 คน เลือกเพื่อน 6 คน นักเรียน 3 คน เลือกเพื่อน 5 คน นักเรียน 6 คน เลือกเพื่อน 4 คน นักเรียน 3 คน เลือกเพื่อน 3 คน นักเรียน 1 คน เลือกเพื่อน 2 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.56 ส่วนผลการเป็นผู้ถูกเลือกจากเพื่อนพบว่า นักเรียน 1 คน ถูกเพื่อนเลือก 10 คน นักเรียน 1 คน ถูกเพื่อนเลือก 9 คน นักเรียน 1 คน ถูกเพื่อนเลือก 7 คน นักเรียน 3 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 6 คน นักเรียน 2 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 5 คน นักเรียน 3 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 4 คน นักเรียน 3 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 3 คน นักเรียน 4 คน ถูกเพื่อนเลือกคนละ 2 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.61 เมื่อนำผลการเลือกเพื่อน ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 มาเปรียบเทียบกันพบว่า มีค่าความถี่เพิ่มขึ้นคิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.17 และเมื่อนำผลการถูกเพื่อนเลือก ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 มาเปรียบเทียบกันพบว่า มีค่าความถี่เพิ่มขึ้นคิดเป็นค่าเฉลี่ย 1.94 แสดงว่า หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่นำมาทดลองใช้ทำให้สังคมมีดีของนักเรียนดีขึ้น

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา
ด้านการเข้าใจผู้อื่น

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1				ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2				ร้อยละ
	○	☆	□	△		○	☆	□	△	
1. ค.ญ.ขวัญ	2	3	3	3	92	3	3	3	3	100
2. ค.ช.ต้อม	3	3	2	3	92	3	3	3	3	100
3. ค.ช.จิงโจ้	3	3	3	3	100	3	3	3	3	100
4. ค.ช.อ้วน	3	3	3	3	100	3	3	3	3	100
5. ค.ญ.ไก่อ	3	2	2	2	75	3	2	3	2	83
6. ค.ญ.เหมียว	3	2	3	3	92	3	3	3	3	100
7. ค.ช.ช้าง	3	1	2	2	67	3	2	3	3	92
8. ค.ญ.มุ่ม	2	2	3	2	75	3	2	3	3	92
9. ค.ช.ต๋อง	2	2	2	2	67	2	3	3	2	83
10. ค.ช.ป้อม	2	2	2	2	67	3	3	2	2	83
11. ค.ญ.โบ	1	1	1	1	33	2	2	2	2	67

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1				ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2				ร้อยละ
	○	☆	□	△		○	☆	□	△	
12. ค.ช.พองน้ำ	2	2	1	2	58	3	3	2	2	83
13. ค.ช.ฟาง	1	1	2	2	50	2	2	2	2	67
14. ค.ญ.พร	2	1	1	1	42	2	2	2	2	67
15. ค.ญ.ไอ้	2	3	3	3	92	3	3	3	3	100
16. ค.ญ.ผักนึ่ง	3	2	2	2	75	3	3	3	2	92
17. ค.ญ.แป๋ม	1	1	2	2	50	2	2	2	2	67
18. ค.ช.น้ำ	1	1	1	2	42	2	1	2	2	58
\bar{X}					70					85

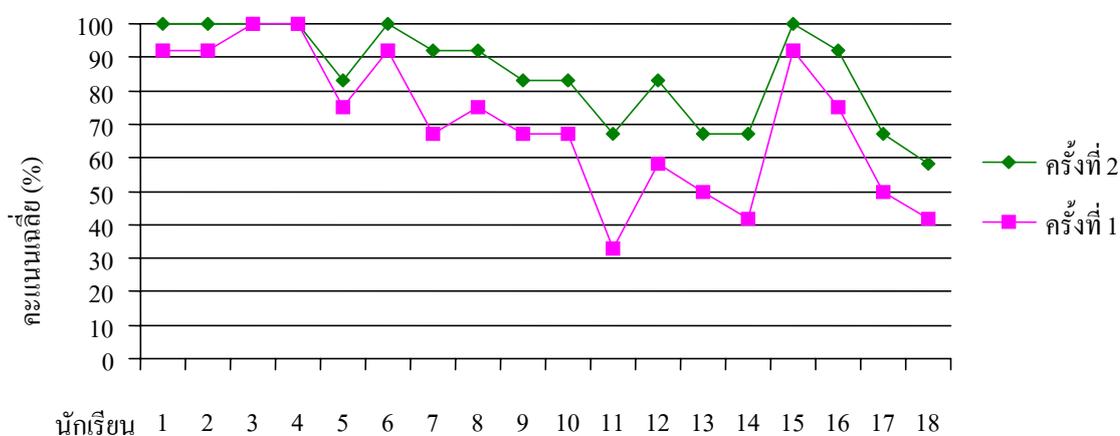
หมายเหตุ: ○ หมายถึง คะแนนการได้รับเลือกจากเพื่อนในการทำสังคมมิติ

☆ หมายถึง คะแนนการแสดงความรู้สึกที่มีต่อตัวของนักเรียนในการทำสังคมมิติ

□ หมายถึง คะแนนการแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่นจากภาพถ่ายกิจกรรม

△ หมายถึง คะแนนพฤติกรรมการแสดงความรู้สึก และคำพูดของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่นขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม

จากตารางที่ 28 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นทั้ง 2 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 70 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 85 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นเฉลี่ย ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 15 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นพบว่า คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนเพิ่มขึ้นเกือบทุกคน ยกเว้น ค.ช.จิงโจ้ และ ค.ช.อ้วน ทั้งนี้เพราะคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 2 คน เต็ม 100 ตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 1 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 17

ภาพที่ 17 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

จากภาพที่ 17 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้ง พบว่ามีนักเรียน 9 คน ที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดีตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 1 นักเรียนคนที่ 3 และ 4 มีคะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 นักเรียนที่คะแนนเฉลี่ยระดับพอใช้มี 7 คน ระดับ ควรปรับปรุงมี 5 คน การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ 13 คน มีนักเรียน 6 คน ที่คะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 นักเรียนคนที่ 3 และ 4 มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ครั้งเท่ากัน และเต็ม 100 นักเรียนคนที่ 11 มีคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง และต่ำกว่าเพื่อนทุกคนแต่มี คะแนนเฉลี่ยการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นมากที่สุดในการประเมินผลครั้งที่ 2

1.8 ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ

การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญา ด้านการเข้าใจธรรมชาติสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการเข้าใจ ธรรมชาติใช้เครื่องมือในการประเมินผล 2 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของ นักเรียนต่อธรรมชาติขณะสนทนาและร่วมกิจกรรม และ 2) การสัมภาษณ์การแสดงความรู้เข้าใจ ธรรมชาติจากภาพถ่ายกิจกรรม

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียน
 ปฐมวัยเป็นรายบุคคล คนละ 3 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด วันละ 3-4 คน ประเมินผล
 โดยบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนต่อธรรมชาติขณะสนทนาและร่วมกิจกรรมดำเนินการ
 ระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 และประเมินผลโดยสัมภาษณ์การแสดงความเข้าใจธรรมชาติจากภาพถ่าย
 กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 10, 16 และ 20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบ
 กับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติที่แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 9
 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์คะแนนเป็นค่าร้อยละและ
 ค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 29 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ

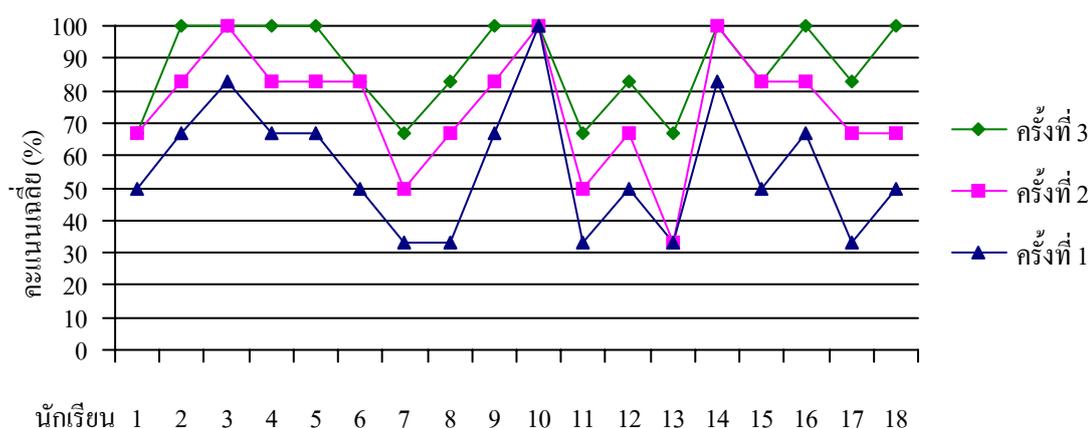
ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	□		○	□		○	□	
1. ค.ญ.ขวัญ	1	2	50	2	2	67	2	2	67
2. ค.ช.ต้อม	2	2	67	2	3	83	3	3	100
3. ค.ช.จิงโจ้	3	2	83	3	3	100	3	3	100
4. ค.ช.ฮ้วน	2	2	67	3	2	83	3	3	100
5. ค.ญ.ไก่อ	2	2	67	2	3	83	3	3	100
6. ค.ญ.เหมียว	1	2	50	3	2	83	2	3	83
7. ค.ช.ช้าง	1	1	33	1	2	50	2	2	67
8. ค.ญ.มุ่ม	1	1	33	2	2	67	2	3	83
9. ค.ช.ต๋อง	2	2	67	2	3	83	3	3	100
10. ค.ช.ป้อม	3	3	100	3	3	100	3	3	100
11. ค.ญ.โบ	1	1	33	1	2	50	2	2	67
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	2	50	2	2	67	3	2	83
13. ค.ช.ฟาง	1	1	33	1	1	33	2	2	67
14. ค.ญ.พร	2	3	83	3	3	100	3	3	100
15. ค.ญ.ไอ้	1	2	50	2	3	83	2	3	83
16. ค.ญ.ผักบุ้ง	2	2	67	2	3	83	3	3	100

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 3		ร้อยละ
	○	□		○	□		○	□	
17. ค.ญ.แป๋ม	1	1	33	2	2	67	2	3	83
18. ค.ช.น้ำ	1	2	50	2	2	67	3	3	100
\bar{X}			56			75			88

- หมายเหตุ: ○ หมายถึง คะแนนพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงถึงความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ลำดับพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ใกล้ตัว การเข้าใจความสัมพันธ์ของตนเองกับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการจำแนกประเภทของพืช สัตว์ และสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การจำแนกผิวสัมผัส การจัดหมวดหมู่ของสิ่งประคิษฐ์และสิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ
- หมายถึง คะแนนความคิดเห็นที่แสดงถึงความเข้าใจธรรมชาติจากภาพถ่ายกิจกรรม

จากตารางที่ 29 การเปรียบเทียบผลคะแนน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติทั้ง 3 ครั้ง แสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนเฉลี่ยปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 56 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 75 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเฉลี่ยครั้งที่ 3 ร้อยละ 88 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเฉลี่ยครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 19 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเฉลี่ยครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 2 ร้อยละ 13 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติพบว่า คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนเกือบทุกคนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนทั้ง 3 ครั้ง มาเปรียบเทียบแสดงในภาพที่ 18

ภาพที่ 18 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และ ครั้งที่ 3

จากภาพที่ 18 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลครั้งที่ 1, 2 และ 3 ของนักเรียนแต่ละคนมีการกระจายตัวอย่างชัดเจน การประเมินผลครั้งที่ 1 มีนักเรียนที่คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 3 คน ระดับพอใช้ 5 คน ระดับควรปรับปรุง 10 คน มีนักเรียน 1 คน ที่คะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 1, 2 และ 3 เท่ากัน และเต็ม 100 คือ นักเรียนคนที่ 10 นักเรียนคนที่ 14 และ 15 มีคะแนนเฉลี่ยครั้งที่ 2 และ 3 เท่ากัน การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 10 คน ระดับพอใช้ 5 คน และระดับควรปรับปรุง 3 คน การประเมินผลครั้งที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี 14 คน ระดับพอใช้ 4 คน ไม่มีระดับควรปรับปรุง

1.9 ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต

การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เป็นการประเมินผลทักษะปัญญาด้านหนึ่งจาก 9 ด้าน ของ Gardner เพื่อศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตสอดแทรกในกิจกรรมต่าง ๆ ทุกหน่วยการเรียนรู้ ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตใช้เครื่องมือในการประเมินผล 2 ชนิด ได้แก่ 1) การบันทึกพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงการยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย และ 2) การสังเกตการใช้คำถามที่เป็นภาพกว้าง การแสดงความสนใจใคร่รู้ และพยายามคิดหาคำตอบ

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนปฐมวัย เป็นรายบุคคล คนละ 2 ครั้ง สำหรับเครื่องมือแต่ละชนิด วันละ 3-4 คน ประเมินผลโดยบันทึก พฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงการยอมรับได้ว่าสิ่งต่าง ๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย ประเมินผลโดยสังเกตการใช้คำถามที่เป็นภาพกว้าง การแสดงความรู้สึก ใคร่รู้ และพยายามคิดหาคำตอบ ดำเนินการระหว่างสัปดาห์ที่ 3-20 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต แบ่งเป็น 3 ระดับ แสดงในตารางที่ 10 และนำคะแนนที่ได้ในแต่ละครั้งมาเปรียบเทียบผลการพัฒนา วิเคราะห์ คะแนนเป็นค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย แสดงในตารางที่ 30 นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนาปัญญา
ด้านการเข้าใจชีวิต

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ
	○	☆		○	☆	
1. ค.ญ.ขวัญ	1	1	33	1	2	50
2. ค.ช.ต่อม	2	2	67	2	2	67
3. ค.ช.จิงโจ้	1	2	50	2	2	67
4. ค.ช.อ้วน	1	2	50	2	2	67
5. ค.ญ.ไก่อ	1	1	33	1	1	33
6. ค.ญ.เหมียว	1	1	33	1	1	33
7. ค.ช.ช้าง	1	1	33	1	1	33
8. ค.ญ.มุ่ม	1	2	50	2	1	50
9. ค.ช.ต๋อง	1	1	33	1	1	33
10. ค.ช.ป้อม	1	1	33	1	2	50
11. ค.ญ.โบ	1	1	33	1	1	33
12. ค.ช.ฟองน้ำ	1	1	33	1	1	33
13. ค.ช.ฟาง	1	1	33	1	1	33
14. ค.ญ.พร	1	1	33	1	1	33
15. ค.ญ.โอ้	1	2	50	2	2	67
16. ค.ญ.ผักบุ้ง	1	1	33	1	2	50

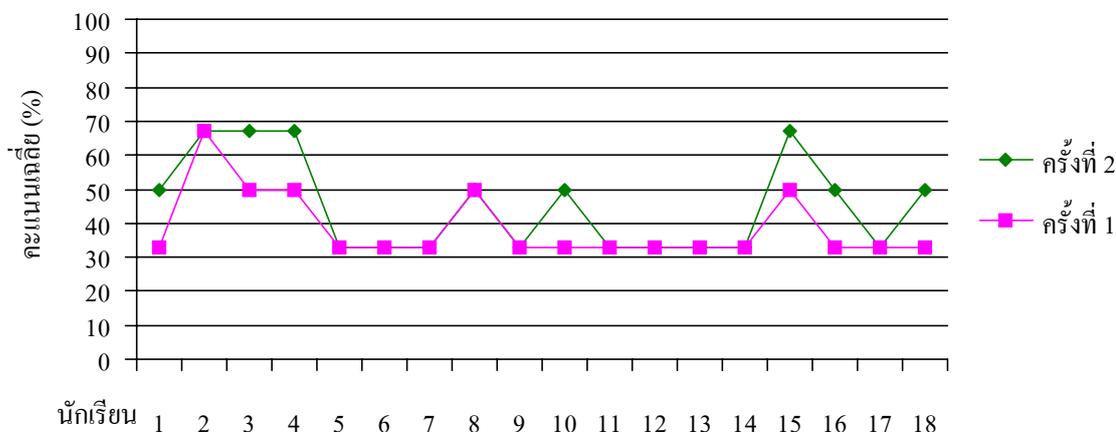
ตารางที่ 30 (ต่อ)

ชื่อนักเรียน	คะแนนครั้งที่ 1		ร้อยละ	คะแนนครั้งที่ 2		ร้อยละ
	○	☆		○	☆	
17. ค.ญ.แป้ม	1	1	33	1	1	33
18. ค.ช.น้ำ	1	1	33	1	2	50
\bar{X}			39			45

หมายเหตุ: ○ หมายถึง คะแนนพฤติกรรมและคำพูดของนักเรียนที่แสดงถึง
การยอมรับได้ว่าสิ่งต่างๆ มีความคงอยู่ ความสิ้นสลาย
มีเกิด แก่ เจ็บ และตาย

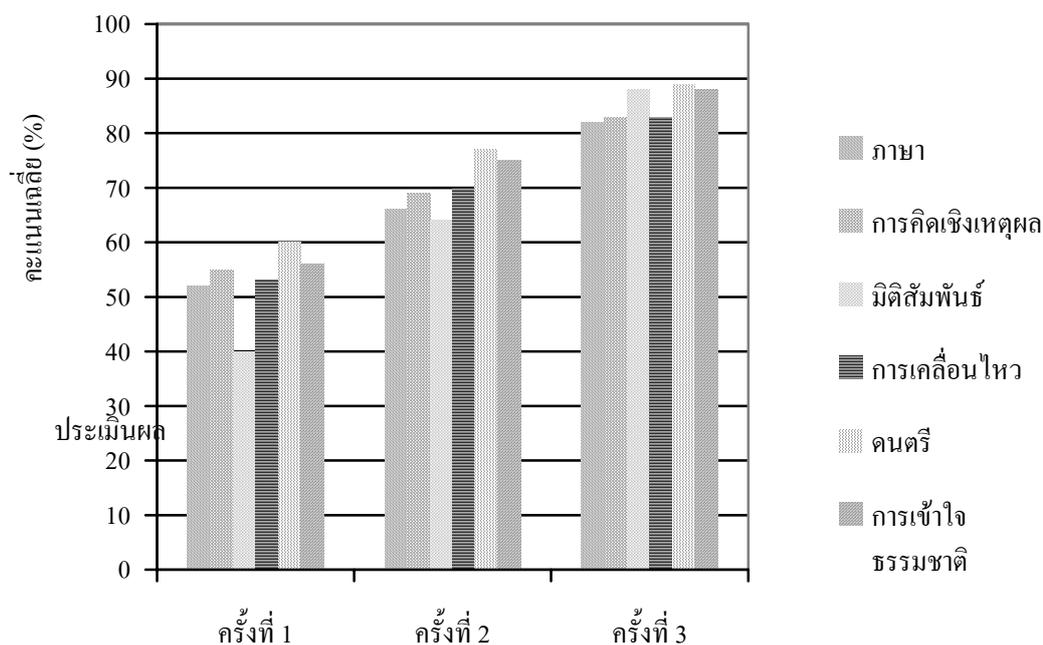
☆ หมายถึง คะแนนการใช้คำถามที่เป็นภาพกว้าง การแสดงความสนใจ
ใคร่รู้ และพยายามคิดหาคำตอบ

จากตารางที่ 30 การเปรียบเทียบผลคะแนน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการพัฒนา
ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตทั้ง 2 ครั้ง แสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มนี้มีคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจ
ชีวิตเฉลี่ยครั้งที่ 1 ร้อยละ 39 คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตเฉลี่ยครั้งที่ 2 ร้อยละ 45 คะแนน
ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตเฉลี่ย ครั้งที่ 2 เพิ่มขึ้นจากครั้งที่ 1 ร้อยละ 6 พิจารณาเปรียบเทียบคะแนน
ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตพบว่า คะแนนปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนส่วนใหญ่ ทั้งครั้งที่ 1
และ ครั้งที่ 2 อยู่ในระดับควร ปรับปรุงและไม่เพิ่มขึ้น ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำคะแนนปัญญาด้าน
การเข้าใจชีวิตของนักเรียนทั้ง 2 ครั้ง มาเปรียบเทียบ แสดงในภาพที่ 19

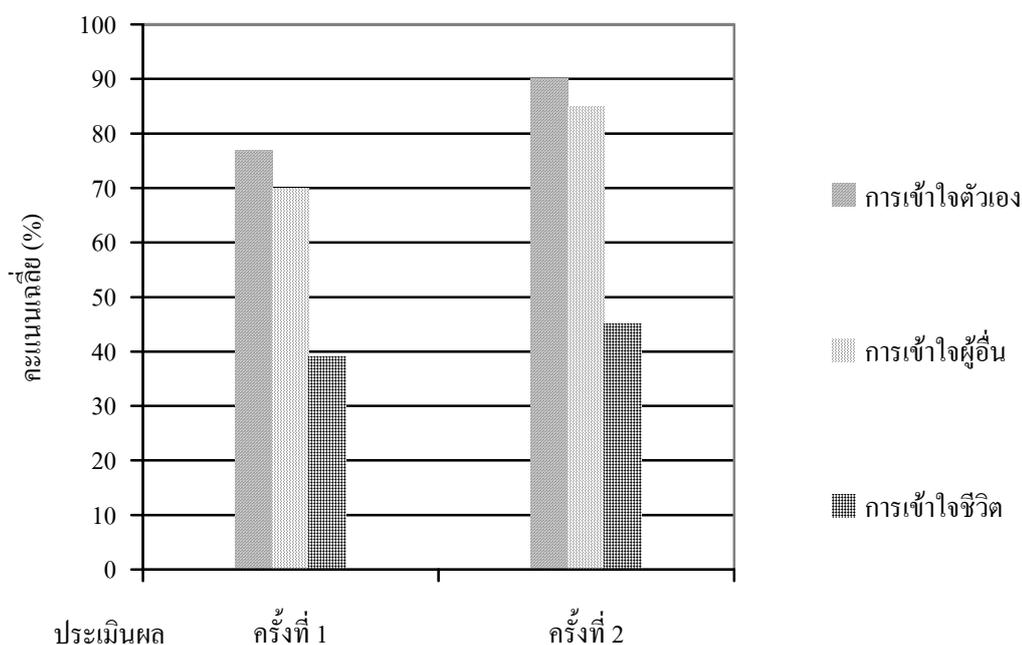
ภาพที่ 19 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต
ของนักเรียนเป็นรายบุคคล ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

จากภาพที่ 19 แสดงผลการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้ง พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 อยู่ในระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 1 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ 1 คน คือ นักเรียนคนที่ 2 นอกนั้นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับควรปรับปรุง การประเมินผลครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ 4 คน นักเรียนคนที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผล ทั้ง 2 ครั้ง เท่ากัน และเต็ม 100 นอกนั้นคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับควรปรับปรุง นักเรียนคนที่ 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14 และ 17 มีคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินผลทั้ง 2 ครั้ง เท่าเดิม และอยู่ในระดับควรปรับปรุง

ภาพที่ 20 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มติสัมพันธ การเคลื่อนไหว ดนตรี และการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนโดยรวม ครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 และ ครั้งที่ 3

จากภาพที่ 20 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มติสัมพันธ การเคลื่อนไหว ดนตรี และการเข้าใจธรรมชาติ จำนวน 3 ครั้ง พบว่า คะแนนพัฒนาของนักเรียนปฐมวัยที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงและต่ำที่สุดจากการประเมินผลครั้งที่ 1 คือ ปัญญาด้านมติสัมพันธ คะแนนพัฒนาของนักเรียนปฐมวัยที่อยู่ในระดับพอใช้และสูงที่สุดจากการประเมินผลครั้งที่ 1 คือ ปัญญาด้านดนตรี การประเมินผลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 พบว่า ปัญญาด้านมติสัมพันธของนักเรียนปฐมวัยมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในแต่ละครั้งมากที่สุด และปัญญาด้านดนตรีมีการพัฒนาสูงกว่าปัญญาด้านอื่นจากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบปัญญาด้านทั้ง 6 ด้าน โดยรวม แสดงให้เห็นว่าคะแนนพัฒนาทุกด้านของนักเรียนปฐมวัยเพิ่มขึ้นตามลำดับอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 21 การเปรียบเทียบค่าร้อยละของคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิต ของนักเรียนโดยรวม ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

จากภาพที่ 21 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิต จำนวน 2 ครั้ง พบว่า คะแนนปัญญาของนักเรียนปฐมวัยที่อยู่ในระดับควรปรับปรุงและต่ำที่สุดจากการประเมินผลครั้งที่ 1 คือ ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต คะแนนปัญญาของนักเรียนปฐมวัยที่อยู่ในระดับดีและสูงที่สุดจากการประเมินผลครั้งที่ 1 คือ ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การประเมินผล ครั้งที่ 2 พบว่า ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนปฐมวัยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยและอยู่ในระดับควรปรับปรุง ปัญญาด้านการเข้าใจตนเองมีการพัฒนาเพิ่มขึ้นในระดับดีและสูงที่สุด

2. ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครอง หลังการนำ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลแบบไม่เป็นทางการ และจัดสนทนากลุ่ม ผลการศึกษามี ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในประเด็นที่เกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายบริบทของโรงเรียนและชุมชน การบริหารจัดการหลักสูตร และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน สรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1.1 ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับ

ปรัชญาวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา โดยพิจารณาปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการพบว่า ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน และพัฒนาการตามวัยของนักเรียนปฐมวัยโรงเรียนจึงนำปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น การจัดกิจกรรมตามหลักสูตรหลายครั้งมีความเกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น กิจกรรมวันแม่โรงเรียนได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชนในการจัดเตรียมงานและการดำเนินงานจนเสร็จสิ้น ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นที่รวมกิจกรรมของชุมชนรองจากวัด กิจกรรมต่างๆ ตามหลักสูตรที่สัมพันธ์กับชุมชนจึงได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นด้วยว่านักเรียนปฐมวัยที่เรียนผ่านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการและได้เรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลายจากคำกล่าวที่ว่า “การจัดทำหลักสูตรมีการทำงานอย่างเป็นกระบวนการ มีขั้นตอนของการระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์โดยการสนทนากลุ่ม มีการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ที่เน้นทักษะพหุปัญญาผ่านกิจกรรมต่างๆ นักเรียนจึงได้ทำกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์มากมาย”

2.1.2 การบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการบริหาร

จัดการหลักสูตรกระทบต่อแผนงานและงบประมาณของโรงเรียนเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เพราะมีแผนงานที่สนับสนุนการใช้หลักสูตรอยู่แล้ว การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะพหุปัญญาที่เป็นจุดเน้นของหลักสูตรส่วนใหญ่ปรับตามสภาพของโรงเรียนทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน สำหรับความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ผู้บริหารมี

ความเห็นว่าเป็นระยะแรกของการใช้หลักสูตรยังไม่คล่องตัว เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองบางรายติดภารกิจ ไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรม หรือให้ความร่วมมือในบางกิจกรรม และยังขาดความรู้ความเข้าใจ ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองเข้าใจในวันปฐมนิเทศ เนื่องจากการปฐมนิเทศพร้อมกันทั้งผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยและผู้ปกครองของนักเรียนประถมศึกษา จึงไม่มีเวลาเพียงพอในการอธิบายให้ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนจึงเสนอให้ครูประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองเข้าใจในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม ส่วนชุมชนให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี ทางโรงเรียนจึงเร่งประสานความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองรับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

2.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน

ผู้บริหารมีความเห็นว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ กระบวนการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมีการนำผลการสนทนากลุ่มของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม มาเป็นแนวทางร่วมกับพหุปัญญา โดยยึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกน

2.2 ความคิดเห็นของครู

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ครูประจำชั้นที่เป็นผู้ร่วมวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย สรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ครูมีความเห็นว่ามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมีความเชื่อมโยงกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่แบ่งสาระระหว่างชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ทำให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนปฐมวัยได้เหมาะสมกับระดับอายุ และมีความเชื่อมโยงระหว่างระดับชั้น การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและพหุปัญญาโดยบูรณาการกิจกรรมหลัก 2-3 กิจกรรม เข้าด้วยกัน ทำให้ครูสามารถปฏิบัติได้ตามแผน แสดงให้เห็นจากคำกล่าวของครูที่ว่า “...หลักสูตรที่ส่งเสริมพหุปัญญาทำให้นักเรียนสนุก อารมณ์ดี เพราะได้ทำกิจกรรมมากมาย...” “...ตอนแรกยังไม่เข้าใจคิดว่า การเขียน

แผนการจัดประสบการณ์ที่ต้องเชื่อมโยงทั้งมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนกับ
พหุปัญญา โดยบูรณาการกิจกรรมหลักเข้าด้วยกันมันจะยาก แต่พอได้ลองใช้ไปไม่กี่แผนก็รู้ว่า
มันไม่ยากอย่างที่คิด เขียนแผนแบบนี้กิจกรรมเชื่อมต่อกันดี นำไปใช้ได้จริง...”

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบ
มีส่วนร่วมครูมีความเห็นว่า มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ข้อดี คือ ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ
ผู้มีประสบการณ์ครูได้พัฒนาตนเองและสามารถแก้ปัญหาในการจัดประสบการณ์บางประเด็นได้
ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมากยิ่งขึ้น และ
ได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในโอกาสต่อไป ข้อจำกัด คือ ครูมีงานมาก
การทำงานไม่รวดเร็วทันใจเหมือนที่เคยทำ แต่ครูมีความพึงพอใจและมองเห็นข้อดีของการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมากกว่าข้อจำกัด

2.2.2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ครูมีความเห็นว่า
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย
บริบทของโรงเรียนและชุมชน เพราะบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันจัดทำ และมีการตรวจสอบ
ข้อมูลแบบสามเส้า สำหรับบทบาทของครูต่อการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้
ครูมีความเห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตรที่นำไปใช้เป็น
อย่างดี ครูจึงควรหมั่นพัฒนาตนเองด้วยตนเอง และสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนการพัฒนา
ตนเองของครู ส่วนความร่วมมือระหว่าง พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ครูมีความเห็นว่า
จำเป็นและสำคัญมากเพราะในชีวิตประจำวันเด็กมีโอกาสดำเนินชีวิตสัมพันธ์กับ พ่อแม่ผู้ปกครอง
โรงเรียน และชุมชน แต่เวลาส่วนใหญ่ของนักเรียนอยู่กับพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมากกว่า
โรงเรียน

2.2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย ครูมีความเห็นว่านักเรียน
ปฐมวัยที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาทุกคน มีทักษะ
พหุปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิตรสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง
การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ยกเว้นทักษะปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต
มีนักเรียนเพียง 4 คน ที่มีคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตหลังการประเมินผลครั้งสุดท้ายอยู่ใน
ระดับพอใช้ คือ ได้คะแนนร้อยละ 67 ทั้ง 4 คน นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนปัญญาด้านการเข้าใจ
ชีวิตอยู่ในระดับควรปรับปรุงและไม่เพิ่มขึ้น ครูสรุปเพิ่มเติมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

ว่า นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเกือบทุกมาตรฐาน มาตรฐานที่นักเรียนไม่พัฒนาตามเป้าหมายของหลักสูตร คือ มาตรฐานที่ 3.5 และ มาตรฐานที่ 12.1 ทั้งนี้ครูมีความเห็นว่า โรงเรียนควรจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อม การพัฒนาปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของนักเรียนปฐมวัยแบบค่อยเป็นค่อยไป

2.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ปกครองในประเด็นที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน และพัฒนาการของบุตรหลาน ดังนี้

2.3.1 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองมีความเห็นว่า การให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ข้อดี คือ ผู้ปกครองมีความเข้าใจหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น ผู้ปกครองใช้โอกาสนี้บอกความความต้องการและปัญหาของตนเองและบุตรหลาน ผู้ปกครองเชื่อว่า การเข้ามีส่วนร่วมของผู้ปกครองนี้ทำให้ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน เข้าใจกันและทำงานร่วมกันได้ดียิ่งขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อบุตรหลานของตนเอง ผู้ปกครองแสดงความเห็นเพิ่มเติมว่าการจัดสนทนากลุ่มในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรควรให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมหลายคน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรควรแยกเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยที่ทดลองใช้หลักสูตร ไม่ควรประชุมพร้อมกับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยห้องอื่น ผู้ปกครองบางคนมีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและการทำงานทำให้ไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน เช่น การเข้าร่วมประชุม การไปทัศนศึกษา แต่ได้แจ้งกับทางโรงเรียนว่าตนเองพร้อมให้ความร่วมมือในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้

2.3.2 การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจกับการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม และสื่ออุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับบุตรหลาน ผู้ปกครองแสดงความพึงพอใจเมื่อลูกกลับบ้านด้วยอารมณ์ที่แจ่มใสและเล่าให้ฟังว่าวันนี้ตนเองทำกิจกรรมอะไรร่วมกับเพื่อนและครูบ้าง ผู้ปกครองบางคนเล่าให้ฟังว่าบางวันลูกไม่สบายผู้ปกครองจึงบอกให้ลูกหยุดเรียนแต่ลูกไม่ยอม เกี่ยวกับ

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนผู้ปกครองหลายคนไม่เห็นด้วยที่บุตรหลานของตนเองนั่งหรือนอนนอนภาพกับพื้นห้องเพราะกลัวเสียบุคลิกภาพและเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับให้บุตรหลานของตนเองนั่งทำกิจกรรมในห้องบ้างผู้ปกครองเสนอแนะว่าสื่ออุปกรณ์บางส่วนที่ครูต้องใช้จัดกิจกรรมให้บุตรหลาน เช่น วัสดุเหลือใช้ ของใช้ในบ้านหรือวัสดุอื่นๆ ครูควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่วนการวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียนผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครูมีการวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือหลายชนิด และมีแผนการประเมินที่ชัดเจนน่าจะเป็นผลดีต่อบุตรหลาน

2.3.3 พัฒนาการของบุตรหลาน ผู้ปกครองมีความเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาหุปัญญาของบุตรหลานได้ทุกด้าน นักเรียนสามารถสื่อสารโดยการพูดประโยคที่ยาวขึ้น บอกความคิด ความต้องการ และความรู้สึกของตนเองให้ผู้ปกครองเข้าใจได้ รู้จักคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองได้ดีขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและคนอื่นๆ เพิ่มขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกายได้ดีขึ้น สามารถวาดภาพระบายสีในขอบเขตของภาพ โครงร่างที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น สามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งประดิษฐ์ ช่างพูด สนทนา ชักถาม และบางครั้งถามคำถามที่ตอบยาก ผู้ปกครองบางคนบอกความรู้สึกของตนเองว่ารู้สึกดีใจที่ลูกช่างซักถามแสดงว่าลูกเป็นเด็กช่างสังเกต แต่ลูกกลายเป็นเด็กช่างสงสัย ชอบถามคำถามว่า “ทำไม” “แล้วยังไง” ผู้ปกครองจึงขอให้ครูช่วยแนะนำผู้ปกครองด้วยว่าควรทำอย่างไร

ข้อวิจารณ์

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีหุปัญญา ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ 3 ประเด็นคือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ 3) ผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มีรายละเอียด ดังนี้

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยขอวิจารณ์การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในประเด็นที่เกี่ยวกับความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และข้อจำกัดของการพัฒนาหลักสูตร มีรายละเอียด ดังนี้

1. ความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยค้นพบว่าปัจจัยที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จ มี ดังนี้

1.1 การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทางโรงเรียนและผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคลากรของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นที่เต็มใจเป็นผู้ร่วมวิจัย ตัวอย่างกิจกรรมที่ผู้วิจัยเข้าร่วม ได้แก่ กิจกรรมวันกตัญญู วันนีทางโรงเรียนเชิญผู้ปกครองและครูเข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพื่อให้ให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้แสดงความเคารพต่อผู้ปกครองและครู อาจารย์ ผู้วิจัยสังเกตและทำความเข้าใจวัฒนธรรมองค์กร บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย ผู้วิจัยเชิญผู้บริหารและครูไปทัศนศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนต้นแบบที่กรุงเทพมหานครร่วมกับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เชิญครูไปร่วมประชุมสัมมนาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและทฤษฎีพหุปัญญาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร และที่ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิต และนำความรู้ที่มีมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อปรับระดับความรู้ที่จำเป็นต้องเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรให้ใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยมอบหมายให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยไปช่วยจัดสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนและผลิตสื่ออุปกรณ์ตามที่ครูร้องขอตามสมควร จากการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยและสถานศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีตลอดกระบวนการพัฒนาหลักสูตร จึงส่งผลให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตาม

แนวทฤษฎีพหุปัญญาในครั้งนี้สอดคล้องกับนโยบายของผู้บริหาร โรงเรียนเมืองเด็กที่ต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและบุคลากรให้พร้อมจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียนในโรงเรียนเมืองเด็ก การดำเนินการครั้งนี้จึงได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร เห็นได้จากการที่ผู้บริหารเข้าร่วมการสนทนากลุ่มและให้สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในประเด็นที่เกี่ยวกับหลักสูตร ผู้บริหารอนุญาตให้ผู้วิจัยสามารถประสานงานกับครูประจำชั้นระหว่างดำเนินการวิจัยได้โดยตรง และอนุญาตให้ใช้สถานที่ภายในโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับหลักสูตร และอนุญาตให้ครูประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร นอกจากนี้ผู้บริหารยังแสดงความชื่นชมพัฒนาการของนักเรียนปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านเรื่องขยเสีย

หลังเคารพธงชาติตอนเช้าอีกด้วย จากการสนับสนุนของผู้บริหารจึงช่วยเสริมให้การพัฒนาหลักสูตรประสบความสำเร็จ

2. ข้อจำกัดของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยค้นพบข้อจำกัดของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมี ดังนี้

ความคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิม ผู้วิจัยพบว่าครูยังมีความคุ้นเคยกับการสอนแบบเดิมหลายครั้งเป็นลักษณะของการบอกความรู้และอธิบายผลที่เป็นคำตอบให้นักเรียนรู้โดยที่นักเรียนยังไม่ได้มี โอกาสคิดทำให้นักเรียนขาดทักษะการคิด ผู้วิจัยจึงใช้โอกาสช่วงนักเรียนนอนหลับกลางวันพูดคุยทำความเข้าใจบทบาทของครู ร่วมปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครูรับปากว่าจะพยายามปรับตนเองไม่ใช้วิธีการสอนแบบเดิมอีกและขอให้ผู้วิจัยช่วยสังเกตขณะที่ครูจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนปฐมวัยในครั้งต่อไป จากการทำความเข้าใจเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกัน ในครั้งนี้ผู้วิจัยค้นพบว่า ครูที่เป็นผู้ร่วมวิจัยเป็นคนใจกว้าง มีความยืดหยุ่น พร้อมทั้งจะปรับตนเองให้สามารถจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับนักเรียนปฐมวัย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของบทบาทครูที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้

ผู้วิจัยขอวิจารณ์การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ในประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการจัดสภาพแวดล้อมมีรายละเอียด ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์และการจัดสภาพแวดล้อม

ก่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาไปจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยและครูประจำชั้นค้นพบว่าในแต่ละวันถ้าครูจัดกิจกรรมตามแผนที่สร้างขึ้นเพียงอย่างเดียวจะไม่สามารถส่งเสริมทักษะพหุปัญญาให้กับนักเรียนปฐมวัยได้ครบทุกด้านจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมเสริม ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกทำและเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงเวลากิจกรรมเสรี กิจกรรมประจำวันและกิจกรรมพิเศษ

อื่นๆ เช่น 1) การจัดมุมเสริมปัญญาด้านภาษา เช่น บอร์ดภาษาไทยที่ฉันทยากรู้ ชาร์ทเพลง คำกลอน บัตรคำ บัตรภาพ หนังสือนิทาน หนังสือภาพ ฉากเล่าเรื่องหุ่นชนิดต่างๆ พยัญชนะ ก-ฮ และ พยัญชนะ A-Z 2) การใช้ปฏิทินอารมณ์เพื่อส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกภาพใบหน้าคนที่ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองเมื่อมาถึงโรงเรียนและก่อนกลับบ้าน หรืออย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง 3) การจัดมุมดนตรีที่มีเครื่องดนตรี เครื่องให้จังหวะ เครื่องเล่น เทป / ซีดีเพลงหลายชนิด รวมทั้งการให้เด็กฟังดนตรีของ Mozart ดนตรี / เพลงของแพง จินพงส์ และสุภาพร เทพสุวรรณ โดยสอดแทรกในกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมประจำวัน 4) การพานักเรียนไปทัศนศึกษาที่สวนสมเด็จพระยา การไหว้พระฟังธรรมที่วัดพระธาตุ นารายณ์เจงเวง การสำรวจสวนป่าภายในโรงเรียน และ 5) การทำกิจกรรมคณิตสนุก

2. ข้อจำกัดในการจัดสภาพแวดล้อม

ผู้วิจัยค้นพบว่า การจัดกิจกรรมตามหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทักษะพหุปัญญาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะพหุปัญญาจึงจำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้านควบคู่ไปด้วยเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด และวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยขอวิจารณ์การจัดสภาพแวดล้อมในกรณีที่มีพื้นที่เพียงพอและมีพื้นที่ไม่เพียงพอ ดังนี้

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมในกรณีพื้นที่เพียงพอ ผู้วิจัยขอวิจารณ์การจัดสภาพแวดล้อมในกรณีที่มีพื้นที่เพียงพอ ดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาในกรณีที่มีพื้นที่เพียงพอ ควรจัดมุมประสบการณ์ให้ครบทั้ง 9 ด้าน เพื่อส่งเสริมทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย นักเรียนจะเลือกเข้ามาประสบการณ์ตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมในกรณีพื้นที่ไม่เพียงพอ ห้องเรียนของโรงเรียนเมืองเด็กมีขนาดใหญ่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน 18 คน แต่มีข้อจำกัดในการจัดมุมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะพหุปัญญา ทั้งนี้เพราะภายในห้องเรียนมีตู้ ชั้น และครุภัณฑ์จำนวนมาก ส่วนใหญ่ไม่สามารถเคลื่อนย้าย ปรับเปลี่ยนได้ ตู้และชั้นส่วนหนึ่งเป็นที่เก็บเอกสารและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูเป็นผู้ใช้ในการจัดห้องเรียนเป็นลักษณะมุมประสบการณ์ บางมุมมีสื่อสำหรับนักเรียนปฐมวัยจำนวนมากแต่นักเรียนไม่ค่อยสนใจไปเล่น เช่น มุมเกมการศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเกมการศึกษาของโรงเรียน

ส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก รูปทรงของเกมการศึกษาเป็นสิ่งเหลี่ยมเหมือนกันหมด และครูขาดเทคนิคการนำเกมการศึกษาไปใช้ ครูควรนำเกมการศึกษาไปใช้บูรณาการกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยให้นักเรียนที่มีภาพเกมการศึกษาชนิดเดียวกันรวมกลุ่มกัน ครูให้นักเรียนเคลื่อนไหวสร้างสรรค์ประกอบภาพเกมการศึกษา

ผู้วิจัยค้นพบว่าครูสามารถจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาทั้ง 9 ด้านในกรณีพื้นที่ไม่เพียงพอได้โดยนำมุมประสบการณ์มาบูรณาการเข้าด้วยกันและจัดมุมประสบการณ์บางมุมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การจัดมุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติโดยบูรณาการเข้ากับปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน ครูควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเข้าใจธรรมชาติและ การเข้าใจชีวิตโดยจัดเตรียมภาพถ่ายของสิ่งมีชีวิต และสิ่งไม่มีชีวิต แวนชยาย แผ่นรองเขียน กระดาษสำหรับวาดภาพและบันทึกข้อมูล วัสดุธรรมชาติที่สามารถนำมาใช้เขียนหรือวาดภาพ เช่น ถ่าน ใบตำลึง ดอกอัญชัน อาจเพิ่มเติมต้นไม้ที่สามารถเพาะเลี้ยงได้ง่าย และสามารถอยู่ในที่ร่มได้ เช่น ต้นพลูด่าง เงินไหลมา ส่วนมุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติและ การเข้าใจชีวิตภายนอกห้องเรียนมีทั้งที่ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างขึ้น เช่น สวนหย่อม แปลงเกษตร มุมประสบการณ์ที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ คือ สวนป่า และห้วยทราย ผู้วิจัยสังเกตพบว่า นักเรียนให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้กับมุมธรรมชาติภายนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะภายนอกห้องเรียนมีสิ่งที่น่าสนใจให้นักเรียนสำรวจและสัมผัสได้มากมาย ในกรณีนี้ผู้วิจัยค้นพบว่าความสำเร็จของการนำหลักสูตรไปใช้ประการหนึ่งมาจากการที่ครูจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนทั้งภายในห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน โดยเน้นการเรียนรู้ผ่านธรรมชาติให้มากที่สุด

ผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยขอวิจารณ์ผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยแยกเป็น 2 ประเด็น คือ ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และผลการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครู และผู้ปกครอง ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย

ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพัฒนาขึ้นเป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง คะแนนเฉลี่ยครั้งหลังสุดของการพัฒนาปัญญา 8 ด้าน ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีการพัฒนาอยู่ในระดับดี และมีคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตมีการพัฒนาน้อยที่สุด ส่วนใหญ่อยู่ในระดับควรปรับปรุงและไม่เพิ่มขึ้น คะแนนเฉลี่ยโดยรวมต่ำกว่าร้อยละ 55 ผู้วิจัยจึงขอวิจารณ์ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ทักษะปัญญาด้านภาษา

จากผลการพัฒนาทักษะปัญญาด้านภาษาของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้ง ในภาพที่ 9 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะปัญญาด้านภาษาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกคน คะแนนเฉลี่ยด้านภาษาของนักเรียน 6 คน จากการประเมินผลครั้งที่ 1 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 แต่คะแนนเฉลี่ยด้านภาษาจากการประเมินผลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งมีนักเรียน 2 คน ที่คะแนนการประเมินผลครั้งที่ 1 อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 50 แต่คะแนนเฉลี่ยด้านภาษาจากการประเมินผลในครั้งที่ 3 ได้ถึงร้อยละ 80 เนื่องจากการที่ครูนำพหุปัญญาซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตรผ่านกิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนอย่างหลากหลาย ทำให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยใช้กล้ามเนื้อมืออย่างต่อเนื่อง เช่น การสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยสีเทียน การวาดภาพชุมชนด้วยสีเทียนบนกระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่ การวาดภาพหรือเขียนสัญลักษณ์บนกระดานด้วยชอล์กเห็นได้จากการที่นักเรียนสามารถระบายสีอยู่ในโครงร่างของภาพลากเส้นต่อเนื่องไม่มีรอยต่อและน้ำหนักเส้นสม่ำเสมอ การปฏิบัติกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา เช่น การให้นักเรียนเลือกเขียนชื่อเล่น ชื่อจริง หรือสัญลักษณ์แทนตนเองบนแผ่นลงเวลาเมื่อมาถึงโรงเรียน การจดบันทึกสิ่งที่พบเห็นจากการออกไปสำรวจธรรมชาติ การได้ร้องเพลง อ่านชาร์ตเพลง คำคล้องจอง บัตรภาพ บัตรคำ การสนทนาโต้ตอบ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะทางภาษา สอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2542: 33) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยควรอยู่ที่ตัวเด็กเป็นผู้สร้างสรรค์ความรู้ขึ้นด้วยตนเอง มิได้อยู่ที่ตัวครูเป็นผู้บอกถ่ายทอดไปยังตัวเด็ก และการจัดกิจกรรมประกอบการบันทึกข้อมูลทำให้เด็ก

พัฒนาตนเองโดยผ่านประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อม บุคคลรอบข้าง การได้ฝึกฝนลงมือปฏิบัติ การแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านการบันทึกข้อมูล การสนทนาพูดคุยกับเพื่อนและครูเป็น ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการสื่อความหมาย

1.2 ทักษะปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้งในภาพที่ 10 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผน การจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะ พหุปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผลสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด มีนักเรียน 2 คน ที่คะแนน การประเมินผลครั้งที่ 1 ได้เพียงร้อยละ 33 นักเรียนคนที่ 8 มีคะแนนการประเมินผลครั้งที่ 1 ร้อยละ 83 และเมื่อประเมินผลครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 คะแนนเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยครั้งที่ 3 นักเรียนคนนี้ได้ คะแนนเต็ม 100 การที่นักเรียนคนที่ 8 มีคะแนนการประเมินผลสูงตั้งแต่ครั้งที่ 1 เนื่องจากปัญญา ด้านการคิดเชิงเหตุผลเป็นปัญญาด้านเด่นของนักเรียนคนนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมโดยใช้ พหุปัญญาเป็นฐานความคิดทำให้นักเรียนทุกคนได้พัฒนาการคิด มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับ เพื่อน หรือมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และบุคคลแวดล้อมนักเรียนตลอดเวลา สอดคล้องกับ วรินทร์ทิพย์ ปรมัตถ์ชญาพันธ์ (2551) ที่สรุปว่าการพัฒนา การคิดช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจ เกิดการถ่ายโยงการเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ สามารถนำมาใช้ให้ สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ตัวอย่างของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่แสดงให้เห็นถึง ความสามารถในการคิด การตัดสินใจ และการแก้ปัญหาของนักเรียน เช่น การที่ครูให้นักเรียนทำ กิจกรรมฝึกการใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาโดยการเคลื่อนไหวบนรูปมือและเท้าที่วางอยู่บน สนามหญ้า ด.ช.จิงโจ้ ทำไม่ได้จึงใช้วิธีสมมติตนเองเป็นกระต่ายแล้วกระโดดด้วยเท้าทั้ง 2 ข้าง พร้อมกันและพูดว่า “ผมเป็นกระต่าย” ทำให้เพื่อน ๆ หัวเราะชอบใจและพากันเลียนแบบ สอดคล้องกับฉันทนา ภาคบงกช (2538) ที่กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้เสนอความคิดเห็น และตัดสินใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามความพอใจของตนเอง จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก และมีความ เชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น

1.3 ทักษะปัญญาด้านมิติสัมพันธ์

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้งในภาพที่ 11 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะพหุปัญญาด้านมิติสัมพันธ์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้ได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมมิติสัมพันธ์อยู่ตลอดเวลา หลายกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่บูรณาการร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น การออกไปสำรวจธรรมชาติในส่วนป่าขณะออกสำรวจนักเรียนเลือกเก็บวัสดุธรรมชาติและวาดภาพสิ่งที่พบเห็นเมื่อกลับมาถึงห้องเรียน นักเรียนนำวัสดุที่เก็บได้มาจำแนก นำข้อมูลที่บันทึกจากการวาดภาพมานำเสนอและร่วมกันแสดงความคิดเห็น จะเห็นได้ว่าปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการประเมินในครั้งที่ 1 เกือบทุกคนอยู่ในระดับควรปรับปรุง มีนักเรียนเพียง 1 คนเท่านั้นที่ได้คะแนนเฉลี่ยในครั้งที่ 1 อยู่ในระดับพอใช้ แต่เมื่อประเมินผลครบ 3 ครั้ง พบว่า นักเรียนทุกคนมีคะแนนปัญญาด้านมิติสัมพันธ์อยู่ในระดับดี มีนักเรียน 7 คน ได้คะแนนเต็มร้อยละ 100 สอดคล้องกับ Gardner ที่เชื่อว่า มนุษย์แต่ละคนมีปัญหาเด่นด้อยแตกต่างกัน ปัญญาด้านหนึ่งสามารถเสริมปัญญาอีกด้านหนึ่งได้ และปัญญาทุกด้านสามารถพัฒนาให้มีเพิ่มขึ้น หากได้รับการส่งเสริม และจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสม ปัญญาด้านที่เด่นอยู่แล้วก็จะเด่นมากยิ่งขึ้น ส่วนปัญญาด้านที่ไม่เด่นจะสามารถพัฒนาให้เด่นขึ้นได้ และควรเริ่มพัฒนาปัญญาแต่ละด้านตั้งแต่เด็กปฐมวัย

1.4 ทักษะปัญญาด้านการเคลื่อนไหว

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการเคลื่อนไหวของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้งในภาพที่ 12 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะพหุปัญญาด้านการเคลื่อนไหวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมโดยใช้พหุปัญญาเป็นฐานความคิดทำให้นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เดิน วิ่ง กระโดด เคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ เคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ การแสดงท่าทางประกอบ เสียงดนตรี ยักเอว ยักไหล่ สายสะโพกให้เข้าจังหวะ สอดคล้องกับ แพง ชินพงษ์ (2549) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่ทำให้เด็กได้ออกกำลังกายอย่างสนุกสนาน ได้บริหารกล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่เกือบทุกส่วนของร่างกายช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง

1.5 ทักษะปัญญาด้านดนตรี

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านดนตรีของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้งในภาพที่ 13 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะพหุปัญญาด้านดนตรี สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด ทั้งนี้เนื่องนักเรียนปฐมวัยทุกคนมีความกระตือรือร้นและอารมณ์ดี ทุกครั้งที่ได้อินเสียงดนตรี ครูจึงนำดนตรีมาสอดแทรกในกิจกรรมต่างๆ ทั้งกิจกรรมที่จัดตาม แผนการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมประจำวัน ขณะที่นักเรียนเล่นกิจกรรมเสรี รับประทานอาหาร นอนพักผ่อนครูจะเปิดเพลงสำหรับนักเรียน เพลงบรรเลง หรือเพลงตามคำขอของนักเรียน ครูจัด กิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงออกประกอบเสียงดนตรีและจังหวะอย่างอิสระ นักเรียนได้เล่นเครื่อง ดนตรี สอดคล้องกับ แพง ชินพงศ์ (2549) กล่าวว่า การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับเสียงดนตรีและ เล่นเครื่องดนตรีช่วยทำให้สมองซีกซ้ายและซีกขวาทำงานประสานสัมพันธ์กัน

1.6 ทักษะปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจตนเองของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้งในภาพที่ 14 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตาม แผนการจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะ พหุปัญญาด้านการเข้าใจตนเองส่วนใหญ่สูงตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 1 หลังการประเมินผลครั้งที่ 2 พบว่า นักเรียน 14 คน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับดี มีนักเรียน 7 คน ที่คะแนนเต็มร้อยละ 100 มีนักเรียน 1 คน ที่คะแนนเฉลี่ยเต็ม 100 ตั้งแต่การประเมินผลครั้งที่ 1 ทั้งนี้เนื่องจากขณะทดลองใช้ หลักสูตรนักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความเข้าใจตนเองอยู่ตลอดเวลา เช่น การเล่นบทบาท สมมติแสดงเป็นตัวละครต่างๆ จากเรื่องที่ครูเล่าให้ฟัง การแสดงบทบาทสมมติเป็นสมาชิกในครอบครัว จากการทำกิจกรรมเสรี การได้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลายตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา สอดคล้อง กับงานวิจัยของ เมทินี ด่านยังอยู่ (2544) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นสมมติ มีความเชื่อมั่นในตนเองทั้งด้านความกล้าแสดงออก ความเป็นตัวของตัวเอง ความสามารถในการ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และมีความภูมิใจในตนเองและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ อำนวยเกษม (2549) ที่ศึกษาการพัฒนาความรู้สึกรู้จักเห็นคุณค่าใน ตนเองของเด็กกำพร้าด้วยกิจกรรม ที่หลากหลายตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา และพบว่าเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมที่หลากหลายตามแนว ทฤษฎีพหุปัญญามีคะแนนความรู้สึกรู้จักเห็นคุณค่าในตนเองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

1.7 ทักษะปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้งในภาพที่ 15, 16 และ 17 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญามีทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่นสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด จากภาพที่ 15 และ 16 สังคมมิติของนักเรียนครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 มีความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ตัวอย่างเช่น ค.ช.ฟาง ค.ช.น้ำ และค.ญ.แป้ม ไม่มีเพื่อนเลือกที่จะเล่นและแบ่งของกินให้ในการทำสังคมมิติครั้งที่ 1 จากการทำสังคมมิติครั้งที่ 2 พบว่า นักเรียนทั้ง 3 คน มีเพื่อนเล่นและมีเพื่อนแบ่งของกินให้ ตัวอย่างการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ เช่น การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยครูมอบหมายให้แต่ละกลุ่มออกแบบชุมชนของตนเอง โดยนำบ้านที่เป็นผลงานของตนเองมาเป็นส่วนประกอบของชุมชน ขณะทำกิจกรรมนักเรียนร่วมกันวางแผนและแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม เช่น ค.ช.อ้วน ต้องการนำบ้านของตนเองมาวางจุดเดียวกับ ค.ญ.โอ้ แต่ ค.ญ.โอ้วางก่อน ค.ช.อ้วนจึงแก้ปัญหาโดยนำบ้านของตนเองมาวางคู่กับบ้านของ ค.ญ.โอ้ และพูดว่า “บ้านอยู่ติดกัน” เมื่อ ค.ญ.โอ้ทากาวเพื่อติดบ้านของตนเองบนกระดาษวาดเขียนแผ่นใหญ่หน่อยเกินไปทำให้บ้านหลุดออกมาจากกระดาษแผ่นใหญ่ ค.ญ.ขวัญจึงช่วยเพื่อนทากาวเพิ่มเติม จึงสอดคล้องกับ อาร์ สันทวิ (2543) ที่อธิบายถึงการเรียนแบบร่วมมือว่าเป็นวิธีการเรียนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานด้วยกันเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และด้านจิตใจ ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าใน ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเพื่อนๆ เคารพความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน ตลอดจนรู้จักช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อน

1.8 ทักษะปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 3 ครั้งในภาพที่ 18 โดยนักเรียนปฐมวัยคนที่ 10 มีคะแนนเฉลี่ยด้านการเข้าใจธรรมชาติจากการประเมินผลทั้ง 3 ครั้ง เต็มร้อยละ 100 ทั้งนี้ นอกจากผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นแล้วยังเป็นผลมาจากปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติเป็นปัญญาเด่นของนักเรียนคนที่ 10 สอดคล้องกับ Gardner ที่เชื่อว่า แต่ละคนมีปัญญาเด่นด้อยแตกต่างกัน และผลของนักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยมีทักษะพหุปัญญา

ด้านการเข้าใจธรรมชาติสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและเห็นได้ชัด เนื่องจากการจัดกิจกรรมโดยใช้พหุปัญญาเป็นฐานความคิดทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ เช่น การเรียนรู้การหายไปของน้ำจากการวาดภาพบ้านด้วยน้ำบนพื้นซีเมนต์ การแยกแยะสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งประดิษฐ์ การสำรวจบ้านของสัตว์บริเวณสวนป่า สวนหย่อมหน้าอาคารเรียน สนามหญ้า การช่วยดูแลรดน้ำต้นไม้บริเวณสวนหย่อมหน้าห้องเรียน สอดคล้องกับ ชมพูนุท สุกผลศิริ (2551) ที่กล่าวถึงการเพิ่มขึ้นของความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติของนักเรียนปฐมวัยมาจากการที่นักเรียนปฐมวัยได้ปฏิบัติกิจกรรมทำหนังสือเล่มใหญ่ที่มุ่งส่งเสริมธรรมชาติ การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัว การที่นักเรียนปฐมวัยได้เรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ รวมทั้งรู้จักรักษาธรรมชาติโดยการดูแลรักษา

1.9 ทักษะปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต

จากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตของนักเรียนปฐมวัย ประเมินผล 2 ครั้งในภาพที่ 19 แสดงให้เห็นว่านักเรียนปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์หลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาส่วนใหญ่มีทักษะพหุปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตอยู่ในระดับควรปรับปรุง และไม่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตสูงกว่าพัฒนาการของนักเรียน และตามทฤษฎีของ Piaget เด็กวัยนี้ยังอยู่ในขั้นพัฒนาการก่อนเกิดความคิดรวบยอด (preoperation) Piaget มีความเชื่อว่าเด็กไม่ได้เกิดมาพร้อมกับความรู้อะไรเลย เด็กเรียนรู้โลกภายนอกรอบตัวและพัฒนาความคิดไปตามลำดับขั้นตอน (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549 อ้างถึง Piaget, 1896-1980) และทฤษฎีของ Piaget ยังเชื่ออีกว่า อัตราพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแต่ละคนแตกต่างกันตามสภาพแวดล้อมที่ได้รับ และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดของเด็ก เพราะเด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยอาศัยกระบวนการทำงานของโครงสร้างทางสติปัญญา คือ กระบวนการปรับเข้าสู่โครงสร้าง (assimilation) เป็นกระบวนการที่นำข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมมาปรับให้เข้ากับความรู้เดิมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล กระบวนการปรับขยายโครงสร้าง (accommodation) เป็นกระบวนการที่บุคคลปรับโครงสร้างความคิดหรือโครงสร้างทางสติปัญญาของตนเองให้เหมาะสมกับประสบการณ์ที่รับเข้าไปเพื่อให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ทั้ง 2 กระบวนการจะทำงานร่วมกันตลอดเวลาเพื่อช่วยรักษาสมดุล และผลจากการทำงานของกระบวนการดังกล่าวจะทำให้เกิดเป็น โครงสร้าง (schema) ขึ้นในสมอง (นิรมล ชยุตสาหกิจ, 2524 อ้างถึง Piaget, n.d.)

2. ผลการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีรายละเอียด ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และบริบทของโรงเรียน ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่หลักสูตรมีความสอดคล้องกับประเด็นดังกล่าวเกิดจากขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรที่มีการวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษาและการทำงานร่วมกัน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมตามขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ทำให้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของทุกฝ่าย ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าหลักสูตรมีผลกระทบต่อการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนน้อยมาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทำให้สามารถบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกัน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักเรียนปฐมวัยมีความสอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตร นักเรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ดีขึ้น มีมารยาท กล้าแสดงออก มีการสื่อสารที่ดีขึ้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นเกิดจากการที่นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมตามความสนใจของตนเอง นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทำกิจกรรมที่หลากหลายที่ส่งเสริมความสามารถทางปัญญาทุกด้าน

ความคิดเห็นของครู ครูมีความเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมโยงกันมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและโครงสร้างของหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่า การที่ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและโครงสร้างหลักสูตรทำให้ครูได้ร่วมคิด ร่วมวางแผนและตัดสินใจจากประสบการณ์ ความต้องการ และปัญหาที่เกิดขึ้นตามสภาพจริง ครูจึงมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรทุกขั้นตอน โดยยอมรับการที่ต้องมีภาระงานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากครูได้พัฒนาตนเองทำให้ครูมองเห็นจุดดีและจุดที่ควรพัฒนา ในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครูมีความเห็นว่าตนเองมีความสำคัญในขั้นตอนนี้อย่างมากครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง ผู้วิจัยค้นพบว่า การพัฒนาหลักสูตรทำให้ครูได้พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาและการมีส่วนร่วมระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนทำให้ครูทำงานง่ายขึ้นจึงส่งผลดีต่อการพัฒนานักเรียนปฐมวัยโดยตรง

ความคิดเห็นของผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาที่ผู้ปกครองได้ทำงานร่วมกับทางโรงเรียนและมีส่วนร่วมในโอกาสต่างๆ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจการทำงานของโรงเรียน เข้าใจบุตรหลาน และได้แนวทางในการปฏิบัติตน การที่ผู้ปกครองได้มาพบปะกันทำให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และปัญหาของบุตรหลาน ผู้ปกครองพบว่าบุตรหลานของตนเองมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ในทางที่ดีขึ้น เช่น การที่ลูก สามารถสื่อสารโดยพูดประโยคที่ยาวขึ้น บอกความคิดและความต้องการของตนเองให้พ่อแม่เข้าใจได้ รู้จักคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองได้ดีขึ้น ผู้ปกครองเล่าว่าลูกมีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และคนอื่นๆ เพิ่มขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น มีความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกายได้ดีขึ้น สามารถวาดภาพระบายสีในขอบเขตของภาพ โครงร่างที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้นได้ สามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งประดิษฐ์ พุดเก่งขึ้น แม้ว่าการพัฒนาขึ้นของบุตรหลานในบางครั้งทำให้ผู้ปกครองไม่แน่ใจว่าตนเองควรพูด บอกหรือควรปฏิบัติตนอย่างไร เช่น การที่ลูกชอบถามคำถามว่า “ทำไม” “แล้วยังไง” ผู้ปกครองจึงต้องการคำแนะนำจากครูในการปฏิบัติต่อบุตรหลาน ผู้วิจัยค้นพบว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา โดยเน้นความร่วมมือมีส่วนร่วมของหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองและครูทำให้นักเรียนปฐมวัยมีความกระตือรือร้น และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และการที่นักเรียนรู้สึกว่าคุณครูได้รับการยอมรับในความสามารถ และมีโอกาสทำในสิ่งที่ตนเองถนัด สนใจ หรือเก่ง ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีพัฒนาการในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับความเชื่อของ Gardner ที่ว่า เด็กทุกคนในโรงเรียนจะกลายเป็นผู้เรียนที่มีความกระตือรือร้น สนุกกับความท้าทายในการเรียนรู้หากเด็กได้รับการยอมรับในสิ่งที่ตนเองทำเพราะสิ่งที่เด็กทำเป็นการพัฒนาความไม่เหมือนใคร เด็กต้องการให้พ่อแม่และครูทำงานร่วมกัน โดยความสำเร็จในขั้นแรกมาจากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองและครูรู้ว่าเด็กเก่งในเรื่องใดที่สุดและเรื่องใดเป็นสิ่งที่เด็กมีความยากลำบากในการปฏิบัติ (Anonymous, n.d.)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา โดยพิจารณาจากผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเด็กดีที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน และนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/2 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี รวมจำนวน 38 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเมืองเด็กดี จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงโดยครูประจำชั้นห้อง 1/1 ยินดีเป็นผู้ร่วมวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การวิจัยในระยะที่ 1 ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร โรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ตามลำดับ ดังนี้

1.1.1 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้บริหาร
โรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษา
ปฐมวัยในอดีตกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน 2) ความ
ต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ 3) ความพร้อมของโรงเรียนในการพัฒนา
หลักสูตร

1.1.2 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของครู
เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) สภาพ
และปัญหาของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอดีต 3) ความพร้อมของครูในการพัฒนา
หลักสูตร

1.1.3 แบบสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของ
ผู้ปกครอง เป็นการสัมภาษณ์ใน 1 ประเด็น คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุตรหลานที่
ผู้ปกครองต้องการ

1.2 แบบสนทนากลุ่ม ผู้ร่วมสนทนามี 2 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 แบบสนทนากลุ่มระหว่างผู้บริหาร โรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่
1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัย ศึกษานิเทศก์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันหลักสูตรและการสอน และ
สาขาการศึกษาปฐมวัย เป็นการสนทนากลุ่มใน 4 ประเด็น คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของ
โรงเรียนและชุมชน 2) สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต 3) ความต้องการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ 4) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

1.2.2 แบบสนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรง
คุณวุฒิสถาบันหลักสูตรและการสอน และผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันการศึกษาปฐมวัย เป็นการสนทนากลุ่ม
ใน 2 ประเด็น คือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และ
2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

1.3 ข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันศึกษาวิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางส่วนจากข้อมูลเอกสารที่เป็นข้อมูลในอดีต เช่น บริบทของโรงเรียน และชุมชน หลักสูตรสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานและโครงการต่างๆ ข้อมูลของผู้ปกครอง ผลการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน ผลงานของนักเรียนและครู ภาพถ่ายของนักเรียน แผ่นประชาสัมพันธ์ หนังสือ จดหมาย บันทึกของครู และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

1.4 หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ประกอบด้วยมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ และแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งหมดนี้เชื่อมโยงกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner

1.5 แผนการจัดประสบการณ์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเด็คดีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่สร้างขึ้น จำนวน 2 สาระ แบ่งเป็นสาระที่ 1: ตัวฉัน มี 8 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ฉันไม่เหมือนใคร ร่างกายของฉัน ฉันแข็งแรง ฉันทำได้ คุณครูของฉัน ฉันมีเพื่อน ของฉันอยู่ไหน ฉันมีมารยาท และสาระที่ 2: ครอบครัวของฉัน มี 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ครอบครัวฉันมีหลายคน ฉันมีบ้าน วันสำคัญของทุกคนในบ้าน ฉันเชื่อฟังพ่อแม่ สัตว์เลี้ยงในบ้านฉัน พ่อแม่ฉันมีอาชีพ

1.6 แบบบันทึกสนาม มุ่งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะลงภาคสนาม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการจัดประสบการณ์ แบบบันทึกสนามเป็นบันทึกข้อมูลที่นักวิจัยเรียบเรียงและขยายความมาจากบันทึกย่อประจำวัน (scatch notes) เป็นบันทึกข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนจากภาพถ่ายกิจกรรม เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนใน 4 ประเด็น ผ่านทางภาพถ่ายกิจกรรม โดยให้นักเรียนเลือกเพียง 1 ภาพจากภาพถ่ายที่ครูและผู้วิจัยจัดไว้ให้ จำนวน 3 ภาพ ประเด็นคำถาม ได้แก่ 1) เหตุผลของการเลือกภาพกิจกรรม 2) ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรม 3) ความรู้สึกของนักเรียนต่อเพื่อน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

1.8 สังคมมิตินักเรียนปฐมวัย เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนปฐมวัย ใน 1-2 ประเด็น เพื่อให้ให้นักเรียนตัดสินใจเลือกเพื่อน

1.9 แบบประเมินชิ้นงาน เป็นการแสดงความสามารถของนักเรียนผ่านแบบประเมิน ชิ้นงาน 6 ประเภท คือ การลากเส้นโยงภาพ การระบายสีภาพ โครงร่างด้วยสีเทียน การวาดภาพ ด้วยสีเทียนและ/หรือสีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์

1.10 แบบประเมินอารมณ์ของนักเรียนปฐมวัย เป็นการแสดงความรู้สึกของนักเรียน โดยเลือกภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ตรงกับความรู้สึกของตนเอง จำนวน 1 ภาพ เมื่อมาถึงโรงเรียน และเลือกอีก 1 ภาพ ก่อนกลับบ้าน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระยะที่ 1 แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินการวิจัย

2.1.1 เลือกและวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เนื่องจากพบปัญหาหลายประเด็น ผู้บริหารโรงเรียนและครูต้องการหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน และความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนปฐมวัยอย่างแท้จริง ผู้วิจัยพบอีกว่า ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยต้องการให้ลูกมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลายประการ ความต้องการดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญาของ Gardner และแนวคิดของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนเมืองเค็คดีแบบเจาะจง

2.1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษาและผู้ร่วมวิจัย ก่อนดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทางโรงเรียนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน เช่น กิจกรรมวันกตัญญู ผู้วิจัยเชิญผู้บริหารโรงเรียนและครูไปศึกษาดูงานการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลที่เป็นต้นแบบ และเชิญครูเข้าร่วมประชุมสัมมนาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและพหุปัญญา และมอบหมายให้นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครร่วมจัดสภาพแวดล้อมและผลิตสื่ออุปกรณ์ให้กับทางโรงเรียน

2.2 ขั้นศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกำหนดหลักสูตร

2.2.1 จัดสนทนากลุ่มระหว่างผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 ศึกษาวิเคราะห์ ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันหลักสูตรและการสอน และสาขาการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในประเด็นที่เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานที่เป็นบริบทของโรงเรียนและชุมชน สภาพและปัญหาของการใช้หลักสูตรในอดีต ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.2 จัดสนทนากลุ่มระหว่างครูชำนาญการพิเศษทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิสถาบันหลักสูตรและการสอน และสาขาการศึกษาปฐมวัยในประเด็นที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2.2.3 ศึกษาและทำความเข้าใจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และพหุปัญญา ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ วิเคราะห์และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลบางส่วนจากเอกสารที่เป็นข้อมูลในอดีตจนถึงปัจจุบันทั้งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและพหุปัญญา ความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.2.4 สังกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัย สังกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำผลการสังเกตมาเปรียบเทียบกับทักษะพหุปัญญารายด้านและนำผลมาอภิปรายกับครูประจำชั้นที่เป็นผู้ร่วมวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เก็บรวบรวมจากการสนทนากลุ่ม การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ทฤษฎีพหุปัญญา และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การสังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครู และวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนปฐมวัย ทำให้ผู้วิจัยและครูประจำชั้นกำหนดหลักสูตรที่ต้องการพัฒนา คือ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

2.3 ขั้นพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2.3.1 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการสนทนากลุ่ม การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร พหุปัญญา และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตวิธีการจัดประสบการณ์ของครูและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

2.3.2 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันจัดลำดับการทำงานโดยเริ่มจากการกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดประสบการณ์ และสร้างเครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวพหุปัญญา

2.3.3 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามลำดับ ดังนี้

1) กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเมืองเด็คดี มาตรฐานที่ 1-12 พิจารณาจากผลการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 1-3 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 มาตรฐานที่ 1-12 มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานที่ 1-8 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยใช้มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 เป็นแกน นำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของ สมศ.มาเทียบเคียง และนำพหุปัญญาของ Gardner มาเป็นจุดเน้น โดยกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ในมาตรฐานที่ 1-12

2) จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยคำนึงถึงขอบข่ายการเรียนรู้ (scope) และลำดับการเรียนรู้ (sequence) ของนักเรียนแต่ละระดับชั้น ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 มี 3 สาระ ได้แก่ ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน และโรงเรียนของฉัน ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มี 3 สาระ ได้แก่ ตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย ระดับชั้น

3) เขียนคำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2 โดยนำสาระในมวลประสบการณ์และสาระการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของแต่ละระดับชั้นมาเขียน โดยมีหลักคิด 3 ข้อ คือ 1) เรียนอะไร 2) เรียนทำไม และ 3) เรียนอย่างไร สาระ และสาระการเรียนรู้

4) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยนำคำสำคัญจากสาระการเรียนรู้ ใน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมาสร้างหน่วยการเรียนรู้ และนำวันสำคัญของไทย บูรณาการเข้ากับหน่วยการเรียนรู้ที่ตรงกับช่วงเวลา แล้วจึงนำหุ้ปัญหาซึ่งเป็นจุดเน้นของหลักสูตรมาเป็นฐานความคิดในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้โดยบูรณาการหุ้ปัญหาค้นคว้าผ่านกิจกรรม

5) นำผลการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย คำอธิบายมวลประสบการณ์ และหน่วยการเรียนรู้เสนอให้ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไข

ระยะที่ 2 การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้ และการศึกษาผลของการใช้หลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีหุ้ปัญหาเป็นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสำหรับนักเรียนปฐมวัยทั้งชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนเมืองเค็คคี (นามสมมติ) โดยผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำหลักสูตรไปทดลองใช้เฉพาะชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ในระยะที่ 2 ของการดำเนินการวิจัย สาระ สาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรที่นำมาทดลองใช้ แสดงในตารางที่ 11

การวิจัยในระยะที่ 2 ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีเครื่องมือ 1 ชนิด ได้แก่

1.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ตามลำดับ ดังนี้

1.1.1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน 2) การบริหารจัดการหลักสูตร 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน

1.1.2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย 2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

1.1.3 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง เป็นการสัมภาษณ์ใน 3 ประเด็น คือ 1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง 2) การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน 3) พัฒนาการของบุตรหลาน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในระยะที่ 2 แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 นำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปทดลองใช้

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 18 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โดยนำหลักสูตรไปใช้ในกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้น และในกิจกรรมประจำวัน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง

1) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ปกครอง ทราบเป็นครั้งแรกดำเนินการในวันปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนเมืองเด็คดี วันนี้มีผู้ปกครองชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มาเข้าร่วมประชุม ผู้บริหารโรงเรียนกล่าวต้อนรับผู้ปกครอง ชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและผลงานที่ผ่านมา รวมทั้งการมีส่วนร่วมและความสำคัญของผู้ปกครองโดยรวม แล้วจึงเปิดโอกาสให้ตัวแทน

ครูแต่ละระดับชั้น ได้พูดคุยกับผู้ปกครอง ครูยุรา (นามสมมติ) ซึ่งเป็นครูประจำชั้นของนักเรียน ปรุ้มวัยห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีโอกาสพูดผ่านเรื่องขยายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร สถานศึกษาปรุ้มวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น ครูยุราแจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงเป้าหมาย ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร การเชื่อมโยงระหว่างการจัดกิจกรรมตามแผนการจัด ประสบการณ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรที่มีจุดเน้นคือทักษะพหุปัญญา โรงเรียนจะนำหลักสูตรนี้มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ในภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2549 เป็นเวลา 20 สัปดาห์ ครูยุรากล่าวเพิ่มเติมในตอนท้ายของการประชาสัมพันธ์ว่า การนำหลักสูตรมาทดลองใช้กับนักเรียนปรุ้มวัยจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือร่วมใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง ครูยุราใช้เวลาในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรประมาณ 10 นาที การประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ผู้ปกครองบางคนอาจยังมีข้อสงสัยและยังไม่เข้าใจ

2) การประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาปรุ้มวัยที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ปกครอง ทราบเป็นครั้งที่ 2 ผู้วิจัยและครูประจำชั้นใช้การอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตรเป็นรายบุคคล ในช่วงเวลาที่ผู้ปกครองมารับ-ส่งบุตรหลาน นอกจากการประชาสัมพันธ์เหมือนเช่นที่เคยแจ้งให้ ผู้ปกครองทราบในวันปรุ้มนิเทศ ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยนำแผนกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและพหุปัญญามาให้ผู้ปกครองดูเป็นตัวอย่าง และ ขอ ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพราะนักเรียนปรุ้มวัยใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่กับ ผู้ปกครองมากกว่าครูที่โรงเรียน

2.1.2 ทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ปรุ้มวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น

1) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษาปรุ้มวัยที่พัฒนาขึ้น จำนวน 2 สาระ คือ ตัวฉัน และครอบครัวของฉัน มี 13 หน่วยการเรียนรู้ 77 แผน มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2549 ผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตแบบมีส่วนร่วม มีบทบาทเป็นผู้ช่วยครูประจำชั้นและร่วมจัด ประสบการณ์ให้กับนักเรียนปรุ้มวัย ตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2549 จนถึงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2549 รวม 20 สัปดาห์

2) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นร่วมกันวางแผน (plan) ทดลองจัดประสบการณ์ตามแผน (action) สังเกต (observe) และตรวจสอบสะท้อนผล (reflect) โดยการจดบันทึกผลการใช้หลักสูตรในแบบบันทึกสนามทุกครั้ง สัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนปฐมวัยเป็นรายบุคคลในสัปดาห์ที่ 3 11 และ 19 สัมภาษณ์นักเรียนเป็นกลุ่มๆ ละ 6 คน ในสัปดาห์ที่ 6 และ 17 สัมภาษณ์เพื่อวิเคราะห์สังคมมีติของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 3 และ 19 บันทึกการแสดงความคิดเห็นต่อภาพถ่ายของนักเรียนในสัปดาห์ที่ 10 16 และ 20 บันทึกการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนจากการเลือกภาพใบหน้าที่แสดงอารมณ์ตรงกับความรู้สึกของตนเอง และการแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยคำพูดสีหน้า ท่าทาง ทุกสัปดาห์

2.1.3 เก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นตรวจสอบการทำชิ้นงานของนักเรียนปฐมวัยจากแฟ้มสะสมงานที่แบ่งผลงานออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การลากเส้น โยงภาพ การระบายสีภาพ โครงร่าง การวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำ การฉีก ตัด ปะ การปั้น และการประดิษฐ์ โดยครูเลือกเก็บชิ้นงานของนักเรียน 2 สัปดาห์ต่อ 1 ชั้น ชั้นละ 1 ประเภท เมื่อครบ 4 สัปดาห์ นักเรียนจะเลือกผลงานของตนเองจาก 2 ชิ้นที่ครูเลือกไว้ให้เหลือเพียง 1 ชิ้น ทั้ง 6 ประเภท

2) ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือหลายชนิดตามระยะเวลาที่กำหนด และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหลังการจัดประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดประสบการณ์ครั้งต่อไป

2.2 ชั้นศึกษาผลของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 2 โดยใช้เครื่องมือหลายชนิดในระยะเวลาที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกสนาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินชิ้นงาน แบบประเมินอารมณ์ และสังคมมีติ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทักษะพหุปัญญาของนักเรียนเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวม แยกวิเคราะห์เป็นปัญญารายด้าน ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และ

การเข้าใจชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง เว้นระยะห่างกัน 10 สัปดาห์ ส่วนปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว คนตรี และการเข้าใจธรรมชาติ เก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง เว้นระยะห่างกัน 6 สัปดาห์ ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ แบ่งเป็น 2 ครั้ง และ 3 ครั้ง เนื่องจากผู้วิจัยและครูประจำชั้นมีความเห็นตรงกันว่า ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจชีวิตอาจต้องใช้เวลาในการพัฒนาจนเกิดเป็นทักษะมากกว่า ปัญญาอีก 6 ด้าน จึงเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ครั้ง ส่วนปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว คนตรี และการเข้าใจธรรมชาติเก็บรวบรวมข้อมูล 3 ครั้ง ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในแต่ละครั้งนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญา แสดงในตารางที่ 2-10

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครอง ต่อ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยและครูประจำชั้นใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการโดยกำหนดเป็นประเด็นเพื่อให้แต่ละท่านแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ (ภาคผนวก ง) เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลองใช้หลักสูตร การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาทำให้ได้หลักสูตรที่ประกอบด้วย 1) มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน 2) โครงสร้างหลักสูตร 3) คำอธิบายมวลประสบการณ์ 4) หน่วยการเรียนรู้ และ 5) แผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยขอสรุปผล ตามลำดับ

1.1 มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเมืองเด็กดียึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 เป็นแกน และเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของ สมศ. ไปพร้อมกัน ตัวบ่งชี้ของทั้ง 12 มาตรฐานมีความสอดคล้องกับพหุปัญญา

1.2 โครงสร้างหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเมืองเด็คดีมี 2 ระดับชั้น คือ ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 แต่ละระดับชั้นประกอบด้วยระดับชั้น สาระในมวลประสบการณ์ และสาระการเรียนรู้ สาระในมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 สาระ ได้แก่ ตัวฉัน ครอบครัวของฉัน และโรงเรียนของฉัน สาระในมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 สาระ ได้แก่ ตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา

1.3 คำอธิบายมวลประสบการณ์ คำอธิบายมวลประสบการณ์ของโรงเรียนเมืองเด็คดีมีของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยสาระในมวลประสบการณ์ทั้ง 3 สาระ โดยมีหลักคิด 3 ข้อ คือ 1) เรียนอะไร 2) เรียนทำไม และ 3) เรียนอย่างไร คำอธิบายมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองขยายไปสู่สังคมที่กว้างขึ้น สัมพันธ์กับสาระตัวฉัน ครอบครัวของฉัน และโรงเรียนของฉัน คำอธิบายมวลประสบการณ์ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 มุ่งเน้นให้เด็กเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและบุคคลใกล้ชิดขยายไปสู่สังคมที่กว้างและซับซ้อนกว่าชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 สัมพันธ์กับสาระตัวเรา มิตรใกล้บ้าน และชุมชนของเรา

1.4 หน่วยการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ของโรงเรียนเมืองเด็คดีมีสร้างจากคำสำคัญของสาระการเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตร โดยนำพหุปัญญามาเป็นฐานความคิด และบูรณาการพหุปัญญาผ่านกิจกรรม

1.5 แผนการจัดประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ของโรงเรียนเมืองเด็คดีมีรูปแบบเป็นตารางแนวนอนแบบรายวัน วันละ 1 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง แผนการจัดประสบการณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย ลำดับของแผนการจัดประสบการณ์ สาระในมวลประสบการณ์ หน่วยการเรียนรู้ ลำดับของสัปดาห์ ระดับชั้นอนุบาลศึกษา สาระการเรียนรู้ เรื่องและเวลาเรียน

ส่วนที่ 2 จุดประสงค์ พหุปัญญา ประเมินผล กิจกรรม และสื่อ

2. ผลการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาไปทดลองใช้

ผู้วิจัยและครูประจำชั้นนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 18 คน การใช้หลักสูตรดำเนินการตามแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับหลักสูตรและกิจวัตรประจำวัน ผู้วิจัยขอเสนอผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ดังนี้

2.1 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ตามแผนการจัดประสบการณ์ โดยครูนำแผนการจัดประสบการณ์ที่สร้างจากหลักสูตร จำนวน 2 สาระ คือ สาระตัวฉัน มี 8 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 11 สัปดาห์ และสาระ ครอบครัวของฉัน มี 6 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 9 สัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 14 หน่วยการเรียนรู้ รวมเวลาเรียนในภาคเรียนที่ 1 ทั้งสิ้น 20 สัปดาห์ เริ่มทดลองใช้หลักสูตรตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2549 จนถึงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2549 รวม 20 สัปดาห์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้เวลาเรียน 1-2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 แผน แผนละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ยกเว้นสัปดาห์ที่ 1 มี 1 แผน

2.2 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ในกิจวัตรประจำวัน ผู้วิจัยและครูประจำชั้นเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในขณะที่ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ประเด็นที่สังเกต เช่น การตกทายเป็นความเคอะเมือมาถึงโรงเรียน นักเรียนสวัสดีพ่อแม่ผู้ปกครองและครูเมื่อมาถึงโรงเรียนด้วยตนเอง การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ เมื่อมาถึงโรงเรียนนักเรียนรู้จักนำรองเท้าและของใช้ส่วนตัวไปเก็บถูกที่ หลังการเล่นนักเรียนช่วยเพื่อนเก็บของเล่น ช่วยกันทำความสะอาด นักเรียนหลายคนชอบช่วยครูกวาดพื้นห้องเรียน และช่วยกันยกโต๊ะญี่ปุ่นไปไว้มุมห้อง การเข้าแถวรอรับนม นักเรียนรู้จักการรอคอยตามลำดับก่อนหลัง การสื่อสารเพื่อบอกความคิดความต้องการ นักเรียนสามารถบอก อธิบายให้ครูเข้าใจถึงความต้องการของตนเอง เช่นการขออนุญาตไปเข้าห้องน้ำ และออกไปเล่นที่สนาม การเล่นร่วมกับเพื่อน นักเรียนพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น การเล่นเครื่องเล่นสนาม นักเรียนเคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างคล่องแคล่ว

3. ผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

3.1 ผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาของนักเรียนปฐมวัย จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือหลายชนิด และนำข้อมูลที่ได้อามาเทียบกับเกณฑ์การประเมินผลพหุปัญญาที่สร้างให้

สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนปฐมวัยทุกคนมีการพัฒนาทักษะพหุปัญญาเกือบทุกด้านเพิ่มขึ้นตามลำดับ สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะของโรงเรียน ยกเว้น มฐ.3.5 และมฐ.12.1 ที่สัมพันธ์กับปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต ทั้งนี้เพราะเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินปัญญาด้านการเข้าใจชีวิตสูงกว่าพัฒนาการของนักเรียนปฐมวัย และตามทฤษฎีของPiaget เด็กวัยนี้ยังอยู่ในขั้นพัฒนาการก่อนเกิดความคิดรวบยอด (preoperation)

3.2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

3.2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ใน 3 ประเด็น คือ

1) ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญาวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่าการที่โรงเรียนนำปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการมากำหนดในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเนื่องจากมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายของโรงเรียนและพัฒนาการตามวัยของนักเรียนปฐมวัย หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นด้วยว่านักเรียนปฐมวัยที่เรียนผ่านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาเรียนรู้ได้อย่างเป็นกระบวนการและเรียนรู้ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย

2) การบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าการบริหารจัดการหลักสูตรกระทบต่อแผนงานและงบประมาณของโรงเรียนเพียงเล็กน้อย การจัดสภาพแวดล้อมและการจัดสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะพหุปัญญาที่เป็นจุดเน้นของหลักสูตรส่วนใหญ่ปรับตามสภาพของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สำหรับความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองโรงเรียน และชุมชนมีความไม่คล่องตัวในระยะแรก เนื่องจากผู้ปกครองบางรายติดภารกิจไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือให้ความร่วมมือในบางกิจกรรม การปฐมนิเทศพร้อมกันทั้งผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยและผู้ปกครองของนักเรียนประถมศึกษาทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการอธิบายให้ผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้อย่างชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนจึงเสนอให้ครูประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองเข้าใจในรูปแบบอื่นเพิ่มเติม

3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน ผู้บริหารมีความเห็นว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนทั้งนี้เพราะ กระบวนการจัดทำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีการนำผลการสนทนากลุ่มของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม มาเป็นแนวทางร่วมกับ พหุปัญญา โดยยึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกน

3.2.2 ความคิดเห็นของครูต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎี พหุปัญญา ใน 3 ประเด็น คือ

1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ครูมีความเห็นว่ามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนมีความเชื่อมโยงกับ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้น สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง โครงสร้างของหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัยที่แบ่งสาระระหว่างชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ทำให้ครู สามารถจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนปฐมวัยได้เหมาะสมกับระดับอายุ และมีความเชื่อมโยงระหว่าง ระดับชั้น การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนและพหุปัญญาโดยบูรณาการกิจกรรมหลัก 2-3 กิจกรรม เข้าด้วยกัน ทำให้ครูสามารถ ปฏิบัติได้ตามแผน สำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วมครูมีความเห็นว่า มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด ข้อดี คือ ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับ ผู้มีประสบการณ์ ครูได้พัฒนาตนเองและสามารถแก้ปัญหาในการจัดประสบการณ์บางประเด็นได้ ครูมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมากยิ่งขึ้น และได้แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยในอนาคตต่อไป ข้อจำกัด คือ ครูมีงานมาก การทำงานไม่รวดเร็วทันใจเหมือนที่เคยทำ แต่ครูมีความพึงพอใจและมองเห็นข้อดีของการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมากกว่าข้อจำกัด

2) การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ครูมีความเห็นว่า หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน สำหรับบทบาทของครูต่อการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่ พัฒนาขึ้นไปใช้ ครูมีความเห็นว่าครูมีบทบาทสำคัญ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจต่อหลักสูตร ที่นำไปใช้เป็นอย่างดี ส่วนความร่วมมือระหว่าง พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ครูมี ความเห็นว่า จำเป็นและสำคัญมาก

3) **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย** ครูมีความเห็นว่านักเรียนที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาทุกคน มีทักษะพหุปัญญาด้าน ภาษา การคิดเชิงเหตุผล มิติสัมพันธ์ การเคลื่อนไหว ดนตรี การเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ยกเว้นทักษะปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต นักเรียนทุกคนมีพัฒนาการสอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเกือบทุกมาตรฐาน มาตรฐานที่นักเรียนไม่พัฒนาตามเป้าหมายของหลักสูตร คือ มาตรฐานที่ 3.5 และมาตรฐานที่ 12.1

3.2.3 ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ใน 3 ประเด็น คือ

1) **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย** ผู้ปกครองมีความเห็นว่า การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย มีทั้งข้อดีและข้อจำกัด การจัดสนทนากลุ่มในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมหลายคน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรควรแยกเฉพาะกลุ่มผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยที่ทดลองใช้หลักสูตร ไม่ควรประชุมพร้อมกับผู้ปกครองของนักเรียนชั้นประถมศึกษา และผู้ปกครองของนักเรียนปฐมวัยห้องอื่น

2) **การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน** ผู้ปกครองความพึงพอใจกับการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม และสื่ออุปกรณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับบุตรหลาน เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนผู้ปกครองหลายคนไม่เห็นด้วยที่บุตรหลานของตนเองนั่งหรือนอนนอนวาทภาพกับพื้นห้องเพราะกลัวเสียบุคลิกภาพและเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีโต๊ะและเก้าอี้สำหรับให้บุตรหลานของตนเองนั่งทำกิจกรรมในห้องบ้างผู้ปกครองเสนอแนะว่าสื่ออุปกรณ์บางส่วนที่ครูต้องใช้จัดกิจกรรมให้บุตรหลาน ครูควรขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ส่วนการวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน ผู้ปกครองมีความเห็นว่า ครูมีการวัดและประเมินผลโดยใช้เครื่องมือหลายชนิด และมีแผนการประเมินที่ชัดเจนน่าจะเป็นผลดีต่อบุตรหลาน

3) **พัฒนาการของบุตรหลาน** ผู้ปกครองมีความเห็นว่าหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาพหุปัญญาของบุตรหลานได้ทุกด้าน นักเรียนสามารถสื่อสารโดยการพูดประโยคที่ยาวขึ้น บอกความคิด ความต้องการ และความรู้สึกของตนเองให้ผู้ปกครอง

เข้าใจได้ รู้จักคิดตัดสินใจและแก้ปัญหาของตนเองได้ดีขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้น กล้าแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและคนอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น มีความคล่องแคล่ว ในการเคลื่อนไหวร่างกายได้ดีขึ้น สามารถวาดภาพระบายสีในขอบเขตของภาพโครงร่างที่มี รายละเอียดเพิ่มขึ้น สามารถแยกแยะระหว่างสิ่งที่เป็นธรรมชาติและสิ่งประดิษฐ์ ช่างพูด สนทนา ชักถาม และบางครั้งถามคำถามที่ตอบยาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จ คือ ความร่วมมือระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ สถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ความต้องการของสถานศึกษา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ก่อนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา และก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้พัฒนาและผู้ใช้ควรมีความรู้ความเข้าใจ ความแม่นยำในการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาและการใช้หลักสูตร
3. ก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ผู้วิจัยควรทำ based line ของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อทำให้ผู้วิจัยมองเห็นพัฒนาการของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยควรมีการซักซ้อมการจับเก็บข้อมูลเพื่อให้มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นในการตีความข้อมูล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาที่มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสำหรับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 และชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 แต่การวิจัยครั้งนี้สร้างแผนการจัดประสบการณ์เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเฉพาะชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 และจัดเพียง 1 ห้องเรียนจาก 2 ห้องเรียน จึงควรมีการศึกษาวิจัยต่อยอดในภาคเรียนที่ 2 ของชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ห้องที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และศึกษาวิจัยทั้งชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ทุกห้องและทั้ง 2 ภาคเรียน
2. โรงเรียนควรวิจัยติดตามประเมินผลการพัฒนาทักษะพหุปัญญาที่เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างอย่างต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาให้มีความเหมาะสมกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรของโรงเรียนศึกษาวิจัยต่อยอดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาในระดับประถมศึกษาช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 ตามลำดับ เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อและเตรียมหลักสูตรสำหรับนักเรียนปฐมวัยที่เรียนผ่านหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กมล สุคประเสริฐ. 2540. การวิจัยปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน.

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานประสานงานโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมวิชาการ. 2546. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงศึกษาธิการ.

กิตติพร ปัญญาภิบาล. 2541. รายงานการวิจัย รูปแบบของวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้น

เรียน กรณีศึกษาสำหรับครูมัธยมศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. 2546. แนวทางการนำหลักสูตร

สถานศึกษาปฐมวัยสู่แผนการจัดประสบการณ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักนิเทศและพัฒนา
มาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

คณะกรรมการงานวิจัย และพัฒนาอนุบาลศึกษาฝ่ายการศึกษาใน โรงเรียนของอัครสังฆมณฑล.

2543. อนุบาลแห่งความรัก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุชาติการพิมพ์.

จันทร์เพ็ญ พันธุ์โอสถ (แปลและเรียบเรียง). 2539. ผู้ความเป็นมนุษย์ผู้สร้างสรรค์.

กรุงเทพมหานคร: ชมรมมนุษยปรัชญาประจำประเทศไทย.

จิรภรณ์ มั่นเศรษฐวิทย์. 2544. รายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้าง

พหุปัญญาให้กับเด็กวัยอนุบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามแนวคิดพหุวัฒนธรรม.
ยะลา: สถาบันราชภัฏยะลา.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. สำนักมาตรฐานการศึกษา สภาสถาบัน

ราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.

- ชาตรี มณีโกศล. 2539. การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยปฏิบัติการสำหรับครูประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชมพูนุท ศุภผลศิริ. 2551. การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภเนตร ธรรมบวร. 2545. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. 2546. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นาคยา ปิณฑานนท์. 2546. จากหลักสูตรสู่หน่วยการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรมล ชยุดสาหกิจ. 2524. “ทฤษฎีการเล่นเพื่อพัฒนาสติปัญญา.” การละเล่นและเครื่องเล่นเพื่อ
พัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุหงา วัฒนะ. 2535. การจัดการเรียนการสอนแบบมอนเตสซอรี. พระนครศรีอยุธยา: วิทยาลัยครู
พระนครศรีอยุธยา.
- บุญเรียง ขจรศิลป์ และคณะ. 2546. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการการนำกระบวนการ
พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการเล่นโยนบอลไปประยุกต์ใช้ในต่างบริบท (ระยะที่ 2)
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี อุปฮาด. 2550. การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ
พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พันธุ์ทิพย์ รามสูต. 2540. การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์. 2548. การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พีระ รัตนวิจิตร และคณะ. 2544. การประยุกต์ทฤษฎีพหุปัญญาสู่การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. ระบุของ: โรงเรียนวัดเนินเขาดิน.
- แพง ชินพงศ์. 2549. ดนตรีเพิ่มพลังสมอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แฮปปี้ แฟมิลี.
- ไพโรจน์ ชลารักษ์. 2548. “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.” วารสารราชภัฏตะวันตก.
1 (1): 20-21.
- เมทินี ด่านยังอยู่. 2544. แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่เกิดจากการจัดประสบการณ์การเล่นสมมติ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิไลดา พงศ์ธราชิก. 2547. ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัฒนา มัคคสมัน. 2544. รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- วันดี สุคติสิน. 2550. ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วันเพ็ญ อานาจเกษม. 2549. การพัฒนาความรู้สึกรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กกำพร้าด้วยกิจกรรมหลากหลายตามแนวทฤษฎีพุทฺธิปัญญา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2549. จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันติศักดิ์ ผาผาย. 2546. การศึกษาความสามารถทางพุทฺธิปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพุทฺธิปัญญาเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมนึก นนธิจันทร์. 2540. การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริงโดยใช้แฟ้มสะสมงานดีเด่น. สุรินทร์: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์.

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ. 2544. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินสภาพจริง. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ THE KNOWLEDGE CENTER.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2542. การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย.

_____. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2548. มาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์. 2551. การศึกษาความสามารถทางพุทฺธิปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพุทฺธิปัญญาเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2546. การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทบุ๊ค พอยท์ จำกัด.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2547. การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนิรัตน์ มิตรเจริญถาวร. 2546. การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัยศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา สำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนพระแม่มาธิพระโขนง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภางค์ จันทวานิช. 2546. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. นาน.
- สุภรณ์เพ็ญ พันธุ์มณี. 2543. การพัฒนาโปรแกรมการสอนพยัญชนะอักษรเบรลล์สำหรับเด็กตาบอดวัยอนุบาลโดยใช้แนวคิดพหุปัญญา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชุลีกร อัมพรดล. 2551. การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารี สันหลวี. 2543. พหุปัญญาและการเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไร่ไทยเพรส จำกัด.
- Ashmore, L.H. 2003. **Web site Usability and the Theory of Multiple Intelligences (Howard Gardner)**. Dissertation Abstract. University of Virginia. In UML. Pro-Quest. AAT 3091137.

- Berkemeier, G. Y. H. 2002. **Exploring Multiple Intelligences Theory at a Community College Level**. Dissertation Abstract. Capella University. In UML. Pro-Quest. AAT 3043191.
- Brualdi, A. C. 1996. **Multiple Intelligences : Gardner's Theory**. ERIC Digest. (Online). www.ericfacility.net/ericdigests/ed410226.htm, May 25, 2008.
- Campbell, L. and B. Cambell. 1999. **Multiple Intelligences and Student Achievement : Success Stories from Six Schools**. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Fritz, K. 2002. **Renovating the Traditional High School British Literature Curriculum Using Multiple Intelligence Theory**. Dissertation Abstract. Drew University of America. In UML. Pro-Quest. AAT 3053204.
- Gardner, H. 2002. **Tapping into Multiple Intelligences Theory**. (Online) www.thirteen.org/edonline/concept2class/month1/index.html
- Hoerr, T. n.d. **Applying MI in School** (Online). www.newhorizons.org/strategies/mi/hoerr2.htm, April 28, 2008.
- Maddox, J. V. H. 2002. **Teacher Training in Multiple Intelligences Strategies and Cooperative Learning Structures to Effect a Change in The Classroom**. Dissertation Abstract. Pepperdine University. In UML. Pro-Quest. AAT 3078563.
- Mckernan, J. 1996. **Curriculum Action Research**. 2 nd ed. London: Kogan Page.
- Nitko, A. J. 1996. **Educational Assessment of Students**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Sohn, S. C. 2003. **A Method for Introducing Gardner' Theory of Multiple Intelligences to Middle School Students.** Dissertation Abstract. Boston College. In UML. Pro-Quest. AAT 3103223.

Thomsen, E. 2003. **Multiple Intelligences Theory in Practice : A Case Study of Two Teachers Taking Ownership of Theory.** Dissertation Abstract. University of Alberta (Canada). In UML. Pro-Quest. AAT NQ82174.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเมืองเด็กดี

แนะนำหลักสูตร

- หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเมืองเด็กดีเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสำหรับนักเรียนปฐมวัย อายุ 4-5 ปี มีระยะเวลาเรียน 2 ปีการศึกษา ปีการศึกษาละ 2 ภาคเรียน ภาคเรียนละประมาณ 20 สัปดาห์ หลักสูตรนี้พัฒนาตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner และใช้กระบวนการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม
- หลักสูตรนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ของนักเรียนปฐมวัย ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต
- มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนยึดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มาตรฐานที่ 1-12 เป็นแกน แล้วจึงกำหนดตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับทักษะพหุปัญญา
- โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ และบริบทของโรงเรียนเมืองเด็กดี โครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วยระดับชั้น มวลประสบการณ์ และสาระการเรียนรู้
- มวลประสบการณ์มีหลักคิด 3 ข้อ คือ เรียนอะไร (what) เรียนทำไม (why) และเรียนอย่างไร (how)

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สมศ.
<p>มฐ4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม</p> <p>ตบช1 มีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบ</p> <p>ตบช2 มีความซื่อสัตย์สุจริต</p> <p>ตบช3 มีความกตัญญูกตเวที</p> <p>ตบช4 มีความเมตตา กรุณา รู้จักช่วยเหลือ แบ่งปัน รอคอย และเห็นใจผู้อื่น</p>	<p>เข้าใจผู้อื่น</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p>	<p>มฐ1.1</p> <p>มฐ1.2</p> <p>มฐ1.3</p> <p>มฐ1.4</p>
<p>มฐ5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย</p> <p>ตบช1 สนใจและมีความสุขกับศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว</p> <p>ตบช2 ร้องเพลง ตอบสนองต่อเสียงดนตรี จังหวะ และ เล่นเครื่องดนตรีได้เหมาะสมกับวัย</p>	<p>มิติสัมพันธ์</p> <p>ดนตรี</p> <p>การเคลื่อนไหว</p> <p>ดนตรี</p>	<p>มฐ8.1</p> <p>มฐ8.2</p> <p>มฐ8.3</p> <p>มฐ8.2</p>
<p>มฐ6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>ตบช1 ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้เหมาะสมกับวัย</p>	<p>เข้าใจตนเอง</p>	<p>มฐ7.1</p>

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สมศ.
<p>มฐ7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย</p> <p>ตบช1 ดูแลรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p> <p>ตบช2 ประหยัด รู้จักใช้ รักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม</p> <p>ตบช3 มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย</p>	<p>เข้าใจธรรมชาติ</p> <p>เข้าใจธรรมชาติ</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p>	<p>มฐ1.5, มฐ2.1 มฐ2.2</p> <p>มฐ1.5, มฐ2.1, มฐ2.2</p> <p>มฐ1.6</p>
<p>มฐ8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>ตบช1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้</p> <p>ตบช2 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต</p> <p>ตบช3 ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p>	<p>เข้าใจผู้อื่น</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p> <p>เข้าใจผู้อื่น</p>	<p>มฐ3.3</p> <p>มฐ3.3</p> <p>มฐ3.4</p>
<p>มฐ9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย</p> <p>ตบช1 สนทนาโต้ตอบและเล่าเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจ</p> <p>ตบช2 ฟัง ดู ถ่ายทอดสิ่งที่รับฟัง หรือดู</p> <p>ตบช3 อ่าน โยง เขียนภาพ ตัวเลข คำ และสัญลักษณ์ได้</p>	<p>ภาษา</p> <p>ภาษา</p> <p>ภาษา</p>	<p>มฐ5.1</p> <p>มฐ5.3</p> <p>มฐ6.2</p>

มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	พหุปัญญา	มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย สมศ.
<p>มฐ10 มีความสามารถในการคิด และการแก้ปัญหาได้เหมาะสมตามวัย</p> <p>ตบช1 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้</p> <p>ตบช2 คิดอย่างมีเหตุผลทั้งในด้านการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ตรรกะ และคณิตศาสตร์เหมาะสมกับวัย</p> <p>ตบช3 คิดแก้ปัญหาในการเล่นหรือทำกิจกรรมต่างๆ วิทยาศาสตร์ ตรรกะ และคณิตศาสตร์เหมาะสม</p> <p>ตบช4 เข้าใจรูปแบบของตัวเลขทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมเหมาะสมกับวัย</p>	<p>คิดเชิงเหตุผล</p> <p>คิดเชิงเหตุผล</p> <p>คิดเชิงเหตุผล</p> <p>คิดเชิงเหตุผล</p>	<p>มฐ4.1, มฐ5.6 มฐ5.7</p> <p>มฐ4.2, มฐ5.7 มฐ6.1</p> <p>มฐ4.2, มฐ5.7</p> <p>มฐ4.1, มฐ5.6</p>
<p>มฐ11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p> <p>ตบช1 มีทักษะในการกำหนดตำแหน่ง ทิศทาง ขนาด ระยะทาง มิติของสิ่งต่างๆ และใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้ดี</p> <p>ตบช2 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>มิติสัมพันธ์</p> <p>มิติสัมพันธ์</p>	<p>มฐ5.4-5.5</p> <p>มฐ4.3</p>
<p>มฐ12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้</p> <p>ตบช1 รู้จักตั้งคำถามที่เป็นภาพกว้าง และพยายามคิดหาคำตอบ</p>	<p>เข้าใจชีวิต</p>	<p>มฐ6.1</p>

* มฐ หมายถึง มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

* ตบช หมายถึง ตัวบ่งชี้

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเมืองเด็คดี

ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 (อายุ 4 ปี)		ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 (อายุ 5 ปี)	
มวลประสบการณ์	สาระการเรียนรู้	มวลประสบการณ์	สาระการเรียนรู้
ตัวฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และความสามารถของตนเอง - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด 	ตัวเรา	<ul style="list-style-type: none"> - การเรียนรู้ความแตกต่าง อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเองและผู้อื่น - การรู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม
ครอบครัวของฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญของครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว - การรู้จักอาชีพของพ่อแม่ 	มิตรใกล้บ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักเพื่อนบ้าน วันสำคัญของเพื่อนบ้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน - การรู้จักอาชีพของเพื่อนบ้าน
โรงเรียนของฉัน	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของโรงเรียน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในโรงเรียน 	ชุมชนของเรา	<ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของชุมชน - การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี - การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1-2

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

มวลประสบการณ์นี้ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองขยายไปสู่สังคมที่กว้างขึ้น เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวฉัน คือ การรู้จักชื่อ ลักษณะเด่น เสียง ท่าทาง ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเอง และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัวของฉัน คือ การรู้จักสมาชิกในครอบครัว บ้าน วันสำคัญของครอบครัว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และการรู้จักอาชีพของพ่อแม่ เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับโรงเรียนของฉัน คือ การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ วันสำคัญของโรงเรียน การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในโรงเรียน การเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ที่สัมพันธ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน พหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญา ด้านการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยบูรณาการพหุปัญญา กิจกรรม และสภาพแวดล้อมเข้าด้วยกัน

คำอธิบายมวลประสบการณ์ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2

มวลประสบการณ์นี้ เด็กจะได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองและบุคคลใกล้ชิดขยายไปสู่สังคมที่กว้างและซับซ้อนกว่าชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเรา คือ การเรียนรู้ความแตกต่าง อารมณ์ จิตใจ ความสามารถของตนเองและผู้อื่น การรู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่แวดล้อม เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับมิตรใกล้บ้าน คือ การรู้จักเพื่อนบ้าน วันสำคัญของเพื่อนบ้าน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน และการรู้จักอาชีพของเพื่อนบ้าน เรื่องราวที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับชุมชนของเรา คือ การรู้จักบุคลากร แหล่งเรียนรู้ และวันสำคัญของชุมชน การปฏิบัติตนเป็นเด็กดี และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน การเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็กมีทักษะพหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ที่สัมพันธ์กับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน พหุปัญญาทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ปัญญาด้าน

ภาษา ปัญญาด้านการคิดเชิงเหตุผล ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว ปัญญา
ด้านดนตรี ปัญญาด้านการเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านการเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านการเข้าใจธรรมชาติ
และปัญญาด้านการเข้าใจชีวิต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้คำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุขและ
ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก โดยบูรณาการพหุปัญญา กิจกรรม และสภาพแวดล้อมเข้า
ด้วยกัน

ภาคผนวก ข
ตัวอย่าง แผนการจัดประสบการณ์

หน่วยการเรียนรู้: จันไม่เหมือนใคร

- แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1: การรู้จักชื่อของตนเอง
- แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2: การรู้จักลักษณะเด่นของตนเอง
- แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3: การรู้จักเสียงของตนเอง
- แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4: การรู้จักท่าทางของตนเอง
- แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5: การรู้จักรูปร่างของตนเอง

* หมายเหตุ จัดประสบการณ์สัปดาห์ละ 4 แผน แผนละ 1 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร

สัปดาห์ที่ 1 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักชื่อของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางดนตรี (มฐ3.2) - เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหว (มฐ3.3, มฐ5.1) - เพื่อทำความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนและครู (มฐ1.1, มฐ2.5, มฐ7.4) - เพื่อฝึกทักษะการฟัง และเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับชื่อของตนเอง เพื่อน และครู (มฐ4.1, มฐ5.2, มฐ5.8) 	<p>ดนตรี</p> <p>การเคลื่อนไหว</p> <p>การเข้าใจตนเอง</p> <p>การเข้าใจผู้อื่น</p> <p>ภาษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการร้องเพลงและความแม่นยำของจังหวะ - สังเกตความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหวร่างกาย - สังเกตการมีส่วนร่วมในการร้องเพลง และการร่วมกันสรุปชื่อ - สังเกตการปฏิบัติตามข้อตกลง การเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษร การบอกชื่อตนเอง เพื่อน และครู - สังเกตพื้นฐานของคำศัพท์ และการบอกคุณลักษณะของสิ่งที่เลือก 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลง"ชื่อของเธอ" ประกอบจังหวะกลอง ครูแนะนำให้นักเรียนทดลองใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายหรือใช้ เครื่องดนตรีทำจังหวะไม่เหมือนเพื่อน - ครูตกลงกับนักเรียนว่า ขณะที่นักเรียนและครูร่วมกันร้องเพลงชื่อของเธอ ครูจะชี้ให้นักเรียนที่ละคนตามจังหวะของเพลง เมื่อร้องเพลงถึง..ชื่ออะไรขอให้บอกมา.. ครูชี้ที่ใครให้นักเรียนคนนั้นและเพื่อนที่อยู่ติดกันทั้งชายและขวามแนะนำชื่อของตนเองและชื่อของเพื่อน - ครูบอกชื่อของตนเองพร้อมกับเขียนลงบนบัตรป้ายชื่อ แล้วจึงให้นักเรียนบอกชื่อของตนเองที่ละคน ครูเขียนชื่อของนักเรียนบนป้ายชื่อไปติดไว้บนกล่องเก็บผลงาน / ช่องเก็บของใช้ส่วนตัวหรือบน โต๊ะครู (ถ้าเป็นบัตรป้ายชื่อของครู) ร่วมกันสรุปชื่อ แต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - เพลงชื่อของเธอ - เครื่องดนตรี ได้แก่ กลอง แซ็ก และฉิ่ง - ปากกาเมจิก สำหรับเขียนชื่อ - บัตรป้ายชื่อ - สติ๊กเกอร์รูปผักผลไม้ สัตว์ คน และของใช้

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 1 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 1 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักชื่อของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>- เพื่อให้รู้จักคัดลिनใจด้วยตนเอง (มฐ 2.4)</p>	<p>การเข้าใจตนเอง</p>	<p>- สังเกตการเคลื่อนไหวร่างกายที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน และการเลือกสติ๊กเกอร์</p>	<p>- เตรียมสติ๊กเกอร์รูปผัก ผลไม้ สัตว์ คน และของใช้ มาให้นักเรียน เลือกคนละ 2 ภาพ เพื่อใช้ตกแต่งกล่องเก็บผลงาน และช่องเก็บของใช้ส่วนตัวให้สวยงาม พร้อมทั้งบอกชื่อของสิ่งที่เลือก</p>	

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักลักษณะเด่นของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>- เพื่อฝึกทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบ และ ความคิดสร้างสรรค์ (มฐ3.1, มฐ4.3 มฐ5.4-5.5)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการฟังและ เรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับ ลักษณะของบุคคล (มฐ4.1, มฐ5.2, มฐ5.8)</p> <p>- เพื่อให้รู้จักตนเอง (มฐ6.2)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการคิดและ การใช้คำถาม (มฐ6.1)</p>	<p>มิติสัมพันธ์</p> <p>ภาษา</p> <p>การเข้าใจตนเอง</p> <p>การคิดเชิงเหตุผล</p>	<p>- สังเกตการเปรียบเทียบ ความเหมือนและความแตกต่างลักษณะของบุคคล การจัดวางตำแหน่ง อวัยวะใบหน้า และ ความแปลกใหม่จากการเพิ่มเติมรายละเอียด</p> <p>- สังเกตการปฏิบัติตาม ข้อตกลง และความเข้าใจ ในภาษาที่บรรยาย อภิปราย และสรุป</p> <p>- สังเกตการบรรยาย ลักษณะของตนเอง</p> <p>- สังเกตการใช้เหตุผล</p>	<p>- ครู้นำภาพนักแสดงที่มีเด็กและผู้ใหญ่จากปฏิทิน มาให้นักเรียนสังเกต ครุสาริการบรรยายภาพ นักแสดง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกัน บรรยายภาพนักแสดง</p> <p>- ให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลงโดยผลัดกันออกมา ส่องกระจกสังเกตและบรรยายจุดเด่นที่เป็น ลักษณะของตนเองคนละ 1 ประโยค เมื่อส่อง กระจกครบทุกคนแล้วจึงขออาสาสมัครนักเรียน จำนวน 2 คน มาขึ้นให้เพื่อนช่วยกันสังเกตว่า นักเรียนทั้ง 2 คน เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร</p> <p>- ให้นักเรียนทำผลงาน “หน้าตาของฉัน” โดยครูนำ กระจกสีรูปตา จมูก แก้ม ปาก หลายแบบมา ให้นักเรียนเลือกนำไปทากาวติดบนจานกระดาษ เพิ่มเติมรายละเอียดด้วยสีเทียนและเศษวัสดุ ตามความคิดสร้างสรรค์</p>	<p>- ภาพนักแสดงทั้ง เด็กและผู้ใหญ่ จากปฏิทิน</p> <p>- กระจกเงาบานใหญ่</p> <p>- กระจกสีที่ติด เป็นรูปตา จมูก แก้ม ปาก</p> <p>- จานกระดาษ</p> <p>- สีเทียน</p> <p>- เศษวัสดุ</p> <p>- กาว</p> <p>- เกมจับคู่บุคคลที่มีลักษณะเหมือน</p>

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 2 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักลักษณะเด่นของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
- เพื่อเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (มฐ1.1, มฐ7.1-7.4)	การเข้าใจผู้อื่น	- สังเกตการมีส่วนร่วมในการบรรยาย อภิปราย และสรุป	- ให้นักเรียนเล่นเกมจับคู่ภาพบุคคลที่มีลักษณะเหมือนกันและแตกต่างกัน เช่น ฟันหลอ คิ้วโก่ง ผมยาว ตัวสูง - นักเรียนและครูร่วมกันใช้คำถาม อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่เหมือนกันและแตกต่างกัน หรือคล้ายกัน	กันและแตกต่างกัน

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักเสียงของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>- เพื่อฝึกทักษะการฟังและเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับเครื่องดนตรี (มฐ 4.1, มฐ 5.2, มฐ 5.8)</p> <p>- เพื่อพัฒนาประสบการณ์การเล่นเครื่องดนตรี (มฐ 3.2)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการสังเกตการเปรียบเทียบ และความคิดสร้างสรรค์ (มฐ 3.1, มฐ 4.3, มฐ 5.4-5.5)</p>	<p>ภาษา</p> <p>ดนตรี</p> <p>มิติสัมพันธ์</p>	<p>- สังเกตการปฏิบัติตามข้อตกลง การเชื่อมโยงเสียงกับสิ่งต่างๆ ความเข้าใจในภาษาที่อภิปรายและสรุป</p> <p>- สังเกตความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรี ความแม่นยำในการทาสีเสียงเครื่องดนตรี</p> <p>- สังเกตการเปรียบเทียบเสียงของวัตถุที่มีจำนวนปริมาณ น้ำหนัก และชนิดแตกต่างกัน</p> <p>- สังเกตความแปลกใหม่</p>	<p>- นักเรียนเล่นเกมเสียงใคร ครูตกลงกับนักเรียนก่อนนำเทปบันทึกเสียงมาอัดเสียงของนักเรียน 3-5 คน และเปิดเทปเสียงให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง ให้นักเรียนทายว่าเป็นเสียงใคร เจ้าของเสียงเป็นผู้เฉลยหลังจากนั้นให้นักเรียนหลับตาฟังเสียงเครื่องดนตรี และบอกชื่อเครื่องดนตรีที่ได้ยิน ได้แก่ กลอง แซ็ก ฉิ่ง กรับ ระนาด ขลุ่ย และกีตาร์</p> <p>- ครูให้นักเรียนประดิษฐ์"กลองดนตรี"โดยนำกรวดทราย เมล็ดพืชหรือมัทกะโรนีอย่างใดอย่างหนึ่งจำนวนมากน้อยต่างกันใส่ลงในกล่องฟิล์ม ขวดพลาสติกที่มีฝาปิด หรือกระป๋องน้ำผลไม้ที่ล้างสะอาดแล้ว ครูช่วยปิดผนึก นักเรียนเพิ่มเติมรายละเอียดบนกลองดนตรีของตนเองตามความคิดสร้างสรรค์</p> <p>- แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม กำหนดให้กลุ่มที่ 1 เขย่ากลอง ดนตรี 1 ครั้ง กลุ่มที่ 2 เขย่ากลองดนตรี 3 ครั้ง และกลุ่มที่ 3 เขย่ากลองดนตรี 5 ครั้ง ตกลงกับนักเรียนว่า เมื่อครูชี้ที่กลุ่ม</p>	<p>- เกมเสียงใคร</p> <p>- เทปบันทึกเสียง</p> <p>- เครื่องดนตรี ได้แก่ กลอง แซ็ก ฉิ่ง ฉาบ กรับ ระนาด ขลุ่ย และกีตาร์</p> <p>- กรวด ทราย เมล็ดพืช และมัทกะโรนี</p> <p>- กล่องฟิล์ม</p> <p>- ขวดพลาสติกที่มีฝาปิด</p> <p>- กระป๋องน้ำผลไม้</p>

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 3 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักเสียงของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>- เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหว (มฐ 3.3, มฐ 5.1)</p> <p>- เพื่อเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (มฐ 1.1, มฐ 7.1 – 7.4)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการคิด (มฐ 6.1)</p>	<p>การเคลื่อนไหว</p> <p>การเข้าใจผู้อื่น</p> <p>การคิดเชิงเหตุผล</p>	<p>จากการเพิ่มเติมรายละเอียด</p> <p>- สังเกตความคล่องแคล่วในการหยิบจับวัตถุที่มีขนาดเล็กใส่ในกล่องดนตรี และการเล่นเครื่องดนตรี</p> <p>- สังเกตทักษะในการใช้อุปกรณ์ทางศิลปะ</p> <p>- สังเกตความพร้อมเพรียงในการเข้าเครื่องดนตรี</p> <p>- สังเกตการใช้เหตุผล</p>	<p>ใ้เด็กกลุ่มนั้นเขย่ากล่องดนตรีเป็นจังหวะตามจำนวนครั้งที่กำหนด และเขย่าพร้อมกันทุกกลุ่มเมื่อครูชู 2 มือ</p> <p>- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายและสรุปเกี่ยวกับเสียงของ ตนเองและเพื่อนกับเสียงของเครื่องดนตรีเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร คล้ายเสียงอะไร จำนวน ขนาด และน้ำหนักมีผลต่อเสียงหรือไม่อย่างไร</p>	<p>- เศษกระดาษสี</p> <p>- กาว</p>

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักทำทางของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อฝึกทักษะการฟังและเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับสัตว์ในนิทานเพลง (มฐ 4.1, มฐ 5.2, มฐ 5.8) - เพื่อฝึกทักษะการเคลื่อนไหวตามจังหวะ และการควบคุมอวัยวะทุกส่วนให้ทำงานสัมพันธ์กันขณะเคลื่อนไหวร่างกาย (มฐ 3.3, มฐ 5.1) - เพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางดนตรี (มฐ 3.2) - เพื่อเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น 	<p>ภาษา</p> <p>การเคลื่อนไหว</p> <p>ดนตรี</p> <p>การเข้าใจผู้อื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตการปฏิบัติตามข้อตกลง และพื้นฐานของคำศัพท์ - สังเกตความคล่องแคล่วในการแสดงท่าทางการเดินและวิ่งตามจังหวะดนตรี - สังเกตความแม่นยำของจังหวะ - สังเกตการเดิน การวิ่งตามจังหวะของกลุ่ม การมี 	<ul style="list-style-type: none"> - ครูให้นักเรียนฟังนิทานเพลง”เกี่ยวกับพี่แพนด้า” พร้อมทั้งสาธิตการเดินและวิ่งตามจังหวะให้นักเรียนดูก่อน เช่น เดินเหมือนหมีวิ่งเหมือนม้า แล้วจึงให้นักเรียนทดลองเดินและวิ่งตามจังหวะ - ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเดิน กลุ่มวิ่ง กลุ่มหมีและกลุ่มม้า ให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มตามความสนใจเพื่อเล่นบทบาทสมมติ ประกอบนิทานเพลง ให้แต่ละกลุ่มเดินหรือวิ่งตามจังหวะของกลุ่มตนเอง ตกลงกับนักเรียนว่าเมื่อเล่นนิทานถึง..พวกเรามาเดินกลับบ้านกันเถอะ ขอให้นักเรียนทุกคนเดินตามจังหวะดนตรีพร้อมกันด้วยท่าทางที่แตกต่างจากเพื่อน - ครูเปิดนิทานเพลงอีกครั้งเพื่อให้นักเรียนนำกลองดนตรีมาเขย่าตามจังหวะช้า-เร็วของดนตรี ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ท่าทาง จังหวะการเดินและการวิ่งของเพื่อนแต่ละกลุ่มเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร เสียงเขย่าเครื่องดนตรีตามจังหวะ 	<ul style="list-style-type: none"> - CVD นิทานเพลงเกี่ยวกับพี่แพนด้าจากหนังสือดนตรีเพิ่มพลังสมอง ของ แพงชินพงศ์ - กลองดนตรี

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 4 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักทำทางของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>(มฐ 1.1, มฐ 2.5 มฐ 7.1-7.4)</p> <p>- เพื่อให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง (มฐ 2.4)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการสังเกตและความคิดสร้างสรรค์ (มฐ 4.2-4.3, มฐ 5.4-5.5)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการคิดและการใช้คำถาม (มฐ 6.1-6.2)</p>	<p>การเข้าใจตนเอง</p> <p>มิติสัมพันธ์</p> <p>การคิดเชิงเหตุผล</p>	<p>ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแสดงท่าทาง และการเลียนแบบท่าทาง</p> <p>- สังเกตการเลือกเข้ากลุ่มตามความสนใจ และการบอกลักษณะของตนเอง</p> <p>- สังเกตการออกแบบท่าทางที่ไม่ซ้ำกับเพื่อน</p> <p>- สังเกตการใช้เหตุผลและการใช้คำถาม</p>	<p>เหมือนเสียงอะไร</p> <p>- นักเรียนและครูร่วมกันใช้คำถาม อภิปราย สรุป และบอกลักษณะของตนเองที่ไม่เหมือนเพื่อนคนละ 1 อย่าง</p>	

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักรูปร่างของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
<p>- เพื่อให้รู้จักตนเอง (มฐ2.1-2.2, มฐ5.8)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบ และการคาดคะเน (มฐ 5.2-5.7)</p> <p>- เพื่อฝึกทักษะการฟังและเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับ น้ำหนัก ส่วนสูง และรูปร่าง (มฐ4.1, มฐ5.2, มฐ5.8)</p>	<p>การเข้าใจตนเอง</p> <p>มิติสัมพันธ์</p> <p>ภาษา</p>	<p>- สังเกตการบรรยายผลของการตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของตนเอง</p> <p>- สังเกตการบอก การกะประมาณ ความเหมือน ความแตกต่างเกี่ยวกับ น้ำหนัก ส่วนสูง และรูปร่างของคน สัตว์ พืช และสิ่งของ</p> <p>- สังเกตการปฏิบัติตามข้อตกลงและความเข้าใจในภาษาเพื่อถ่ายทอดความคิดของตนเอง</p>	<p>- ครูชวนนักเรียนตรวจสุขภาพ ชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูงของตนเอง โดยให้นักเรียนเลือกจับคู่กับเพื่อน ลองคาดคะเนดูว่าตนเองและเพื่อนใครจะหนักกว่ากัน และใครจะสูงกว่ากัน แล้วจึงชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง ครูเขียนตัวเลขน้ำหนัก และส่วนสูงของนักเรียนแต่ละคนลงในตาราง</p> <p>- ครูนำสิ่งของต่างๆ มาจับคู่กัน ได้แก่ แผ่นซีดี- แอลบั้มที่กึ่งเสียงหรือวิทยุสีบาท-ธนบัตร บล็อกไม้ขนาดใหญ่-บล็อกไม้ขนาดเล็กยาว ให้นักเรียนใช้มือซ้ายและมือขวาจับของทั้งคู่ ลองคาดคะเนดูว่าของชนิดใดจะหนักกว่ากัน แล้วจึงวางสิ่งของลงบนตราชั่งสังเกตดูว่าตราชั่งเอียงไปทางใด</p> <p>- นำเกมจับคู่ภาพเหมือนของคน สัตว์ พืช และเกมจับคู่ภาพไม่เหมือน เช่น ผู้ชาย-ผู้หญิง อ้วน-ผอม สูง-ต่ำ ยาว-สั้น มาวางแยกไว้เป็นกลุ่มๆ ให้นักเรียนเลือกเล่นและผลัดกันเล่น</p> <p>- นักเรียนและครูร่วมกันใช้คำถาม อภิปราย และสรุปเกี่ยวกับ</p>	<p>- เครื่องชั่งน้ำหนัก</p> <p>- ตราชั่งน้ำหนักที่มี 2 แขน</p> <p>- เครื่องวัดส่วนสูง</p> <p>- สิ่งของต่าง ๆ</p> <p>- เกมจับคู่ภาพเหมือนและไม่เหมือน</p>

แผนการจัดประสบการณ์ที่ 5 สาระ ตัวฉัน: หน่วยการเรียนรู้ ฉันไม่เหมือนใคร (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 2 ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

สาระการเรียนรู้ การรู้จักรูปร่างของตนเอง

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์	พหุปัญญา	ประเมินผล	กิจกรรม	สื่อ
- เพื่อเรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (มฐ 1.1, มฐ 7.1-7.4) - เพื่อฝึกทักษะการคิดและการใช้คำถาม (มฐ 6.1-6.2)	การเข้าใจผู้อื่น การคิดเชิงเหตุผล	- สังเกตปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนขณะทำกิจกรรมร่วมกัน - สังเกตการใช้เหตุผลในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย สรุป และการใช้คำถาม	ความเหมือนและความแตกต่างของน้ำหนัก ส่วนสูง ขนาด หรือ รูปร่างของนักเรียน เพื่อน สัตว์ พืช และสิ่งของที่จับคู่กัน รวมถึงสาเหตุ และวิธีดูแลสุขภาพของตนเอง	

ภาคผนวก ค
ตัวอย่าง การเก็บข้อมูลภาคสนาม

สรุปการเข้าสนาม

วิธีเก็บข้อมูล: การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ผู้เก็บข้อมูล: นางสุจิตรา แบบประเสริฐ
 สถานที่เก็บข้อมูล: ห้องเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเมืองเด็คดี
 ผู้จัดประสบการณ์ และผู้ตรวจ: กรรณชญา วันที่เก็บข้อมูล: _____
 ผู้เรียน: นักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1/1 เก็บข้อมูลเวลา: 9.00 น.-10.00 น.
 หน่วยการเรียนรู้: ตัวฉัน : ของฉันอยู่ไหน สาระการเรียนรู้: การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลที่อยู่ใกล้ซิด

1. สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล

แหล่งข้อมูล	สาระสำคัญที่สรุปได้จากข้อมูล
ผู้จัดประสบการณ์	ครูพยายามเป็นแบบอย่าง กระตุ้น และจัดประสบการณ์โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนให้พัฒนาปัญญาด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผล การเข้าใจผู้อื่น และการเข้าใจตนเอง ปัญหาของครู คือนักเรียนส่วนใหญ่ยังใช้คำถามไม่เป็น ครูแก้ปัญหาโดยให้นักเรียนดูตัวอย่างการใช้คำถามจากนักเรียนที่ถามเป็น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนถาม มีนักเรียนใช้คำถามเพิ่มขึ้น
ผู้เรียน	นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครูและเพื่อน มีการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกันเพิ่มขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ กล้าแสดงออกเพิ่มขึ้น เรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นของเพื่อน และรู้จักแสดงความมีน้ำใจ
กิจกรรม	กิจกรรมมีความสัมพันธ์กับพหุปัญญา เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ
บรรยากาศ	การใช้วัสดุอุปกรณ์ และสื่อที่เด็กคุ้นเคย การที่ครูเป็นผู้จัดประสบการณ์และกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกิจกรรมระหว่างเพื่อนและครู โดยให้ความเป็นกันเองช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี

2. ประเด็นคำถามใหม่ในการเข้าสนามครั้งต่อไป

- ครูควรมีเทคนิคอย่างไรเพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการใช้คำถามมากยิ่งขึ้น

บันทึกสนาม

ผู้จัดประสบการณ์: ครูมยุรา

ผู้เก็บข้อมูล: นางสุจิตรา แบบประเสริฐ

บรรทัด	สาระ	การวิเคราะห์
5	- วันนี้ครูประจำชั้นให้นักเรียนนั่งล้อมเป็นวงกลม ครูนำตะกร้าพลาสติกสีน้ำเงินใบใหญ่มาวางไว้ข้างหน้าของตนเอง แล้วจึงเดินไปเลือกหยิบสิ่งของที่เป็นของโรงเรียน ได้แก่ ตุ๊กตาสัตว์ หมอนกลม กลอง แก้วน้ำ และบล็อกไม้ และหยิบสิ่งของที่เป็นของนักเรียน ได้แก่ หมอน ถุงผ้า แปรงสีฟัน ยาสีฟัน กระจังแป้น และผ้าเช็ดหน้า นำมาวางไว้ข้างตะกร้า นักเรียนจ้องมองครูและสิ่งของ	○ ครูเป็นแบบอย่างการใช้ภาษาเพื่อบรรยายคุณลักษณะของสิ่งที่เห็นและสัมผัส แล้วจึงเปิดโอกาสให้นักเรียน
10	- ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกชื่อสิ่งของทั้งหมด พร้อมกับบอกด้วยว่า สิ่งของใดเป็นของโรงเรียนหรือของนักเรียน เมื่อนักเรียนตอบแล้ว ครูจึงวางสิ่งของแยกออกเป็น 2 กอง คือ สิ่งของของโรงเรียน และสิ่งของของนักเรียน	ถ่ายทอดสิ่งที่ฟัง และสัมผัสให้ผู้อื่นเข้าใจ
15	- ครูใช้มือซ้ายหยิบกระจังแป้น และมือขวาหยิบแก้วน้ำชูกระจังแป้น และแก้วน้ำพร้อมกับบรรยายคุณลักษณะว่า “กระจังแป้นนี้กลม แข็ง แก้วน้ำนี้ก็กลม แข็ง” นำกระจังแป้น และแก้วน้ำวางคู่กัน แล้วจึงบรรยายต่อ “แต่กระจังแป้นสูงกว่าแก้วน้ำ”	
20	- ครูส่งกระจังแป้นเวียนขวา และแก้วน้ำเวียนซ้าย ให้นักเรียนสัมผัส และบรรยายคุณลักษณะตามครู	
25	- ครูหยิบและคลี่ผ้าคลุมตะกร้าด้วยมือทั้ง 2 ข้าง บรรยายคุณลักษณะว่า “ผ้าคลุมตะกร้านี้เป็นสีเหลือง นุ่ม ไม่แข็ง” เมื่อบรรยายจบครูวางผ้าคลุมตะกร้าบนพื้นห้อง แล้วจึงหยิบและคลี่ผ้าเช็ดหน้า บรรยายคุณลักษณะว่า “ผ้าเช็ดหน้านี้เป็นสีเหลือง นุ่ม ไม่แข็ง” นำผ้าเช็ดหน้าวางคู่กับผ้าคลุมตะกร้า แล้วจึงบรรยายต่อ “แต่ผ้าคลุมตะกร้าผืนใหญ่กว่าผ้าเช็ดหน้า”	
25	- ครูนำสิ่งของทั้งหมดใส่ลงในตะกร้า นำผ้ามาคลุมตะกร้า	

บันทึกภาคสนาม (ต่อ)

บรรทัด	สาระ	การวิเคราะห์
5	ให้นักเรียนผลัดกันออกมาใช้มือสัมผัสสิ่งของพร้อมกับบรรยายคุณลักษณะโดยไม่เปิดผ้าคลุม ให้เพื่อนทายว่าคืออะไร เผลยโดยการให้นักเรียนหยิบสิ่งของออกมาจากตะกร้า แล้วส่งต่อให้เพื่อนๆ ผลัดกันสัมผัส และขออาสาสมัครออกมาบรรยาย	๐ บรรยากาศของการจัดกิจกรรมมีความเป็นกัลยาณมิตร ผ่อนคลาย นักเรียนกล้าแสดงออก อารมณ์ดี สังเกตจากการยิ้ม หัวเราะ
10	- ขณะที่สนทนาถึงประโยชน์ของของเล่น ของใช้ และสถานที่สำหรับเก็บ นักเรียนยังคงสัมผัสและส่งของเล่นของใช้ให้เพื่อน เมื่อครูถามถึงประโยชน์ ค.ช.ช่วง หยิบหมอนกลมมาตีศีรษะของตนเองพร้อมกับยิ้ม เพื่อน ๆ พากันหัวเราะ นักเรียนที่รับหมอนกลมต่อจาก ค.ช.ช่วง คือ ค.ช.อ้วน หยิบหมอนกลมไปตีศีรษะ ค.ญ.พร ที่นั่งถัดไป	เลียนแบบคำพูด และพฤติกรรมของเพื่อน ขณะส่งสิ่งของให้กัน
15	ค.ญ.พร และนักเรียนในชั้นหัวเราะสนุกสนาน ครูจึงถามนักเรียนว่า “หมอนนุ่มหรือแข็ง” นักเรียนหลายคนตอบว่านุ่ม ครูถามต่อว่า “ถ้าหมอนแข็งนักเรียนนำไปตีหัวตนเองและหัวเพื่อนจะเกิดอะไรขึ้น” นักเรียน 2-3 คน ตอบว่า “หัวแตก” มีนักเรียน 1 คน บอกว่า “เจ็บ” ครูจึงถามต่อว่า “หมอนใช้ทำอะไร” นักเรียนหลายคนตอบว่า “นอน”	๐ การใช้ภาษาของนักเรียนหลายคนยังพูดเป็นคำสั้น ๆ และบางคนเลือกใช้คำไม่เหมาะสม เช่น คำว่า “หัวแตก”
20	ค.ญ.บุ่ม ถามครูว่า “ทำไมแม่หนูเอาหมอนไปนั่ง” ครูมองนักเรียนคนอื่นและถามว่า “ใครรู้บ้างว่าทำไมคุณแม่ของน้องบุ่มจึงเอาหมอนไปนั่ง” ค.ช.ฟาง ตอบว่า “มันนุ่ม” ค.ช.จิงใจี พูดสนับสนุนว่า “ใช่ มันนุ่ม” ครูเดินไปหยิบหมอนของนักเรียนมา 1 ใบ พร้อมกับถามนักเรียนว่า “หมอนที่นักเรียนเอาไว้นอนเอาไปนั่งได้ไหม” นักเรียนตอบพร้อมกันว่า “ไม่ได้” ครูจึงถามต่อว่า “ทำไมจึงเอาไปนั่งไม่ได้” ค.ช.ช่วง ตอบว่า “มันไม่ดี” ครูถามนักเรียนต่อว่า “ใครมีข้อสงสัยอยากถามครูและเพื่อน ๆ อีกไหม”	๐ ตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม ครูใช้คำถามหลายครั้งเพื่อฝึกให้นักเรียนถาม-ตอบ และฝึกการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล แต่นักเรียนมุ่งตอบคำถามครูอย่างเดียวไม่มีใครถาม จนกระทั่งมีนักเรียน 1 คน คือ ค.ญ.บุ่ม ถามคำถาม ครูจึงใช้โอกาสจากคำถามของ
25	ค.ช.ช่วง ตอบว่า “มันไม่ดี” ครูถามนักเรียนต่อว่า “ใครมีข้อสงสัยอยากถามครูและเพื่อน ๆ อีกไหม” นักเรียนส่ายหน้า - ครูถามนักเรียนว่า “ใครอยากเอาของเล่นหรือของใช้ของตนเองมาทายเพื่อนบ้าง” มีนักเรียนยกมือหลายคน ครูให้	ค.ญ.บุ่ม เพื่อเชิญชวนให้นักเรียนคนอื่นถามคำถามบ้าง

บันทึกภาคสนาม (ต่อ)

บรรทัด	สาระ	การวิเคราะห์
5	<p>ด.ช.จิงโจ้ ด.ช.ช้าง และ ด.ญ.ไก่ ไปเลือกหยิบของเล่นหรือของใช้ของตนเองมาใส่ในตะกร้าเพื่อให้เพื่อนออกมาสัมผัสและทาย ครูตกลงกับนักเรียนว่า นักเรียนต้องหลับตาจนกว่าเพื่อนทั้ง 3 คน จะนำสิ่งของมาใส่ในตะกร้าที่มีผ้าคลุมอยู่ด้านบนเรียบร้อยโดยฟังจากเสียงนกหวีด ครูให้</p>	<p>๐ กิจกรรมที่จัดส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันช่วยเหลือกัน เห็นได้จากกิจกรรมส่งของให้กัน การถามตอบ การเลียนแบบพฤติกรรม และคำพูด การช่วยกันเก็บของเล่น การแสดงน้ำใจ และการยอมรับฟังเหตุผล ทำให้สามารถตกลงกันได้ในการเปลี่ยน</p>
10	<p>ใช้ของตนเอง</p> <p>- ครูนำกล่องกระดาษใบใหญ่สีเหลือง 2 ใบ สีม่วง 1 ใบ และตะกร้าพลาสติกใบใหญ่สีน้ำเงิน 1 ใบ รวม 4 ใบ ใส่ของเล่นแยกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ หม้อข้าวหม้อแกงใส</p>	<p>ลงกันได้ใน การเปลี่ยน</p>
15	<p>ใบในกล่องสีเหลืองใบที่ 1 บล็อกพลาสติกใส่ในกล่องสีเหลืองใบที่ 2 ตัวต่อไม้ใส่ในกล่องสีม่วง และเครื่องดนตรีใส่ในตะกร้าพลาสติกใบใหญ่สีน้ำเงิน แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือกนั่งให้ตรงกับของเล่นที่กลุ่มเลือก</p>	<p>ลิ้นชักเก็บผลงาน</p>
20	<p>- ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันยกกล่องหรือตะกร้าที่ใส่ของเล่นไปเทรวมกันที่พื้นห้อง แล้วกลับไปเข้าแถวรอฟังสัญญาณนกหวีด ตกลงกับนักเรียนว่า เมื่อครูเป่านกหวีดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มรีบไปเลือกหยิบของเล่นที่กลุ่มรับผิดชอบ นำไปใส่ในกล่องหรือตะกร้าให้หมด กลุ่มไหนเก็บเสร็จก่อนเป็นผู้ชนะ</p>	
25	<p>- เมื่อเล่นเกมเสร็จครูให้นักเรียนกลับมานั่งเป็นแถวเหมือนเดิม ขออาสาสมัครนักเรียน 1 คน ออกมาหยิบของเล่น 2 -3 ชิ้น ที่ใส่ผิดที่ไปใส่ให้ถูกต้อง</p>	

บันทึกภาคสนาม (ต่อ)

บรรทัด	สาระ	การวิเคราะห์
5	<p>- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับของเล่นและของใช้ที่เป็นของนักเรียนจากคำถาม “นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าของชิ้นไหนเป็นของนักเรียน คุณจากอะไร” ขณะที่ถามครู ชูถุงผ้าของนักเรียนที่มีชื่อปักไว้ให้นักเรียนสังเกต ครูถามต่อว่า “ทำไมจึงต้องมีสถานที่สำหรับเก็บสิ่งของเหล่านี้ ถ้าวางไม่เป็นที่จะเป็นอย่างไร” ครูถามพร้อมกับชี้ที่ถุงผ้า ลิ่นซักเก็บผลงานของนักเรียนและของเล่นของโรงเรียน มีนักเรียน 2 คน ชี้ที่ถุงผ้าบอกว่า “มีชื่อ” และนักเรียน 3 คน บอกว่า “ครูซ่อน”</p>	
10	<p>- ครูให้นักเรียนออกมาทีละกลุ่ม ช่วยกันยกกล่องหรือตะกร้าที่กลุ่มรับผิดชอบไปเก็บให้ถูกที่ ทำเช่นนี้จนครบทุกกลุ่ม</p>	

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

**แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียน
จากภาพถ่ายกิจกรรม**

ผู้ให้สัมภาษณ์ ค.ช. / ค.ญ.

ผู้สัมภาษณ์: ผู้ตรวจ:

สถานที่เก็บข้อมูล..... โรงเรียน.....

สัปดาห์ที่เก็บข้อมูล..... วันที่เก็บข้อมูล..... เวลา

ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์

1. เหตุผลของการเลือกภาพถ่ายกิจกรรม

- ทำไมนักเรียนจึงเลือกภาพนี้

2. ความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนต่อกิจกรรม

- นักเรียนกำลังทำอะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร
- นักเรียนชอบกิจกรรมตามภาพนี้หรือไม่ เพราะอะไร
- นักเรียนชอบกิจกรรมอะไรมากที่สุด เพราะอะไร

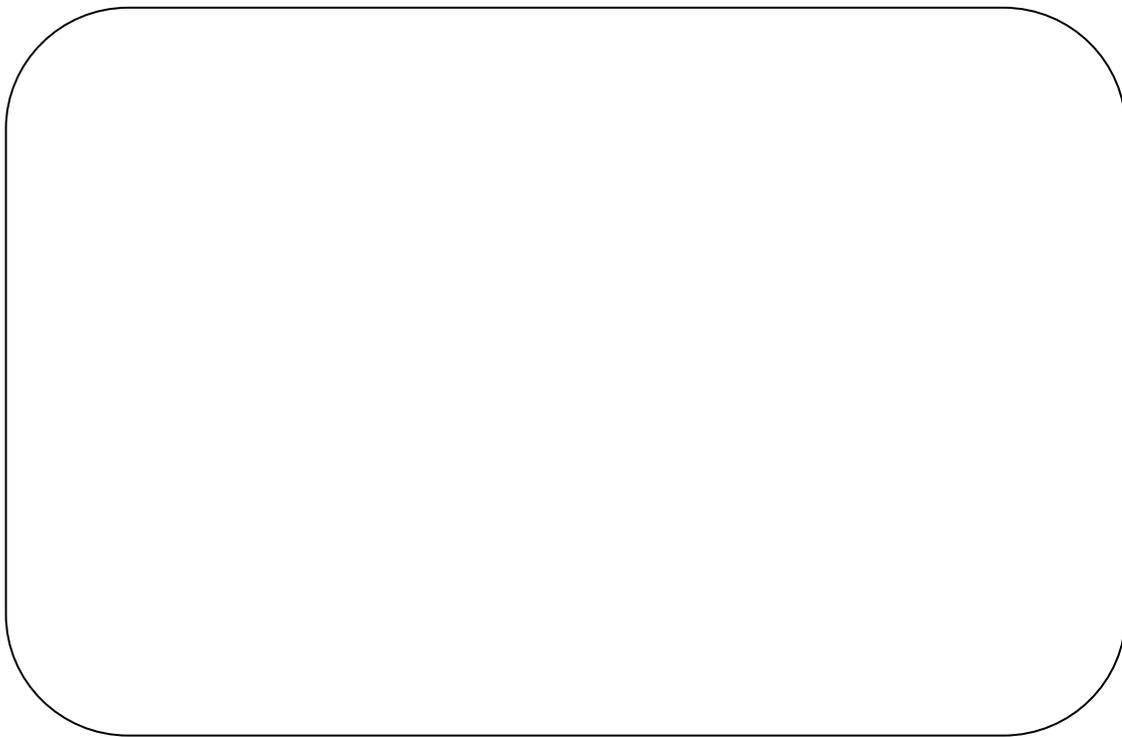
3. ความรู้สึกของนักเรียนต่อเพื่อน

- เพื่อนของนักเรียนในภาพนี้มีใครบ้าง
- นักเรียนชอบเล่นกับเพื่อนคนไหนมากที่สุด เพราะอะไร

4. ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

- ถ้าขณะเล่นเพื่อนของนักเรียนเกิดอุบัติเหตุ เช่น หกล้ม ตกราว โหน หรือ...
(ครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับภาพถ่ายกิจกรรม) นักเรียนจะอย่างไร
- ถ้าไม่มีแสงสว่าง นักเรียนจะเล่นได้ไหม เพราะอะไร

ภาพกิจกรรมที่นักเรียนเลือก

บันทึกการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ที่	ชื่อของนักเรียน	วันที่สัมภาษณ์
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

บันทึกข้อมูลอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร

ผู้ให้สัมภาษณ์:

ผู้สัมภาษณ์: ผู้ตรวจ:

สถานที่เก็บข้อมูล:..... โรงเรียน:.....

ลำดับที่เก็บข้อมูล:..... วันที่เก็บข้อมูล:..... เวลา:.....

ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์

**1. ความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นกับปรัชญา วิสัยทัศน์
ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชน**

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับ ปรัชญา วิสัยทัศน์
ภารกิจ เป้าหมาย ของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
และชุมชนหรือไม่ อย่างไร

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง
ประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ของ
สมศ.หรือไม่ อย่างไร

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับความต้องการของ
โรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับทฤษฎีปัญหา
หรือไม่อย่างไร เป้าหมาย ของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

2. การบริหารจัดการหลักสูตร

- โรงเรียนมีนโยบายในการบริหารจัดการหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นอย่างไร
- ความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ส่งผลอย่างไรต่อการบริหารจัดการหลักสูตร

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยตามมาตรฐานของโรงเรียน

- นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญา มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ สอดคล้องกับมาตรฐานของโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร
- โรงเรียนมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนผ่านหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครู

ผู้ให้สัมภาษณ์:

ผู้สัมภาษณ์: ผู้ตรวจ:

สถานที่เก็บข้อมูล:..... โรงเรียน:.....

สัปดาห์ที่เก็บข้อมูล:..... วันที่เก็บข้อมูล:..... เวลา:.....

ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน และโครงสร้างของหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

○ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีข้อดีหรือไม่ อย่างไร

○ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีข้อจำกัดหรือไม่ อย่างไร

2. การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้

○ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย บริบทของโรงเรียนและชุมชนหรือไม่ อย่างไร

○ ครูควรมีบทบาทอย่างไรต่อการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นไปใช้ เพราะอะไร

○ ความร่วมมือระหว่าง พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน ส่งผลอย่างไรต่อหลักสูตร

3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัย

○นักเรียนที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยตามแนว
ทฤษฎีพหุปัญญา มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร

○ ท่านคิดว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนปฐมวัยคืออะไร

○ ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนรู้ผ่านหลักสูตร
สถานศึกษาปฐมวัยตามแนวทฤษฎีพหุปัญญาหรือไม่ อย่างไร

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครอง

ผู้ให้สัมภาษณ์:

ผู้สัมภาษณ์: ผู้ตรวจ:

สถานที่เก็บข้อมูล:..... โรงเรียน:.....

สัปดาห์ที่เก็บข้อมูล:..... วันที่เก็บข้อมูล:..... เวลา:.....

ประเด็นคำถามที่สัมภาษณ์

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครอง

○ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ ใดต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

2. การจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผลของครูหรือโรงเรียน

○ ท่านมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมที่ทาง โรงเรียนจัดให้กับบุตรหลานของท่าน มากน้อยเพียงใด

○ ท่านมีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การจัดสภาพแวดล้อม การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ และการวัดประเมินผลของครู หรือโรงเรียนหรือไม่ อย่างไร

3. พัฒนาการของบุตรหลาน

○ บุตรหลานของท่านมีพัฒนาการตามที่ท่านคาดหวังหรือไม่อย่างไร

○ ท่านมีข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นต่อพัฒนาการของบุตรหลานหรือไม่ อย่างไร

ภาคผนวก จ
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาโร เฟื่องสวัสดิ์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดผลการศึกษา และอาจารย์พิเศษสาขาวิชา
การศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. อาจารย์บุญส่ง วงศ์คำ
อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล

นางสุจิตรา แบบประเสริฐ

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ.2503

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สุขศึกษา-โภชนาการ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ทุนการศึกษาที่ได้รับ

กองทุนพัฒนาบุคลากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร